

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706

A győri püspök.

Budapest, december 9.

Minden hiba leggonoszabb tulajdonsága az, hogy újabb hibák szülőapja lesz. Az első ballépés az ok és okozat vaskényszerű összefüggése szerint vonja maga után a többieket. Széchenyi Miklós győri püspök az első hibát akkor követte el, amikor elrendelte, hogy a győri tanítóképzede Te Deummal ünnepelje meg december második napját. Hiba volt ez azért, mert magyar tanítézet, magyar nyelvű, magyar szívű növendékeire akarta rákényszeríteni az osztrák császárbürokrácia megünneplését. Kényszerű ünnep nincsen éppen úgy, mint kényszerű öröm. Minden önértékes ember szuverén joga, hogy olyan alkalomra tartogassa a föllekesülést, az ováció, a szerető rajongás indulatait, amelyeket belső ösztöne szerint maga választott ki. Ilyen belső ösztön nélkül hipokrizis, sovány, fakó formáság lesz az ünnep. A győri tanítóképző negyedosztályos növendékeit meg tudjuk azért érteni, hogy dacoltak az eléjük szabott kötelességgel s elmaradtak a Te Deumról.

A győri püspök most követte el a második és nagyobb hibát: a tanítóképző igazgatóságával egyszerűen kicsapatta a renitens diákokat. Mind, valamennyit. Az egész negyedik osztályt. Amint látszik, a második hiba még na-

gyobb volt, mint az első. De a hibák gonosz tulajdonságához hozzá tartozik az is, hogy a láncolatban minden egyes újabb baklövés kövőbb és vasosabb, mint a megelőző.

Az egész negyedik osztály kicsapattására a tanítóképző növendékei azzal feleltek, hogy mindannyian sztrájkba léptek s szolidaritást vállaltak a kicsapott diákokkal. A győri püspök pedig készül a harmadik és legnagyobb hibára: valamennyi növendéket kicsapattással fenyegeti a fegyelem nevében. Mert első a szent, a világot megváltó fegyelem.

Ez az ügy állása ma, amikor a dolog egy interpelláció kapcsán a képviselőházban is szóba került. Ha a győri püspök előbb a negyedéves növendékek, azután az egész tanítóképzede egyetemes fölháborodásából nem akarta belátni, hogy nincsen igaza, ma megérthette ezt a képviselőház többségének egyöntetű kárhóztatásából. A nagy, nagy parlamenti üléssteremben alig is akad más védője, mint a meginterpellált miniszter: gróf Apponyi Albert. És Apponyi sem úgy védelmezte meg, hogy föntartás nélkül mellette foglaljon állást, hanem úgy, hogy habozott, kertelt, információkat emlegetett, amelyek megérkezték föll kell függesztenie a végleges választ s a fegyelemre hivatkozott. A szent, a világot megváltó, az egyedül üdvözítő fegyelemre.

Konstatálni lehet, hogy ez a lagymatag válasz a legtöbbször nagyon vegyes hatást tett s Apponyi jóakaratu beavatkozása egy árnyalattal sem tette halványabbá a győri püspök alakját körül árnyaló keserűséget, legfeljebb annyit ért el, hogy magára is köpenyegyet kerekített ebből az árnyékból. Gróf Széchenyi Miklós ismeretes arról a hajlandóságáról, hogy a nemzet közhangulatával könnyű elszánással szokott szembehelyezkedni. Még emlékeztet az a nap, amikor a körutazó gróf Tisza István Győrben fütty szó, közápor és abczug-riadalom fogadta. Gróf Széchenyi Miklós akkor is a püspöki lak aulájába rendelte az egész káptalant, hogy személyesen tisztelegjen a Bécsben kedves miniszterelnök előtt. Önként kínálkozott az a feltevés, hogy a mostani nagy Te Deum buzgalmat is ugyanazokból a lelki motívumokból magyarázzuk s ezért aligha csalódnak azok, akik a Széchenyi Miklós hiperlojalitására hivatkozva, keresnek a püspök akkori és mostani cselekvése között párhuzamot.

Bizonyos, hogy december második, ez az ominózus dátum lehangelő dilemma elé állít minden magyar szívű igaz embert. Ferencz Józsefet, az őszfejú uralkodót, a megfontolt tapasztalt bölcsőt, a sok megpróbáltatással sújtott tiszteletreméltó aggot széles ez országban szeretet, tisztelet, illő megbecsülés övezi. Nincs

A kis fa-katona.

Irtá: Nógrádi László.

(Utánnomlás tilos.)

Azt hitte, megszakad a szíve, pedig menni kellett. A papa is mondta, a mama is. Sirva mondta a mama és a papa is elfordult. Az ő kemény lelke is ellágyult, mikor a kis fia ládácskáját feltették a kocsira. Pistukának menni kell. az otthon csöndes, puha fészket, a szeretet sugaras békéjét el kell hagynia, mert az élet így parancsolja. Az élet, ez a rettenő és kérérlhetlen parancsoló mondja: tanulj élni; tanulj bánni az élet nehéz fegyvereivel, mert az élet küzdelem, nagy harcúter, küzdők és haldoklók, győzők és eltiportak hatalmas harcútere. Jól szereld fel magad, hogy benne megállhasd helyed.

Ezt mondja az élet s bár szíve fáj a mamának, az apának is, Pistukának el kell menni a küzdelem tanulni. El kell menni a nagy kiskolába, ahol az életre fog előkészülni. Tanulni fog sok mindent és azt mondják, hogy ebből a sok mindenből kerül majd ki az élet küzdő fegyvere.

Vitte Pistukát a kocsit, aztán a dübörgő vaszörnyeteg vidékeken keresztül, messze-messze az öreg háztól, melyet védve vesznek körül a hatalmas hársfák. Vitte el az ismeretlenbe az otthoni kedves gyermekszobából, hol ezentúl egy csöngő kacajjal, egy harsány hanggal kevesebb lesz.

Az élet mindezzel nem törődik, vasmarokkal váj bele a fájó lélekbe, könnyön, fájdalom átgázol s szigorú, ránczolt homloka el nem lágyul se örömmön, se bánaton. Az élet maga a legnagyobb vas szomorúság. Nem törődik a Pistuka bánatával se. Irgalom nélkül mondja: így legyen! ...

Mikor Pistuka egymagára maradt a nagy, idegen város kördejében, azt hitte, megszakad a szíve. Sok gyöttrő érzés szállt át kicsi szívére. Emléke az otthonnak, a nagy kertnek, a szalmafüdes kis falunak, a boldog játszóhelyeknek, mind-mind az ő lelkét szorongatta, fájította. Könyvtől homályos szemmel rakosgatta könyveit, a rengeteg könyvet. Ime, hogy megnőtt egyszerre ezek száma is. Nem férne bele otthoni kis kopott táskájába. És ha lenne itt valaki otthonról, akinek megmutogathatná. A játszópajtások közül legalább egy is, akivel szólna, könnyebb volna elviselni azt a tenger bánatot, mely rászakadt egyszerre. Valami féltelmes szorongással nézte a könyveit, mintha ismeretlen rejtelmek előtt állana. Csak homályosan érezte, hogy előtte ezekben a könyvekben nehéz feladatok állanak, melyekkel meg kell birkóznia. Edzetlenül állt ezen rejtelmek előtt.

Odamentekül előlük kis ládácskájához és hogy megörült, mikor a hasadék közbe véletlenül odaszorult szénaszálacskát felfedezte. Megsodorgatta az ujjai között, mintha kincsek lennének. Összefonta vigyázva s beletette kis imakönyvébe. Ez a pár szál széna messze elterülő rét-rónaságot juttatott eszébe. Napsugár aranyában fürdő játékos napokat és annyi sok mindent, melyek mézet csöpögtettek fájó lelkébe. Egy pillanatra boldog volt megint, de aztán, hogy eszébe jutott árva egyedülvalósága, lelkére szakadt megint kétszeres erővel a szomorúság.

Egyenként szedte ki ládácskájából ruháit. Ezt se próbálta még soha. Ez is új volt, de nem jutott most ez eszébe. Szedegette, rakosgatta, mintha mindig így szokta volna. Amint szedi, egyszerre csak megkoppant a kabátzsebben valami: egy kis fa-katona.

Szuronya, kardja van a fa-emberkének. Az otthoni sok közül való. Kopott a ruhája, törött a kardja, olyan nagy csak, mint egy uj és mégis, mégis Pistuka rámosolyog. Egyszerre sugár hull lelkébe. Ni, ez a kis fa-katona! Mintha csak beszélne is! Mintha kacagana, nevetne s harsányan kiabálna! Olyan furcsa, olyan édes, olyan valaki, hogy Pistuka elfelejt minden szomorúságot. A tenyerére állítja a kis fa-katonát, meg az asztalon egzecziroztatja, forgatja. Már nincs egyedül Pistuka. Itt a kis fa-katona. Beszél hozzá és bár a kis fa-katona egy hangot se ad, Pistuka mégis hallja beszédét.

És úgy elbeszélgetnek együtt sok drága elhagyott dologról. És ha kaczag a gyerek, kaczag a kis fa-katona is. Váltig kaczag, váltig jó a kedve. Lekopott arca eltöredezett csákója olyan furcsa. Vállhoz szorítva a fegyvert s ott oldalán a törött kardja és mintha mondaná: Ne félj, Pistuka, itt vagyok én. Bizz bennem és nem lesz semmi baj. Mi ketten meg leszünk itt is, mi ketten sárkányokkal is megverekedünk. Oda se a bajnak.

Igy beszél a kis fa-katona, így erősíti, vigasztalja s a gyerek úgy hallgatja, úgy megpihen rajta lelke, mintha valóban élne a kis fa-katona.

Ez a kis fa-katona lett az ő egész otthona, ha otthon akart lenni, csak a kis fa-katonával beszélt. És a kis fa-katona értette ám a dolgát.

Vigasztalás nélkül nem hagyta kis pajtását. Ha tanult a gyerek, ott állt előtte a könyv mellett és biztatta: csak rajta, rajta, katonásan előre. Én egy kopott fa-katona vagyok csak, de nem hátrálok. Rajta, rajta, csak a gyáva hátrál.

És mintha trombiták harsantak volna meg, mintha peregne a dob s puskák ropognának s menne szuronyt szegezve előre a kis fa-katona.

senki, aki ne érezne annak a ténynek grandiozus nagyszerűségét, hogy ez a galamb-fehér, nemes arczélú, szimpátikus fő hatvan esztendő óta visel már koronát és hatvan esztendő óta tényleges részt vesz Európa sorsának irányításában. Ausztria boldog, hogy ezt a dátumot föntartás nélkül való őszinte lelkesedéssel megünnepelheti. És nagy tragikumunk nekünk, hogy a mi szemünkben 1848. december másodikika egyebet is jelent Ferencz József dicsőséges uralomra lépésénél. Jelenti az odíózus olmtüzi kiáltvány megszületését, amiben egyszerűen az osztrák örökös tartományok közé kebelezték be Magyarországot. Jelenti a bécsi reakció újabb lendületét, a magyar nemzeti jogok erősebb tiprását, jelenti Világos és Arad előrevetett árnyékát, jelenti mindazt, ami Magyarország utolsó félszázados történelmében gyászos és fájdalommal teljes.

Igazi, tapintatos, lojalis érzés az indulatok, a szomorú emlékek ilyen fölkavarodásával szemben nem tehet egyebet, minthogy őszinte hódolatát fejezve ki első Ferencz József személye iránt, egyszerűen napirendre tér a december másodikika dátum fölött. Hiperlojalitás azt éri el, amit Széchenyi püspök brutális és tüntető beavatkozása eredményezett, provokálja azt, hogy a jubilláris öröm helyett dacz, keserűség, fájdalmas emlékezés töltse el a lelkeket. Provokálja azt, hogy iskolába járó gyerekek, akik pályájuk küszöbén felebbvalóik jóakaratótól remélik a kenyérkeresethez való jogosítványt, minden érdeket, féltést, filozopter ovakodást félretéve, szembe szálljanak a földreszállott legnagyobb hatalommal, a méltóságos gróffal és a főtisztelendő püspökkel.

A végleges válaszig lesz ideje Apponyinak meggondolni, hogy érdemes-e ezzel a hiperlojalitással magát azonosítani?

A gyerek lelkében így látta s a könyvek félelmes rejtelméi nem ijesztették már. Bátran ment az iskolába is, ebbe a nagy kővárba, melyben oly kevés a derűs szeretet. És ha félt, ha reszkedett, mikor végig sirt a csengő a hosszú folyosón, ott volt a zsebében a kis fa-katona. Titokban elővette s ha lopva is rátekinthetett, elég volt, hogy bátorság szállja meg.

— Ne félj, ne félj, itt vagyok én... mi ketten hogy félnék! — Ugy hallotta, ezt mondja a kis fa-katona.

Ez a kis fa-katona nem félt még Böbereky tanár urtól se. Pedig az félelmetes vala. Pistuka ettől félt a legjobban. Böbereky tanár ur maga volt a megcsontosodott fegyelem. Pontos és rendes rettentően. Az ő ruhája nem volt poros és kopott. Pistuka félt rettenetesen tőle.

Ha Böbereky fent ült a katedrán, úgy vezényelt onnan, mint egy katona. Hangja megrezgettette a kis gyerekek lelkét. Oh, nagyon hatalmas volt.

A fegyelem drótkötélét ökölre szorítva tartotta finoman ápolat markában s a fiúk úgy ültek, mintha ki volnának feszítve.

Az ő óráján gyakran nyult lopva Pistuka a kis fa-katonához. Az meg csak biztatta: Ne félj te ettől a Böberekytól, kis pajtáskám. Véletlenül került közédtek és csak ti féltetek tőle. Kócz, kócz és semmi más.

Hiába beszélt, hiába vigasztalta, lelkéről el nem tudta egészen üzni a félelem nyomasztó, fctjogató érzését. Még álmában is üldözte a Böbereky kemény nézése Pistukát. S úgy látta, hogy ilyenkor megdő a kis fa-katona, olyan lesz, mint egy ember, kihuzza kardját, mely ragyogó aczélból volt, lekapja válláról szuronyos puskáját és szembe száll Böberekyvel. Kemény küzdelmek voltak ezek, a hatalmas Böbereky csak

A politika világából.

Budapest, december 9.

A győri püspök botránya.

Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter ma alkalmat adott a függetlenségi pártnak, hogy teljes őszinteséggel szembehelyezkedjék vele, s nyíltan megmutassa neki, hogy már régen elvesztette azt a népszerűségét, amely a miniszteri székre emelte.

Eitner Zsigmond ugyanis a győri tanítóképző-intézet botránya ügyében meginterpellálta gróf Apponyi Albertet, aki aztán olyan kertelő választ adott, hogy az egész függetlenségi párt felzudult ellene. Ismeretes dolog, hogy a győri püspöki tanítóképző negyedéves hallgatói nem engedelmességek gróf Széchenyi Miklós győri püspök fölhívásának, hogy vegyenek részt testületileg az osztrák császár havanéves jubileumán rendezett hálaadó istentiszteleten. Ezért aztán a püspök abban a hiszemben, hogy ezzel a maga érdekei számára megnyeri az illetékes körök hajlandóságát, kegyetlen megtorlással élt. Kizárta az összes hallgatókat az intézetből, gondolják meg, ragaszkodnak-e intranzigens magatartásukhoz s január 2-ig, amikor az előadásokat újra megkezdik, közölkék vele végleges elhatározásukat. A püspöknek ezt a tapintatlanságát és hazafiatlanságát, amely nagy felháborodást keltett országszerte, tette szóvá interpellációjában Eitner. A képviselő folytonos helyesléssel kísérték a beszédet, amely közben igen súlyos jelzőkkel illették a hazafiatlan püspököt.

— Egri érsek akar lenni! — ez volt a legjellemzőbb kritikája a püspök eljárásának.

Amikor aztán Eitner azzal a kérdéssel, hogy mit szándékozik tenni a vallás- és közoktatásügyi miniszter a felháborodott nemzeti közvélemény megnyugtására, befejezte föl szólalását, mindenki azt várta, hogy gróf Apponyi Albert, híven ellenzéki tradícióihoz, izzóan hazafias beszédben fogja visszautasítani a győri püspök merényletét és meg fogja védel-

a kalkulust író czeruzával védekezett. Csattogott, pattogott rajta a kis fa-katona kardja.

Egyszer azt álmodta, hogy Böbereky keresztül szurta az ő kis fa-katonáját a finom, vékony kalkulust-könyv czeruzájával. Kiverte testét a félelem verejtéke, nyöszörgött s lázasan fel-felkiáltott.

Reggelre kelve ott találta ágya mellett a szekrényen a kis fa-katonát. Keményen tartotta szuronyos puskáját, oldalán fityegett törött fakardja s csöppet se volt szomorú.

— Ne félj, nem ölt meg. Velem nem bír az a Böbereky. De én egyszer elbánok vele. Várj csak, vári, elbánok vele. Majd nevetünk akkor. Ne félj, pajtáskám. Elmegyünk haza megint és játszunk a nagy fák alatt, meg a szobák hosszán végig. Csak tanulj, csak bátran előre, előre. — Így beszélt a kis fa-katona s lélekben egygyé lett vele a gyerek.

— Bánj el vele, — biztatta a gyerek.

— Elbánok, — mosolygott vissza a kis fa-katona.

Pedig mégis csak Böbereky bánt el vele.

— Te a pad alá nyultál, — hallatszott a Böbereky tanár ur hangja.

Ez volt a végítélet, — végítélet trombitája nem zughat így, mert ha így zugna, a holtak nem támadnának fel. Nem támadnának fel, mivel csak a szeretet éltet. A végítélet trombitájának hangjában az örök szeretet fog megszólalni, a Böbereky hangjában pedig nem a szeretet szólt.

Pista felállt és reszkette szorította kezében a kis fa-katonát.

— Játszottál — mondta Böbereky és a göresösen vonagló ujjak közül úgy ásta ki erőszakkal a kis fa-katonát

mezni a nemzeti érzésük miatt megrendszabályozott diákokat

A várakozókat azonban nagy csalódás érte. Gróf Apponyi, bár kijelentette, hogy hivatalosan nem ismeri az ügyet s így végleges választ nem adhat, mégis azt a nyilatkozatot tette, hogy meg fogja vizsgálni, nem követtek-e el az ifjak fegyelemsértést? Ez a nyilatkozat olyan felháborodást keltett, hogy senki sem vette észre, amikor Justh Gyula elnök az ülést berekesztette. Csak akkor vették észre, hogy az ülésnek vége van, amikor Justh és vele az egész jegyzői kar elhagyta az elnöki széket. Ez aztán meglepetésként hatott. Mindenki azt hitte, hogy az elnök az ideiglenes válasza is fölteszi a kérdést. Ehelyett az ülést berekesztette és nyomban el is hagyta a termet. A képviselők a folyosóra tódultak. Csak egy kis csoport maradt odabent és vette körül gróf Apponyi Albertet. Odakint azután a vitatkozók között Endrey Gyula hangja vált ki a legélesebben:

— Az elnöknek szavaztatnia kellett volna, ha ideiglenes válaszról van is szó. Ez az ideiglenes válasza több volt a rendes válasznál. Nem hittem, hogy a függetlenségi párt tudomásul vette volna. A hazafiaság tehát fegyelmetlenségé vált. Tehát ezt kellett megértnünk!

Eitner Zsigmondot sokan üdvözölték. A vita egyre tart. Ebben a pillanatban tért vissza szobájából Justh Gyula és a hangos csoportok felé tartott.

— Azt hallom, ugymond Justh — hogy ellenem nagy a felháborodás, mert az ülést hirtelen berekesztettem.

— Ugy van! Ugy van! — jegyzi meg báró K a s Ivor.

— Pedig én helyesen jártam el. Apponyi válasza nem volt érdemleges válasza és így szavazásra nem tehettem fel. A napirendet már korábban, az interpellációk előtt állapítottuk meg, tárgy hián tehát be kellett az ülést rekesztem.

— Igen ám — vetik ellen egyszerre többen — gróf Apponyi Albert ideiglenes válaszában is volt érdemleges rész, amikor azt mondotta,

— Ezzel játszottál, ezzel a semmivel — szólt a fegyelemi embere.

— Nem, nem — nyöszörgötte Pista s még mondott volna valamit, de torka összeszorult.

— Hazudsz, tagadsz. Most rajtacsíptelek. És Böbereky nevetett, míg ott forgatta a tenyerén a kis fa-katonát. Dehogy jutott eszébe, hogy ő is volt gyerek, neki is volt talán egy kopott kis fa-katonája, s hogy ő is szerette ezt a kis fa-katonát. Nem, nem, ez nem jutott eszébe. A ridég emberek emlékezése megszűnik, az ő lelkükből kivészett a multak emléke, nem képesek az érzés ellágyulására, s náluk a sziv vaslakat. Az ő lelkükön nem rezdülnek át finom érzések, a szeretet meleg fuvalmi. Ezek az emberek! Szeretet az aikon és ridegség lelkükben.

— Megesíptelek és most bünhödni fogsz.

És még aznap egy kis czédulát vitt haza Pista, melyben meg volt írva az ő nagy bűne: a folytonos figyelmetlenség és hogy hazudott.

A győztes Böbereky lett s a kis fa-katona megsemmisült. Többet nem állt ott Pista előtt, amikor tanult és nem mondta: rajta, rajta, előre, csak a gyáva hátrál! Nem vigasztalta: ne félj te senkitől, kis pajtáskám.

És Pista félt s lelkében e naptól kezdve gyült, gyült a szomorúság a szeretet helyett.

Egy kis szeretet megmenthette volna a kis fa-katonát és sok szeretetet szült volna. Sok szeretetet, pedig csak ez kell: szeretet, szeretet!...

A kis fa-katona elveszett, elpusztította Böbereky, de a szeretet házában egyetlen élő katona se tudta belopni magát a gyerek szomorú lelkébe, mint az a kopott képi, törött kard, hüvelyknyi fa-katona. Holott nem volt egyéb, csak egy kis fa-katona!...

hogy meg kell őriznie azt a fontos tekintet, hogy fejelemtelenségnek tápot ne adjon. Ez is válasz. Erre szavazni kellett volna.

Justh Gyula újra ismételte, hogy csak érdemleges válasza szavaztathatót volna és ezután távozott.

A vitaközös azonban elkeseredett hangon tovább folyt.

— Nem vesszük tudomásul a választ! — hangzott a tolongó sokaságból.

— Így nem lehet elintézni ezt a dolgot!

— Még sem járja — mondták — hogy a püspököt velünk szemben védelmébe veszi a miniszter!

— Nem védte meg — szölt Szatmári Mór — hiszen a válasza nem volt végleges.

— Igaz, de prejudikált vele az érdemleges válasznak! — mondta Markos. — És mi azt sem fogjuk tudomásul venni, ha ilyen lesz a tónusa. A hazafias fölbuzdulást nem szabad fejelemtelenségnek mondani.

— Most legalább mehetünk mi is gratulálni a császárnak, Apponyi és Justh majd vezetőnek — szölt Szunyogh Mihály.

— Hiszen úgy is megszavaztatók már a gratulációt — gúnyolódott Szmeccsányi György.

Ebben a nagy elkeseredésben oszlott szét a képviselőház.

Este a függetlenségi pártkörben a képviselők még fokozottabb mértékben adtak kifejezést az általános elégetlenségnek.

— Azt hiszem, hogy a függetlenségi párt most áll a legnehezebb kérdés előtt, — mondta előtünk a pártnak egyik kiváló tagja, — pedig a kormányzás harmadfél esztendeje alatt sok akadálylyal kellett megküzdeni. Most azonban alig van gróf Apponyi számára kibúvó. Ha érdemleges válaszában, amit szombatra jeleznek, megmarad mai álláspontja mellett, akkor föltétlenül bizalmatlansági szavazatot kap, ha elítéli az aulikus püspököt, az udvar bukattja meg. Ugy tudom, hogy gróf Apponyi holnap Bécsbe utazik, s ott fog eldölni, milyen lesz a válasz. Az az egy bizonyos, hogy a függetlenségi párt semmiféle kertelő beszédet nem fog tudomásul venni. Hiszen azok a szerencsétlen ifjak csak azt követték el, amit mi, és köztünk elsősorban gróf Apponyi, harmincz éven keresztül a hazafiság igaz cselekedetével hirdettünk. Ha a régi rendszer alatt érte volna őket ilyen bántódás, valósággal fegyverbe szölitották volna az országot az ellen a kormány ellen, amely ezt megtűri. És most Apponyi jár úgy el, ahogy még Tisz sem mert eljárni. Mondhatom, a függetlenségi párt a maga egészében így vélekedik és ugyancsak megjárta ma este az az egyetlen képviselő, aki védelmezni próbálta Apponyit.

Ez a nyilatkozat adja vissza a függetlenségi párt hangulatát, amelyet nagyon nehezen fog Apponyi megváltoztathatni.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint a „Budapesti Tudósító” illetékes helyről értesül, Eitner Zsigmond mai interpellációjára a képviselőház legközelebbi ülésének egyikén, szombaton vagy a jövő szerdán fogja megadni az érdemleges választ.

A bank-kérdés körül.

Wekerle Sándor miniszterelnöknek és Popovics Sándor államtitkárnak tegnapi bécsi útja ma is élénken foglalkoztatta a politikai világot. Bár a miniszterelnök a képviselőház folyosóján óvatosan kitért a folytonos kérdések elől, a politikusok egész határozottan beszélték, hogy a bankkérdés megoldásával és ezzel természetesen a fúzió ügyével volt kapcsolatos a bécsi kirándulás. Újból megerősítik, hogy a kormány még az esztendő vége előtt elvileg döntést akar előidézni, mert ettől függ a jövő párt-

alakulás, amelynek legfőbb programpontjával az önálló magyar nemzeti bank haladéktalan föllállítását kívánják. Azok a tanácskozások, amelyeket Popovics államtitkár tegnap Bécsben egyrészt Jorkasch-Koch osztályfőnökkel, az osztrák pénzügyminiszterium eddigi vezetőjével, másrészt Pranger udvari tanácsossal, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkárával, folytatott, szintén ezzel a kérdéssel foglalkoztak, bárha egyelőre csak fesztelen eszmecserék voltak. A bank főtanácsa csak a karácsonyi ünnepek után fogja azt az ülést tartani, amelyben a szabadság meghosszabbítására vonatkozó kérelem ügyében fog végleges határozatot hozni. Így tehát csak újév után kezdik meg ebben a kérdésben az érdemleges tárgyalásokat, de a kormánynak és a pártoknak ekkor már tisztában kell lenniük azzal, hogy milyen elvi alapon kívánják a kérdést megoldani.

Osztrák politikai körökben azt állítják, hogy az osztrák kormánynak az az álláspontja, hogy a bank szervezetének lényeges változtatását nem engedheti meg és különben is csak átmeneti kabinet, amely nem kötheti le utódát ebben a nagyfontosságú kérdésben. Ez a hír azonban nálunk igen erős ellenvéleményt keltett és a függetlenségi párt éppen ennek a hatása alatt még határozottabban követeli az önálló jegybanknak haladéktalan föllállítását. A képviselőház bankbizottsága rövidesen megadja a világos feleletet az osztrákoknak. Gróf Batthyány Tivadar elnök a pénzügyi bizottság ülései után összehívja a bizottságot, amely ekkor határozni fog afölött, hogy milyen legyen az előadói jelentés. És ebből fogják megtudni az osztrákok, hogy mi a mi válaszuk.

A katonai kérdések.

A hadvezetés környezetéből ered ez az információ: Az utóbbi napokban ismét olyan hírek voltak elterjedve, hogy most előkészítik a katonai kiegyezést Ausztria és Magyarország között. Ezzel szemben azt közlik illetékes helyről, hogy Magyarországon most két kérdés áll előtérben: a bankkérdés és a fúzió kérdése. A fúziót csak akkor lehet keresztülvinni, ha a magyar koalíción belül a bankkérdésre vonatkozólag teljes megegyezés jön létre. Csak miután ez megtörtént és a fúziót keresztülvitték, lehet szó a katonai kiegyezés perktuálásáról. Ez azonban nem zárja ki, hogy a katonai kérdéstről időnként nem kötelező pourparler-kat folytassanak és feltehető, hogy a magyar miniszterelnök és a hadügyminiszter tegnapi megbeszélése is foglalkozott ezzel a kérdéssel. A tegnapi tanácskozások főtárgyai azonban a közös költségvetéssel összefüggő kérdések voltak, azonban megállapodtak a jövő évi ujonczjutaléokra vonatkozólag is, amely mindkét államban a rendes keretekben fog maradni.

Budapest, december 9.

A képviselőház holnap, csütörtökön, délelőtt 11 órakor ülést tart, amelynek napirendjén a ma elfogadott törvényjavaslatok harmadszori olvasása és az összes mentelmi ügyek szerepelnek.

Az angol miniszterelnök nyilatkozata. A „Budapesti Tudósító” illetékes helyről jelenti: A „Népszava” mai számában azt írja, hogy fölkérésükre az angol képviselőház munkaspártjának egy tagja kérdést intézett Asquith angol miniszterelnökhöz arra nézve, hogy tette-e ő gróf Andrassy Gyula belügyminiszter előtt a következő nyilatkozatot: A többes szavazati jog az egyetlen választói rendszer, mely a civilizáció követelményeinek megfelel. Asquith angol miniszterelnök levélben azt felelte, hogy ezt a nyilatkozatot nem tette. Ez merfe-

lel az igazságnak. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter sohasem mondta, hogy Asquith angol miniszterelnök így nyilatkozott a szavazati jogról. Annak idején egy folyosói beszélgetésről szóló egyes tudósításokban ugyan az ő szájába adtak ilyenféle nyilatkozatot. E közleménynek megczáfolását Andrassy nem tartotta szükségesnek, mert sok dolga volna, ha minden róla hirsztelt kacsát czáfolni akarna. De akkor mindjárt közölte azokkal a lapokkal, amelyek voltak olyan óvatosak, hogy e hirre vonatkozólag kérdéssel fordultak hozzá, hogy ilyesmit nem mondott; s föl lévén már hiva figyelme erre a téves hirsztelésre, azokat a lapokat, amelyek még nem közölték ezt, értesítette, hogy ne is közöljék, mert a hír hamis. Ha a „Népszava” meg akarta tudni, hogy mit mondott gróf Andrassy Gyula, éppen úgy czélt ért volna, ha nem Asquithhoz, hanem Andrassyhoz intézett volna ez iránt kérdést. Akkor is ugyanezt a választ kapta volna.

A koalíziós pártok együttes értekezlete. A szövetszektett pártok, ugymint a függetlenségi és 48-as, az alkotmány- és a néppárt holnap, csütörtökön, december 10-én, délután hat órakor az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártkör tanácstermében együttes értekezletet tartanak, melynek tárgya a felhatalmazási (appropriációs) törvényjavaslat.

Titkos tanácsosi eskü. Gróf Hadik János belügyi államtitkár, Csathó Ferencz, a budapesti ítélőtábla elnöke és Tóth János kultuszminiszteri államtitkár ma délelőtt Bécsbe utaztak, hogy holnap délelőtt a titkos tanácsosi esküt a király kezébe letegyék.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház holnap délelőtt tizenegy órakor tart ülést és a mentelmi ügyeket tárgyalja. Holnap terjeszti a Ház elé a pénzügyi bizottság az appropriációról szóló jelentést s kéri fogja, hogy sürgősen tűzzék ki napirendre. Pénteken már tárgyalni is fogja a Ház ezt a törvényjavaslatot, amely után megkezdődik a karácsonyi szünet.

Két választás. A bihari és szigetvári kerületben ma volt a képviselőválasztás. A bihari kerületben Nadányi Károly függetlenségi és 48-as párti és dr. Tarján Mihály újjászervező szocialista állottak egymással szemben. A harmadik jelölt, Rigó Loránt balpárti ma visszalépett. A szigetvári kerületben Duchon Ödön függetlenségi, Biró József parasztpárti és Komjáthy Béla balpárti küzdtek a mandátumért. A bihari kerületben erős küzdelem után három órakor mindkét küldöttségnek kitűzték a zárót. A végleges eredmény a következő: Összesen leadtak 1360 szavazatot. Ebből Nadányira 859, Tarjánra 501 szavazat esett. Az elnök kihirdette, hogy Nadányi Károlyt 353 szótöbbséggel a bihari kerület orsz. képviselőjévé választották. A képviselőnek lelkes ovációk között adták át a mandátumot és Kossuth Ferenczet táviratban értesítették az eredményről. Szigetvárott a választás este hét órakor befejezést nyert. Komjáthy 331, Biró József földműves 659 és dr. Duchon Ödön 1022 szavazatot kapott és így dr. Duchon Ödön ügyvéd 32 abszolút szótöbbséggel képviselővé választották. A választók zajosán életették a képviselőt és Kossuth Ferenczet.

Küldöttségek a képviselőházban. Kuptora-Szekul község küldöttsége Günther Antal igazságügyminiszterrel azt kérte, hogy a község urbéri perének soronküüli elintézését segítse elő a miniszter, mert ési szolgálmaikban korlátozza őket a per. Günther Antal igazságügyminiszter megígérte, hogy kérésüket teljesíteni fogja. — Kispes község küldöttsége tisztelettel Wekerle Sándor miniszterelnöknel. Plébánosuk, Ribényi Antal most üli huszonöt éves jubileumát és azt jöttek kéri, hogy a kormány is jutalmazza a plébános érdemes működését ebből az alkalomból a vallás- és tanulmányi alapról. A miniszterelnök megígérte, hogy kérésüket jóakarattal fogja elintézni. — A gyomai református egyházközség küldöttsége gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszterrel kereste fel és a gyomai református iskola továbbfejlesztéséhez kérte a kultuskormány támogatását. A miniszter megígérte, hogy az ügyet jöndulattal fogja megvizsgálni és amennyiben módjában lesz, kedvezően intézi el.

Kétféle fölháborodás.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, deczember 10.

Két interpelláció volt a mai parlamenti nap klimagasló pontja: mind a kettő mélyszéges fölháborodást keltett; csak hogy a két fölháborodás között, bárha egy forrásból fakadtak, nagy volt a különbség. Az egyiket is, a másikat is a megbántott hazafiasság tüzelte; de míg az első az interpellációval szembe fordult, addig a másik összeolvadt az interpelláló gondolkodásával és érzésével.

Maniu Gyula volt az első interpelláló. Ellen-szehves személye, visszataszító modora a leg-szimpatikusabb tárgyat is gyűlöltté tudná tenni. De Maniu a magyar igazságszolgáltatás pártatlanságát vádolta meg azért, mert valamilyen román emlék eltávolítása dolgában megindult vizsgálat nem pergett le olyan gyorsan, mint ahogy azt az oláhok szerették volna. Nemcsak fölháborodással hallgatták a szólásszabadság palástja alá húzódtó szemtelenségeket, hanem az undor bizonyos nemével is. Voltak, akik hangosan fejezték ki vélekedésüket; ezek a temperamentumosabbak voltak, akik hol zugással, hol közbeszólással adták az interpelláló értésére, mennyire megvetik őt és fajtáját; a higgadtabbak hallgatással dokumentálták utálatukat. Maniu még csak el se pirult és volt arca replikázni Günther Antal válaszára. Az igazságügyminiszter ugyanis válaszára méltatta az oláh interpellációját. Elmondotta, hogy az igazságszolgáltatás közegei kifogástalanul teljesítették kötelességüket és a vád árnyéka sem hullhat rájuk. A Ház tüntető helyesléssel vette tudomásul a miniszter választát.

Eitner Zsigmond volt a második interpelláló. Szóvá tette a győri tanítóképző néhány hallgatójának ügyét. Ezek a hallgatók nem vettek részt a deczember második istentiszteleten és ezért kicsapták őket az iskolából. Eitner szépen fejtette ki, mily hullatlan sérelem esett itt a nemzeti érzésen. Azok a hallgatók szívük hazafias sugallatát követték, mikor a császárszülemlumon részt venni nem akartak és ezért a legsúlyosabb büntetést mérték rájuk. Az egész Ház fölháborodással hallgatta a szónok okfejtését és majdnem minden mondatát tüntető helyesléssel fogadta. Közbeszólásokban süriin támadták a győri püspököt is, mert őt tartják az affér értelmi szerzőjének. Apponyi Albert nem adott végleges választ, mert még nem kapott hivatalos jelentést; mindamellett az a megjegyzése, mely a „fegyelmetlenségre“ vonatkozott, némi mozgást támasztott.

Az ülés elején több apró törvényjavaslatot minden vita nélkül fogadtak el.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Hammersberg László és Dudits Endre. Az elnök: Megnyitja az ülést. Az interpellációs könyvbe Maniu Gyula és Eitner Zsigmond jegyzett be interpellációját. Indítványt tesz, hogy az interpellációkra félkeletkor, ha azonban a tárgyalás előbb bevégeződik, közvetlenül a tanácskozás befejezése után térjen át a Ház.

A Ház hozzájárul.

Apró törvényjavaslatok.

Következett az ipari tulajdon védelmére alakult nemzetközi unió kötelekbe való belépésünkről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Brázay Zoltán előadó: Tekintettel arra a sok haszonra, mely a javaslatból ránk háramlik, kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

A Ház a javaslatot felszólaló híján általánosságban elfogadta.

A részletes tárgyalás során a 6. szakasznál Brázay Zoltán módosítást nyújt be.

A Ház a javaslatot Brázay Zoltán módosításával részleteiben is elfogadta.

Következett a német birodalommal az ipari tulajdonjogok kölcsönös oltalma iránt kötött egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Brázay Zoltán előadó: Tekintettel arra az előnyre, amely az egyezményből ránk háramlik, kéri annak elfogadását. (Helyeslés.)

A Ház az egyezményt felszólaló híján általánosságban és részleteiben is elfogadta.

A Ház ezután az iparban alkalmazott nők éjjeli munkájának tilalma iránt Bernben kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló javaslatot Szatmári Mór előadásában:

a honvédség részére megrendelt ismétlőpuskák beszerzéséből fölmerült költségek fedezéséről szóló törvényjavaslatot Hammersberg László előadásában; az állami számvitelről szóló 1897. évi XX. t.-cz. 85. §-ának módosításáról szóló törvényjavaslatot Hencz Károly előadásában;

a pestis és kolera ellen való védekezés tárgyában Párisban 1903. deczember 3-án kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot Horváth József (marosújvári) előadásában; a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei Kiskunmajsa községhez tartozó Mérges pusztának Csongrád vármegyébe történt átkebelezéséről szóló jelentést Horváth József (marosújvári) előadásában felszólaló híján általánosságban és részleteiben is elfogadta.

Az elnök az ülést tíz percre felfüggeszti, a szünet után az elnök az ülést újból megnyitja.

Szatmári Mór, a munkásügyi bizottság előadója, több jelentést terjesztett be a bizottság nevében. A jelentéseket kinyomtatják s adandó alkalommal napirendre tűzik.

Következtek az interpellációk.

Oláh arczátüanság.

Maniu Gyula a balázsfalvi román emlék lerombolása miatt interpellálja a belügyi és igazságügyi minisztert. Számos olyan jelenséget észlel, amely a román népet bizalmatlanná teszi a közhatalóságok iránt. Így a királyfalvi reformátusokat, akik egy román nemzetiségi szentképet kihúztak a földből és a faluba hurezoltak, a hatóságok nem büntették meg. Így a nemzetiségiel számára nem marad más hátra, mint a sötét kétségbeesés. Talán a királyfalvi eset bátorította föl a balázsfalvi ismeretlen tetteseket, hogy ott dinamittal levegőbe röpítsék a román emléket. A vizsgálat ólomlábban járt, úgy, hogy nem is remélhető a tettesek kiderítése. A nemzetiségiel egészen törvénytelen kívül érzik magukat.

A nemzetiségiel: Ököljog uralkodik rajtunk! (Zaj.)

Egy hang a függetlenségi párton: Az is kevés; gőzkalapács kellene a fejetekre!

Maniu Gyula: Kérde a belügyi és igazságügyi minisztertől, tud-e a sérelmes rombolásokról s hajlandó-e intézkedni megtorlásukról?

Günther Antal igazságügyminiszter: Maniu törvényen kívüli állapotot említ; igen, törvényen kívüli állapotban képzelik ők a magyar államot, hogy ilyen alaptalan váddal is meg merik támadni. Ami az igazgatási pörököt illeti, az ügyészségek teljes pártatlansággal járnak el. A kereset és emlék fölrobbantása dolgában nem áll az, hogy a följelentésre a büntető hatóságok most vasárnapig nem intézkedtek; az ügyészség nyomban megindította a vizsgálatot. A nyomozást a főispán is sürgeti. A királyfalvi esetben a bíróság már ítélkezett, még pedig úgy, ahogy igazság szerint itélnie kellett. Az, hogy képviselő a Ház elé hozzon bírói ítéletet, az semmiféle irányelvvel, vagy higgadsággal össze nem egyeztethető. (Élénk helyeslés.)

Maniu Gyula nagy zaj közt beszél; kéri a minisztert, indítottak-e valaha bünpört magyar lap ellen azért, hogy a magyarokat a románok ellen igazgatta? Indítottak-e pört azok ellen a lapok ellen, amelyek a Polónyi-esetben a legrettenetesebb támadásokat intézték Polónyi ellen? (Nagy zaj.) Nem veszi tudomásul a miniszter választát.

Günther Antal igazságügyminiszter: Maniunak nincs joga oly módon bírálni az igazságügyi kormányt, ahogyan eselekedte. Maniu nem is szándékozik a kellő utat követni, amelyen az igazsághoz eljuthatna. (Zajos helyeslés.)

Maniu Gyula megmarad ama állítása mellett, hogy a balázsfalvi robbantás megtorlására semmi büntető hatósági intézkedés sem történt. Vele, mint fejelentővel, semmi intézkedés hírére nem közölték.

A Ház a miniszter választát tudomásul veszi.

A kicsapott diákok.

Eitner Zsigmond a győri katolikus tanítóképző intézet negyedéves hallgatóinak kicsapása miatt interpellál, amelyet kínos és nagy szenzációnak nevez. A hallgatókat azért csapták ki, mert nem vettek részt az osztrák császár jubileumi ünnepén. (Helyesen tették! Fölkialtások. Élénk helyeslés.) Fölvetve a kicsapott növendékek nyilatkozatát, amelyet a függetlenségi párt zajos helyesléssel kísért.

Polónyi Géza s mások: El kell csapni az igazgatót! (Élénk helyeslés.)

Eitner Zsigmond: A nyilatkozók kezébe van letéve a jövő nemzedék nevelése. Bátran rájuk lehet bízni ezt a szent ügyet. Helyesen tették, hogy nem ünnepelték ezt a magyar történetbe becsempészett jubileumot, melyet a hiperlojális püspök rendelt el.

Endrey Gyula: Érsek akar lenni Egerben!

Eitner Zsigmond: Bizik benne, hogy a kormány mindent el fog követni, hogy az ifjak ne büntetést, hanem elismerést arassanak. (Zajos helyeslés.) Különben az egész intézeti ifjuság szolidaritást vállal a kicsapott diákokkal, (Zajos helyeslés.) mire január másodikáig az egész előadást beszüntették. (Nagy zaj.)

Fölkialtások: El kell törölni az egész Intézetet! Szentelenség!

Eitner Zsigmond: Van-e tudomása a miniszternek arról, hogy a győri katolikus tanítóképző intézet negyedéves növendékeit az intézetből eltávolították, illetve kicsapták, mivel az osztrák császár trónralépésének deczember másodikán tartott hatvan éves jubileumát nem ünnepelték? Ha igen, mit szándékozik tenni, hogy a fölháborodott nemzeti közvéleményt megnyugtassa? (Zajos helyeslés, éljenzés és taps.)

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: T. képviselőház! Én az ügy egész érdemét fölölelő választ még nem adhatok, mert én az ügyet eddig csak a hírlapokból ismerem. Intézkedtem arra nézve, hogy részletes hivatalos jelentést kapiak; ez a hivatalos jelentés azonban ez idő szerint még kezembem nincs. A tisztelt képviselőház meg lehet győződve arról, hogy én a magam hatáskörében meg fogok tenni mindent, hogy méltatlanság ne essék senkivel szemben sem, megőrizve azonban azt a szintén igen fontos tekintetet, amelyet nekem erőll a helyről minden körülmények között meg kell óvnom, hogy a fegyelmetlenségnek tápot ne adjak.

Mérey Lajos: Fegyelmetlen a püspök!

Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter: Azért az ügyre nézve csak akkor adhatok és csak akkor mondhatok egyáltalában érdemleges választ, ha annak minden részletéről teljesen tájékozva vagyok. Egyelőre csak ezt az előzetes nyilatkozatot kérem tudomásul venni. (Nagy mozgás.)

Az elnök az ülést háromnegyed egy órakor be-rekeszti.

Bécs, deczember 9.

A horvát helyzet. Zágrábból jelentik: A békés kiegyenlítésre vonatkozó hírlapi közlemények a horvát közvéleményben élénk figyelmet keltenek ugyan, a helyzet azonban nem igazolja az optimista várakozásokat. Kétségtelen, hogy a horvát-szerb koalíció, összessége óhajtja a konfliktus megszüntetését, közeledés azonban eddig nem történt és tárgyalások sincsenek folyamatban. A helyzetet legjobban jellemzi azon értekezlet, mely legutóbb a zágrábi Royal-szálló egyik különtermében folyt le. A szocialista párt kezdésére ugyanis a horvát országgyűlés valamennyi pártja képviselőket küldött egy közös értekezletre, melyen husznál több politikus vett részt. A Frank-pártot az értekezleten dr. Horváth és Frank Vladimír képviselték. Hosszas vita után, melynek során a politikai helyzetet megbeszéltek, az értekezlet egyhangulag határozati javaslatot fogadott el, melynek értelmében azon esetre, ha báró Rauch a horvát országgyűlést egybehívja és az általános választói jogon alapuló választói reformot beterjeszti, az országgyűlés különböző pártjai becsületszavakkal kötelezik magukat arra, hogy az országgyűlés zavartalanul működhetik mindaddig, míg a választói reform elintézve nem lesz. A Frank-párt képviselői még hozzátették, hogy részükrol sürgősségi indítványokkal nehézséget okozni nem fognak. A választói reform előterjesztése előtt azonban báró Rauchnak sem indemnityt, sem költségvetést nem szavaznak meg. A Frank-pártiak ennek kiegészítésül még kijelentették, hogy sem báró Rauchnak, sem semmiféle unionista alapon álló kormányának a Frank-párt költségvetést nem szavaz meg. A határozati javaslatot az összes pártok egyhangulag fogadták el és kötelezték magukat azt pártlapjaikban közzétenni. Ez az első eset, hogy Horvátországban a különböző pártok egy határozatban egyesültek. Ami ezen határozatnak értékét illeti, az némiképen a circulus vitiosus jellegét bírja. A horvátok felfogása szerint báró Rauch kormányzata nem törvényes mindaddig, míg költségvetést vagy indemnityt nem kap, mielőtt tehát ennek birtokában nincs, a választói reformot sem terjesztheti elő. Általában azonban azt hiszik, hogy a horvát országgyűlés egybehívásáról most különben sem lehet szó.

A t. Házból

I. A győri interpelláció.

A győri püspök hálaadó misét rendezett december 2-án a császárjubiläum alkalmából. Erre a ceremóniára kirendelték a győri katolikus tanítóképezde növendékeit. A győri püspök tudniillik örvendett a jubileumnak és óhajtott, hogy az ő alattvalói valamennyien örvendjenek. S egy püspöknek mi lehet közelebbi alattvalója, mint a katolikus ifjuság, különösen, ha ez az ifjuság tanítóképezdében stipendiumon, ingyen-ellátáson nő fel. A püspök tehát meghagyta az igazgatónak, az igazgató a tanári karak, a tanári kar az ifjuságnak, hogy kivonulás legyen ám ezen nevezetes december másodikán.

Miféle ilyenkor az ifjuság? A püspök óhajtja, az igazgató és a tanári kar parancsolja, tehát az ifjuság megy... Azaz, hogy az elsőévesek mennek, a másodévesek is, a harmadévesek szintén. Azonban a negyedévesek, az érettebbek, akik többet tanultak és többet tudnak, összegyűlekeznek, megtanácskozzák a dolgot. Széles ez országban sehol nem parancsolták a tanuló ifjuságnak, hogy a császár jubileumát megünnepelje (ám ők nem tudhattak róla), de nekik parancsolták. A magyar történelemben 1848 december másodikát ők irva másképpen találták, semhogy a magyarnak amiatt hálaadás lenne kötelessége. Elhatározták tehát, hogy ámbár katolikusok és a püspököt tisztelik, de hazájukat és a nemzeti tradíciókat jobban szeretik, tehát templomba nem mennek. És eképpen cselekedvén, otthon maradtak.

E ténynek első következménye ugyancsak a püspök kívánsága folytán az lett, hogy a négyéves növendékeket az intézetből kicsapták, mivel pedig a többiek is szolidaritást vállaltak velük, hát az egész képezdében felfüggesztették az előadásokat.

Mi ez? kérdezik a polgárok elcsodálkozva. A nemzeti kormány dicsőséges uralma idejében mi ez, Bach-korszak Magyarországon? Bátor győri asszonyok összefogtak és szövetkezve egy vendéglőssel, vállalkoztak rá, hogy az ellátás nélkül maradt növendékekről gondoskodnak, nehogy a kegyetlen püspök haragja miatt éhen pusztuljanak. Bátor asszonyok esetleg azal is számoltak, hogy a püspök az egyházi átok dörgedelmében részesíti őket.

Jó ideje történt ez az eset, hisz ma december tizedike van és a császárjubiläum óta tehát nyolcz nap mult el. Tárgyalások indultak, a rend azonban azóta se állott helyre és ha a tanárok már engedtek volna valamit az ítéletről, a püspök hajthatatlan maradt. A szenzáció bejárta a világot és mindenütt megbotránkozást keltett valahol csak magyar érzésű és humárodolgozó emberek vannak. Különösen tanárok, csak erről beszélték. A felsőbb iskolákban a tanulók úgy nyüzsögnek, mintha országos veszedelem jelentkeznék. Egy erőteljes felhívás kell hozzá és az összes iskolák magyar növendékei sikra szállanak.

Eképpen végre lassan eljutott az ügy a képviselőházhoz, ahol ma sürő emlegették a győri püspöknek, amaz ifju Széchenyi grófnak a nevét és valahányszor emlegették, nyomában hangzott az ítélet:

— Gázság!

Pikantéria a képviselőházban, ugy-e?

De több. A minisztert, akinek fenhatósága alá tartozik a győri püspök, a tanítóképezde egész tanári karával együtt, Apponyi Albert gróf, a vallás- és közoktatásügyi miniszter, hallgat

— Interpelláció lesz — mondják előbb bizalmasan, majd hangosan.

— A demokrata Bródy Ernő fog interpellálni — szólnak kissé enyhébben.

— Kár volna — felelik többen. — Interpellálni kell, de ne az ellenzéki oldalról tegyék ezt. A függetlenségi pártnak kötelessége, függetlenségi párt nem viselheti a felelősséget ilyen nehéz sérelem elhallgatásáért. Álljon félre Bródy Ernő és interpelláljunk mi...

Valóban, bejött Eitner Zsigmond, a kormányt támogató függetlenségi párt egyik oszlopa.

— Majd én interpellálok! — nyilvánította keményen.

— Helyes! — erősítették — Zsiga bátyánk majd beinterpellál nekik.

Beírta az interpellációt és aztán várakoztak. A napirendet gyorsan letárgyalták. Kit érdekel most a kolerás nemzetközi egyezmény, meg hogy a Mérgek pusztát átkebelezték Csongrádmegyébe. Jöjjön csak az a koleránál kolerásabb, mérgesnél mérgesebb ügy.

Éppen dél volt. Harangoztak délre (az udvar Bécsben ilyenkor reggelizik) s ekkor jöve Eitner Zsigmond a t. Ház elébe.

Az ülésterem sokkal inkább megtelt, mint azt a kormány gondolta volna. A függetlenségi oldalon rosszkedvűen ültek egymás mellett a régi urak, őszfejú emberek. A pad szélén Thaly Kálmán, aki még nem kapta meg az excellenziás címet. A második sorban hallgatta a nagy székely, Ugron Gábor. Az óvatosabbak ki is bejárnak. A balpártiak, meg a pártonküliek közelebb húzódnak. Mintha kétszer annyian lennének, mint máskor. A hegyről élesen kiált le Endrey Gyula:

— Halljuk!

Polónyi Géza a miniszteri sor mögül hátrafordul:

— Igenis, kérem.

A néppárt titkolt örömmel ügyel. (Ezt a püspököt véletlenül itt nem szeretik.) Az alkotmánypárton alig vannak néhányan.

Apponyinak a homlokára komoly gond ül. Pechszeries ez, ami őt mostanában éri. Ennyi koczurek egy csomóban sohasem volt.

Már beszél Eitner. Egy kicsit akadozva, egy kicsit olvasgatva beszél, de igen pontosan meg lehet érteni előadásából mindent, ami történt. Mihelyt pedig megértik és mihelyt azt mondja, hogy:

— Legalább is hazafiatlanság!

— Már megvan rá a viszhang.

— Ugy van! Hazafiatlanság!

— És azt a püspököt el kell csapni!

Elmondattott. Az interpelláció olyan atmoszférát teremtett, melyben válságot lehetett érezni. A szenzáció hangulata terjedt. Justh Gyula előrehajolt az elnöki székben. Most nagyon, de nagyon kell ügyelni, mert ha ebben a pillanatban rákerülne a sor, a minisztert ez a Ház úgy leszavazza, mint ahogy itt csak egyszer szavazott le minisztert a saját pártja s az a miniszter az akkor granicsárnak és osztrák czinkosnak hirdetett gróf Khuen-Héderváry Károly volt.

A gróf Khuen leszavaztatásának a levegője tért vissza...

II. Az ülést bezárom.

Eitner Zsigmond bevégezte az interpellációját s az árkus papírt, amire a kérdések fel voltak írva, átvette tőle Kóbor, a főterembiztos.

Gróf Apponyi miniszter a helyén ült. Hozzája legközelebb Günther volt, aki elégedetten dült hátra a székében, mert pár percczel előbb

csatát nyert Maniu Gyulával szemben, kivágva néhány színes mondatot a magyar nemzet jogainak megóvásáról az államellenes izgatásokkal szemben. Tuloldalón Wekerle, mintha bele akarná svengálizni Apponyiba:

— Ne feleljen most, kedves excellenziás kolléga! Ilyenkor nem jó felelni.

Andrássy Gyula grófnak a szeme ugyan csak ezt mondta:

— Tán csak nem fogsz felelni, Albert?

Távolabb a függetlenségiék is, akiket anynyiszor lelkesített Apponyi a hazaszeretet szent erényeinek ragyogó szónoklatokba foglalt hirdetésével, trémázva fordultak feléje:

— Mi nem tehetünk róla, hogy a miniszteri állás nehéz, de most igazán ne tessék ellentmondani a mi érzésünknek...

Ha Justh Gyulára fordul az Apponyi tekintete, az ő arczán is tiltakozó figyelmeztetés talált:

— Semmiről se felelek, ha a Házat meg kell szavaztatni.

Minden, de minden, a miniszteri székek báronya, a Ház asztalának zöldje, a gyorsirók pihenésre vágyakozó czeruzája, az illúzióit féltő karzat, az emelvény felett a sápadó angyalok, mind azt intették Apponyinak:

— Ne beszélj. Ha ma válasz nélkül marad az interpelláció, ki lehet találni valami okos intézkedést, vagy formulát, vagy engesztelést... Csak ma nem.

A főterembiztos is elvitte az interpellációt anélkül, hogy Apponyinak átnyujtana s már Justh enuncziálja:

— Az interpelláció kiadatik a miniszternek.

Ebben a pillanatban azonban hirtelen megtört valamennyi szuggesztív erő és Apponyi Albert gróf felemelkedett a helyéről.

— A miniszter ur kíván szólni, — jelentette csüggedten Justh Gyula.

A torkok kiszáradtak s a Házon, miként vilányos áram mozdítaná meg, átvibrált az izgalom:

— Késő!

Apponyi Albert gróf mély hangja szétterjedt:

— Tisztelt képviselőház!

De önmaga mérsékelni igyekezett a hang erejét, mintegy ezzel is kifejezve, hogy most nem ad érdemleges választ.

Hiába! Mert már elmondta, hogy az ügyről hivatalos értesítést még nem kapott... Jaj, de messze van az a Győr, hogy egy hét alatt nem tudnak onnan irást szerezni... Kedvetlenség... Mozgás.

— Én a magam hatáskörében meg fogok fenni mindent, — folytatta, — hogy méltatlanság ne essék senkivel szemben sem.

Erre egy kissé elült az izgalom. De a másik pillanatban már visszaváltozott a mozgás, mert Apponyi így végezte a mondatot:

— Megőrizve azonban azt a szintén igen fontos tekintetet, amelyet nekem erről a helyről minden körülmények közt meg kell óvnom, hogy a feylemlenségnek tápot ne adjak.

Most aztán be is végezhetette. Ez az egy szó „feylemlenség“ eldöntötte a válasz sorsát, még ha ez „ideiglenes“ is. Minden arcz és minden szem, amelyik előbb azt mondta: „Ne beszélj!“ most mind, mintha így szólana: „Nem megmondtam?“

— Egyelőre csak ezt az előzetes nyilatkozatot kérem tudomásul venni, — végezte Apponyi és leült.

Apponyi leült. És most itt e pillanatban le fog csapni a menykő. Remegő izgalomban arra készül a függetlenségi oldal többsége, hogy feláll-

jon és leszavazza Apponyit, bármi történék is. Egy komor hang hallatszik onnan.

— Ezt se vesszük tudomásul.

Mire azonban ez a mondat felérkezett az elnöki emelvényig, már ott Justh Gyula hirtelen így szólott:

— Az ülést bezárom!

És már Justh el is ment az elnöki emelvényről.

— Az ülést bezárom — uszott a levegőben az elnöki enuncziáció.

S a Ház itt maradt magára, fej nélkül. Ha szavazás lett volna, leszavazták volna a minisztert. De minthogy Justh az ülést bezárta, nincs ülés, tehát nem lehet szavazni.

A meglepetés morájában felszabadultak az aggódo lelkek. A képviselők eloszlottak.

— Milyen jó, hogy van elnök — mondták — aki kellő pillanatban be tudja zárni az ülést.

A mai napnak ez volt a szenzációja.

Estig aztán Apponyi Albert gróf is megállapodott abban, hogy ugyanezen ügyben szombaton megint válaszolni fog.

És akkor már olyan lesz talán a válasz, hogy az elnöknek nem kell határozathozatal nélkül enuncziálni, hogy:

— Az ülést bezárom!

Budapest, december 9.

A választási reform. Kecskemétri jelentik: A kecskeméti függetlenségi párt tegnap gyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya a választói törvényjavaslat volt. A magas színvonalon álló vitában résztvettek a kecskeméti szociáldemokrata párt kiküldöttei is. Végeredményében elfogadtak egy határozati javaslatot, mely megállapítja, hogy bár a törvényjavaslatot a párt régi elveivel nem tartja összeegyeztethetőnek, mégis az adott viszonyokhoz mérten azt megfelelőnek és helyesnek tartják s a kormányt ebbeli törekvésében támogatják.

Magyarellenes meeting Romániában. Bukarestből jelentik: A bukaresti egyetemi hallgatók az „Amicitia”-teremben gyűlést tartottak, amelyen az összes szónokok kivétel nélkül heves támadásokat intéztek Magyarország és Andrássy választói reformja ellen. Az egyik szónok hosszasan ismertette Andrássy javaslatát, melyről azt mondotta, hogy az antidemokratikus és sovinszta magyar irányu. Szembe állította ezzel a Kristóffy javaslatát, mely a szónok szerint inkább megfelelt a románok igényeinek. Egy másik szónok az ellen kelt ki, hogy az erdélyi román újságírókat egymásután börtönbe hurcolják. Még többen is beszéltek, akik mindannyian felhívták a kormányt és a román népet, hogy valamely módon menjenek segítségükre a magyarországi román testvéreknek, akiket a magyarok teljesen elnyomnak. Az elnök a gyűlést azzal rekesztette be, hogy nem szükséges határozati javaslatot előterjeszteni, minthogy minden román szíve egyenlően érez a Kárpáton túli elnyomott román testvérekkel. — Arges és Turnulmagurele városokban szintén voltak magyarellenes meetingek. Az argesi gyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, mely szerint Románia minden lakosa kész vérét ontani a magyarországi elnyomott román testvérek érdekében. Turnulmagureleben szintén Magyarország ellen irányuló határozati javaslatot fogadtak el.

A horvát képviselők mentelmi ügye. A képviselőház holnapi ülésében elintézésre kitűzött mentelmi ügyek során több horvát képviselő kiadatásának kérdésével is foglalkozni. Mint értesülünk, az egyik horvát képviselő sérelemképpen kifogja fejteni, hogy a mentelmi bizottság tolmács alkalmazására irányuló kérésüket mellőzte, holott a kiadatni kért képviselőket meg kellett volna hallgatni azon ügyek felől, melyek miatt kiadatásukat kérték.

Az appropriáció.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, december 9.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma este hat óraker ülést tartott Széll Kálmán elnöklésével, amelyen a kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, gróf Apponyi Albert vallás-és közoktatásügyi miniszter, Günther Antal igazságügyminiszter, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, továbbá Popovics Sándor, Szerényi József, Mezőssy Béla és Meskó László államtitkárok és Papp pénzügyminiszteri osztálytanácsos vettek részt.

A bizottság tárgyalás alá vette az 1909. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslatot.

Széll Kálmán elnök a tárgyalás bevezetésül hangoztatta, hogy az appropriáció a parlamentben a kormánnyal szemben bizalmi kérdést képez, a pénzügyi bizottság azonban parlamenti gyakorlat szerint finanziaális szempontokból bírálja.

Holtz Pál előadó ismerteti a törvényjavaslatot és rámutat arra, hogy a törvényjavaslatban novomot csak annak hetedik szakasza képez, mely felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy az 1904 és 1908-ban elfogadott törvények értelmében járadékkötvények kibocsátása útján fedezendő, összesen 345 milliónyi beruházási szükségletet a járadékkötvények értékesítésének lebonyolításáig átmeneti hitelművelet útján fedezhesse, esetleg pedig, ha annak szükségge mutatkoznék, a beruházási szükségletnek részben való fedezésére azokat a 48 milliónyi arany forint névértékű 4 százalékos aranyjáradék-kötvényeket értékesíthesse, amelyek annak idején valutarendezési célokra lettek volna még kibocsáthatók, tényleg azonban mindeddig ki nem bocsáttak. Az előadó rámutat arra, hogy ezeket a felhatalmazásokat a pénzügyi helyzet indokolja, mert a járadékpiazz Európa-szerte oly kedvezőtlen, hogy megfelelő árfolyam mellett aranyjáradékot ma ki nem bocsáthatnánk.

Széll Kálmán rámutat arra, hogy a kormánynak adott ily felhatalmazások nem szokatlanok és pénzügyminisztersége idejében ő is abban a helyzetben volt, hogy ideiglenes hitelművelettel fedezze átmenetileg a pénzügyi szükségletet.

Sághy Gyulának aggályai vannak a szakasz ellen. Azt helyesli, hogy a kormánynak felhatalmazás adassék arra, hogy ideiglenes hitelművelethez nyulhasson, de aggodalmi vannak aziránt, hogy a kormány felhatalmaztassék a 48 millió aranyjáradék-kötvény értékesítésére. Ehhez az utolsó remédiumhoz való hozzányulásunk a pénzügyi helyzetet súlyosabbnak tünteti fel, mint amilyen. Ezt a diszpozíciót ő törülne. Ha ezzel neheztjük a valutarendezés befejezését, úgy ezzel fokozzuk az önálló magyar bank felállításának nehézségeit is. Végül pedig nem szeretné, ha az aranyjáradék típusára visszatérnénk.

Széll Kálmán úgy véli, hogy az előtte szóló tévedésben van. Ha a 48 millió aranyjáradékot elvonunk a valutarendezéstől, ez ellen ő is tiltakoznék. Ez az eset azonban nem forog fenn. A valutarendezés terén pénzügyi tennivaló már nincs. Az államjegyeket már mind bevonták. Az aranykészlet megvan. A készfuzetéseket pénzügyi szempontból bármikor felvehetjük. A 48 millió névértékű aranyjáradék, ami a pénztárban van, az a valutarendezésnél megtakarított és nincs semmi akadály, hogy most investíciós célokra értékesítessek. A valutarendezés műveletétől ezáltal semmit el nem vonunk.

Buzáth Ferencz kérdi, vajon a csoport a legutóbbi 150 millió koronajáradék-kibocsátásánál fix át nem vett részre az opció jogát gyakorolni fogja-e? Ugy véli, hogy a 48 millió aranyjáradék értékesítésénél a rossz pénzügyi helyzet szintén éreztetni fogja behatását.

Holtz Pál: Nem annyira, mert itt aranyjáradékról van szó.

Buzáth Ferencz: Azonfelül az investíciós szükségletre ezt a 48 milliót kevésnek tartja. Aggodalmi vannak a költségvetési előirányzat realitási iránt a tekintetben, hogy vajon az ott felvetett kamatszükséglet fedezni fogja-e azoknak a műveleteknek a kamatszolgáltatását, amelyeket a pénzügyminiszter tervez. Kifogásolja azután, hogy a betegápolási pótdótot az appropriációs javaslat a törvényben megállapított 3 százalékról 5 százalékra emeli.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Buzáth Ferencz aggodalmaival szemben elismeri, hogy mi a betegápolási pótdótot kulesát évente állapítjuk meg, de utal arra, hogy az u. n. mobil törvények az államok költségvetésében nem szokatlanok. A mi költségvetésünk is elismeri az ily mobil törvényt az általános jövedelmi pótdótdóra nézve. A dolog érdemére nézve pe-

dig konstatáljuk, hogy a humanitárius természetű közszolgáltatások emelkedésére el kell készülnünk és speczialiter a betegápolási költségvetések körül igen jelentékeny tulkiadások mutatkoznak, melyek legkönnyebben a proponált módon fedezhetők. A költségvetési előirányzatnak realitása ellen kifejtett aggodalommal szemben megnyugtatta a bizottságot, a kormányelnök arra nézve, hogy a jelen előirányzatban a koronajáradéknál preliminált, közel 9 millió koronányi kamatszükséglet-többlet abba a helyzetbe hozta őt, hogy a jövő évben 200 milliónyi új járadékot bocsáthasson ki, még akkor is, ha a kamatok már január elsejétől fizetné. Sajnos azonban, kevés arra a kilitás, hogy a pénzügyminiszter ezzel a költségvetési lehetőséggel egész terjedelmében élhessen. Attól tart, hogy az előirányzott 8½ milliónyi kamattöbbletet sem fogja igénybe vehetni. A járadékpiazz világszerte oly kedvezőtlen, hogy járadék elhelyezése jelenleg megfelelő feltételek mellett lehetetlen. Ennek bizonyítéka az, hogy Németország is kénytelen volt rátérni a magasabb kamatozású típusra. A magyar járadék árfolyama ma nagyon alacsony, 91% körül mozog. A csoportnak ez év végén lejáró opció joga van még 92½ kurussal. Nem fér kétség ahhoz, hogy a jelenlegi árfolyamot tekintve, a konzorcium ezt a jogát gyakorolni nem fogja. A pénzügyminiszter azonfelül a napikurzust véve alapul, új járadékot meg éppen csak oly alacsony árfolyamon helyezhetne el, amely a magánpapírok kursusára is visszahatna. Magasabb kamatozású típusra végleg áttérni a kormányelnöknek nincs szándéka, mert erre a típusra is áll, hogy értékesítése jelenleg nehezebb volna és ez a lépés is visszahatna a magánpapírok árfolyamára. Ilyképpen a pénzügyminiszternek arra a térre kell lépni, melyre Poroszország és Oroszország is léptek volt, hogy függő hitelművelet, kincstári utalványok kibocsátása útján fedezze ideiglenesen a pénzügyi szükségleteket, hogy majd alkalmasabb időben a járadékot véglegesen kedvező feltételek mellett helyezhesse el. Mi azonban hosszabb lejáratu függő kölcsönrel nem dolgozhatunk. A bankszabadság lejáratán tulmenő ügylet alig jöhet létre, úgy, hogy a hitelművelet alig két évre szólhat. Ez a körülmény a műveletet felette nehezíti. Előnyösebb volna a helyzetünk, ha az átmeneti hitelművelet tartama legalább is öt évre volna terjeszthető, éppen azért, mivel a függő hitelművelet is egy és más nehézségekkel van összekötve. Épp ez okból kéri a pénzügyminiszter a fölhatalmazást, hogy a 48 millió arany forint névértékű 4%-os aranyjáradék-kötvényeket értékesíthesse. E járadékkibocsátások azzal az előnnyel járnak, hogy a párisi tőzsdén is jégyezve lévén, elhelyezése könnyebb lenne. Azonfelül még nem lévén emittálva a típus, jobban klaszszifikálódnék. Beismeri, hogy vannak előkelő szakemberek, akik nem szivesen látják, hogy az aranyjáradék-típusra visszatérünk. A kormányelnök azonban más véleményen van. Ő a pénzt és azt aranyat árnak tekinti és a valutarendezést oly szilárd alapnak tartja, hogy semmi aggodalmat nem táplál a tekintetben, hogy az aranykötellezettség vállalásával teresebb obligót vállalna. Kéri a törvényjavaslat elfogadását.

A bizottság ezután a törvényjavaslatot általánoságban elfogadta, majd annak részleteit is letárgyalta.

Ezután a bizottság áttért az általános kereseti adóról szóló törvényjavaslat folytatógos tárgyalására.

A tárgyalást a javaslat 42. szakaszánál folytatták, melynél Földes Béla kifejtette, hogy a lakbérékhez kötött adókulesot tulmagasnak tartja.

Wekerle miniszterelnök a tételek jogosultságát indokolta.

Holló Lajos azt a módosítást ajánlja, hogy a kezdő vállalatoknál, ugyszintén azoknál is, melyeknél csekély jövedelmezőség tekintetében alapos és méltánylást érdemlő indokok forognak fenn, a minimális adótételek felére is legyenek csökkenthetők.

Wekerle miniszterelnök felvilágosításai után a bizottság a szakaszt módosított szövegében fogadja el.

Az 57. szakaszánál Holló Lajos az adómentes létminimumot a kereseti adó alól mentesekre nézve községi adókra is kiterjesztendő. A községek ügyeit különben is valamiképp rendezni kell majd, mert a 150%-os pótdadó valósággyal gyűlöletessé teszi a mai igazgatást.

Wekerle Sándor miniszterelnök utal arra, hogy a kisebb adófizetők adómentességénél máris meszebb mentünk, mint kellett volna.

Holló Lajos az óhajt teljesíthetőnek nem tartja. A kormányelnök felvilágosításai után Holló Lajos a szakasz eredeti szövegezésébe belenyugszik.

A bizottság ezután letárgyalta a javaslat hátralévő szakaszait, mire Széll Kálmán elnök a legközelebbi ülést holnapután délután 5 órára tűzte ki,

A balkáni események.

Budapest, december 9.

A mai események előterében ismét a török bojkott áll. A hivatalos körök minden biztatása dacára a bojkott ma Törökországban szilárdabban áll fenn, mint bármikor. Konstantinápolyban a bojkott-bizottság merészsége már akkora, hogy egyszerűen felborított néhány csónakot, melyek osztrák utasok málháit szállították partra. Konstantinápolyi nagykövetségünk mind e mozgalmakkal szemben tehetetlen. Naponta tanácskozik a török kormány, kap biztató ígéreket, anélkül azonban, hogy bármily csekély eredményt tudna felmutatni. Olasz szövetségünk kárörömmel nézi a fejleményeket s hogy szövetséges társának némi szolgálatot tegyen, világgá bocsátja azt a szenzációs hírt, hogy az osztrák-magyar haditengerészetnél oly nagymérvű visszaélések nyomára jöttek, hogy a flotta ezek révén teljesen akcióképtelen s ezért maradt el a tervezett flotta-demonstráció. Pedig Olaszországnak van legkevesebb joga hajóhadunkat lebecsülni, mert éppen az olasz tengerészet már egyszer nagyon megadta az árát azzal, hogy hajóhadunk erejét lekicsinyelte.

Mai híreink a következők:

Aehrenthal a helyzetről.

A „Daily Express“ bécsi levelezőjét báró Aehrenthal a következők közzétételére határozta meg:

— Ha tekintetbe vesszük, hogy az összes hatalmak mindent elkövetnek a béke fönttartására, nem telezhető fel, hogy az a cél, amelyet maguk elé tűztek, el ne legyen érhető; főképpen pedig azért elképzelhetetlen dolog az, hogy egy nagyhatalom megkockáztassa azt, hogy a többieknek gyűlöletet provokálja és a boszniai kérdés miatt európai háborút idézzen elő. A kérdés békés megoldásának nehézségét legyőzni nem lehetetlen dolog, hiszen az összes nagyhatalmak Bosznia és Hercegovina ügyében elismerik a befejezett tény, csak azt kívánják, hogy ezt a konferencia szentesítésének vessék alá. Ausztria-Magyarország is elhatározta, hogy a konferencia egybegyűljön és így biztosra lehet venni, hogy találni fognak egy formulát, amely ki fogja elégíteni a hatalmakat és lehetővé fogja tenni a konferencia összejövetelét.

A szerb-bosnyák határról.

Tegnap ismét ama hír terjedt el, hogy szerb bandák törtek be Boszniába. Ez a hír teljesen alaptalan. A hadvezetőséghez Szerajevóból az a jelentés érkezett, hogy ugyan Bosznia belsejében, mint a határon teljes a nyugalom. Egyébként azt is tudják itt, hogy a határ közelében előretolt szerb bandákat Belgrádból utasították, hogy egyelőre maradjanak nyugodtan és a határt ne lépjék át. E parancs kiadásához bizonyára nagyban hozzájárult, hogy osztrák-magyar részről a szerb-boszniai határ biztosítása immár befejezettnek tekinthető. Legjobb ideje is volt; még néhány nappal ezelőtt a szerb bandák a legnagyobb könnyűséggel rabolhatták volna ki a zbornik—szebreniczai postajáratot. A boszniai határvidéki lakosság váltig tartott a szerbek betöréseitől, de a csapatok megérkezése óta megnyugodott. A lakosság között az a hír volt elterjedve, hogy a szerbek megmérgezik a vizet és felgyújtják a falvakat. Ez most már ki van zárva, mert most már a Drinán nem jöhetnek át. Daczára, hogy nappal hó és eső esik, éjjel pedig fagy és a szállások nem a legjobbak, a katonák mégis jókedvűek. A Doboy—Siminban vasúti vonalat katonaság őrzi. A lakosság a szerb részen is feltűnően nyugodt.

A délkeleten elhelyezett csapatok légénységének zsoldját és ellátását hadvezetőségünk megfelelően fölemelte és javította. Eddigél az okkupált tartományokban lévő helyőrségek légénységének és tisztikarának pótléka volt, így a tisztek az őrnagyi rangfokozatig 24, 40, illetőleg 60 korona havi pótlékban részesültek, a köz-

legények pedig zsoldjukhoz naponként 4 fillér pótlékot kaptak, ezenkívül a rendesnél nagyobb husadagot és bort. Most a határ mentén elhelyezett csapatok tisztjei hadnagyi és főhadnagyi rangban napi 1 korona, kapitányi rangban lévő tisztjei napi 2 korona és közlegényei napi 12 fillér pótlékban részesülnek s a légénység kétszeres husadagot (500 gramm naponként) kap, amiből telik vacsorára is. A tisztek legnagyobb részét a légénységgel egy konyhán élnek s így külön ételmezési illetéket nem kapnak.

Király és trónörökös.

Belgrádból azt a szenzációs hírt közlik, hogy az egész szerb tisztikar memorandumban felszólította a trónörökösöt, hogy álljon a hadsereg élére. A trónörökös erre megjelent atyjánál és azt követelte tőle, hogy bocsássa el a kormányt, mert különben egy katonai összeesküvés élére kell állania. A király ezt közölte a miniszterekkel, akik erre kijelentették, hogy a trónörökös beteg és felügyelet alá kell helyezni.

Hiteles forrásból származó információk szerint abszolút semmi sem történt Belgrádban, ami ilyen híresztelések terjesztésére adhatott volna alkalmat.

A török bojkott.

Konstantinápolyból azt jelentik, hogy a bojkott-bizottság kedden egyes osztrák gőzös csónakjait, melyek osztrák utasok málháit szállították partra, elsüllyesztette és hogy az ifjú-törököknek ez a kiméletlensége a helyzetet kiélesítette. Kiamil basa nagyvezért pedig tarthatatlan helyzetbe sodorta. A bojkott-mozgalmat különben az egyes török kikötőkben a következőképeket mutatja: Erős bojkott van Konstantinápolyban, Trapezunt, Beirut és Szalonikiben. Nyílt bojkott van Ineboli, Haiderspacha, Yaffa, Rodostó, Drinápoly, Skutari és Durazzóban. Részleges bojkott: Janinában és Mersinában; titkolt bojkott-mozgalmak az üszkübi piaczon észlelhetők. Nincsen bojkott: Smyrnában, Cavallában, Valonában, Prevezóban és Santi-Quarantában.

A „Surra-i-Ummel“ jelentése szerint őrgrof Pallavicini osztrák-magyar nagykövet tegnap tanácskozott a nagyvezérral azon utakról és módokról, amelyek segítségével ideiglenes megegyezést lehetne elérni Bosznia és Hercegovina ügyében. A lap szerint a nagykövet kijelentette, hogy Ausztria-Magyarország Törökországgal egyetértőleg a konferencián részt kíván venni és a fait accomplit megállapítani. A nagyvezér azt válaszolta, hogy a bojkott a kormányügyekkel nem áll összefüggésben. Ha ily összefüggés fennáll, úgy segíteni fog azon. Másrészt a kormány nem képes a népakaratra oly nagy hatást gyakorolni.

A „Jeni Gazetta“ nem érti, hogy a monarchia a bojkott befejezésétől teszi függővé a tárgyalások befejezését és nem akarja belátni, hogy a törökök ma már szabadok.

Ujabb jelentések szerint a külügyminiszter holnap fogja notifikálni az osztrák-magyar nagykövetségre beérkezett jelentéseket, amelyekben a vidéki hatóságok válaszolnak a porta körrendeletére a bojkott megszüntetése tárgyában. Ezek a jelentések kivétel nélkül azt tartalmazzák, hogy lehetetlen a bojkottot megakadályozni. Ennek dacára Pallavicini őrgrof Konstantinápolyban marad. A török külügyminiszter és a hadügyminiszter ma egyforma tartalmú táviratot kapott a berlini nagykövettől azzal a jelentéssel, hogy Bülow herceg báró Aehrenthalnak sürgősen ajánlotta, hogy Ausztria-Magyarország siessen megegyezésre jutni Törökországgal, mert különben minden pillanatban a lehető legveszedelmesebb bonyodalmak támadhatnak.

Mit követel Montenegró.

A Times ismerteti annak a jegyzéknek és memorandumnak tartalmát, amelyet a montenegrói kormány a szignatárius hatalmak cztinjei képviselőinek átnyújtott. A montenegrói kormány ezekben az okmányokban Spizza átengedését követeli, de egyuttal kijelenti, hogy bár ez a legfontosabb, de nem az egyetlen kárpótlás, amelyet Montenegró követel. Minthogy úgy látszik, hogy Ausztria és Magyarország le akar mondani a berlini szerződés 29. szakaszáról és

a szignatárius hatalmak ebbe esetleg belenyugodhatnának, ennél fogva Spizzának semmi értéke sincs Ausztriára és Magyarországra nézve, másrészt azonban a 29. szakasz megszüntetése Spizza nélkül teljesen értéktelen Montenegróra nézve.

Ujabb csapatküldések.

A brassói 2. számú gyalogezred, amelyet Háromszék megyéből egészítenek ki, szintén megkapta a parancsot, hogy azonnal indítson egy zászlóaljot Boszniába. Az ezredparancsnokság már eleget is tett a parancsnak és a zászlóaljot hadilábra helyezve utnak indította.

Szerbiának nincsen pénze.

A megszavazott 16 millió frank fegyverkezési hitel összegén túl a szerb kormány jelentékeny összegeket költött el. 10 millió frankot vett föl az Ottomán banknál, 5 milliót Berlinben a Handelsgesellschaftnál, az állampénztárból 1.3 millió frankot használt föl és 1.5 millió frankot küldött Cettinjébe. Mivel ily módon minden rendelkezésére álló pénzt felhasználta, a vasutépítés megkezdéséről egyelőre szó sem lehet. A kormány újabb 40 millió frank előlegre szeretne szert tenni új kölcsön útján, de ez mindaddig lehetetlen, míg a helyzet nem tisztázódik. Ez a magyarázata annak, hogy komoly politikai körökben az ország zilált pénzügyi viszonyai miatt egyre növekszik a békés hangulat, mert nyilvánvaló, hogy Szerbia pénz hiányában még csak nem is gondolhat háborúra. Magát a 16 millió kölcsönt, amelyet a szkupstina hadi célokra szavazott meg, szintén majdnem egészen elköltötte a kormány és francia vezető bankárok Milovánovicznak határozottan értésére adták, hogy Szerbia addig ne számítson újabb kölcsönre, míg a Balkánon helyre nem áll a nyugalom.

Misics Péter alezredes, aki most képviselő, a szkupstina legközelebbi ülésén szenzációs leleplezésekre készül a 16 millió hadihitel miatt, amelyet más célokra használtak föl. Állítólag sok magarangu tiszt és több polgári előkelő állású hivatalnokon kívül néhány belgrádi újság is súlyosan kompromittálva van, amelyek adják a nagy hazafit. Az alezredes az oblicsevol löporgyár botrányos ügyét is szóvá akarja tenni. E részben nagyon gyanús és megerősíti a Stampa leleplezéseit az a körülmény, hogy a hadügyminiszter pályázatot irt ki 8000 kg. löpor szállítására a kragujevaczi arzenál számára s ebből kiderül, hogy az állami löporgyár által szállított löpor csakugyan hasznavehetetlen volt. Különben azt is beszélük, hogy a hadügyminiszter mégis megindítja a rágalmazási pört a Stampa ellen, amelyeket hetek óta halogat.

Az angol-orosz-francia szövetség.

Párisi beavatott politikai körökben nagyon erősen kételkednek abban, hogy Izvolszki a küszöbön álló orosz-francia-angol szövetségről beszélt volna. Ilyen szövetség mindaddig lehetetlen, míg Anglia nem képes 300—400 ezer főnyi szárazföldi hadsereget kiállítani a kontinensen. Ez olyan föltétel, amelynek teljesítése nélkül Franciaország tárgyalásokba sem bocsátkozhatik az entente-nak szövetségévé való átalakítása céljából, mert ha Angolország nem állít ilyen hadsereget a kontinens számára, akkor háború esetén minden kockázatot Franciaországnak kellene viselnie, már pedig könnyen megtörténhetnék, hogy háborús veszedelem támadna Franciaországra nézve ilyen szövetség esetén.

Álhir hajóhadunkról.

A Corriere della Sera közli állítólag pápai tudósítójának távirata alapján, hogy az osztrák-magyar haditengerészetnél meglepő felfedezésekre és rendelkezésekre jutottak. Tudvalevőleg a Ferenc Ferdinánd páncélos hajó rövid idővel vízrebocsátása után zátonyra jutott és akkor gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok szigorú vizsgálatot rendelt el, amely kiderítette, hogy a páncélosok, a torpedóhajók és a vontatóhajók konstrukciója sok tekintetben hiányos és annyira gyenge, hogy komoly szükség esetén ezek a hajók egyenesen használhatatlanok. Állítólag ez volt az oka, amiért az osztrák-magyar monarchia nem rendezett flotta-tüntetést Törökországnak.

ellen, hogy konstantinápolyi nagykövetének tiltakozását támogassa. Néhány tisztet, akiket az ellenőrzés körül mulasztás gyanúja terhel, már is fogságra vettek és az egész arzenál s a hadihajók személyzete konzignálva marad, nehogy azok a hírek a nagy nyilvánosságra kiszivárognak.

A tengerészeti parancsnokság ezzel a római távirattal szemben kijelenti, hogy az nem egyéb, szenczúhajlásnál és az osztrák-magyar tengerészeti viszonyok minden alapos ismerője jól tudja, hogy ezek a hírek az utolsó betűig koholtak.

Popper Siegfried, a vezérkarnak volt hajóépítő főmérnöke, aki az új hadihajók terveinek szerzője és ez idő szerint a Stabilimento Tecnico műszaki tanácsosa, most dolgozik egy 20.000 tonnás csatahajó tervein. Mihelyt a San Marco hajógyárban elkészülnek a most épülő három 14.000 tonnás csatahajó építésével, azonnal hozzálátanak az új hajóérfás építéséhez. Az új hadihajók vasalkatréssel mind belföldi gyárból kerülnek ki, az ágyúk és a páncélok a Skoda-féle pilseni gyárnál vannak megrendelve.

A tengerészeti parancsnokság környezetéből erre nézve a következőket jelentik: Az utolsó delegáció ülészakában a tengerészeti parancsnokság jelentette, hogy új, 19.000 tonnás csatahajót épít a Stabilimento Tecnico trleszti műhelyeiben és a Danubius hajógyárban, egyidejűleg pedig kidolgoztatja egy 20.000 tonnás csatahajó terveit. A hajóépítő-mérnökök felszólítást kaptak a pályázaton való részvételre. Hogy mikor lesz beállítható a költségvetésbe ennek az építkezésnek költsége, az még bizonytalan. 1909-re semmiképpen nem s valószínűleg csak az 1910-iki költségvetésben fognak ezek a tételek szerepelhetni.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath ülése.

Budapest, december 9.

Az osztrák képviselőház mai ülésén báró Bienerth miniszterelnök mindjárt az ülés elején felszólalt és beszédének első részében főképpen a Prágában kihirdetett statáriummal foglalkozott. Alig kezdte meg beszédét a miniszterelnök, a cseh radikálisok padjain azonnal előkerültek a sípok, gyermektrombiták és szírének, amelyek ugyancsak működtek. A fülsiketítő lármában a miniszterelnök első szavai majdnem teljesen elvesztek, de a cseh radikálisok öröme ma sem tartott sokáig. Weisskirchner elnök odakiáltotta a háznak, hogy ne engedje magát provokálni. Ez hatott és a láрма megszűnt. A mai ülés lefolyásáról Bécsből a következő jelentést kaptuk:

A miniszterelnök beszédének bevezetésében kijelentette, hogy semmiféle kötelességtudó kormány sem hozhatott a statárium elrendelésével, amikor Prágában egyenesen államellenes irányzatok kezdtek érvényesülni. A statáriumot azonnal meg fogják szüntetni, mihelyt a nyugalom helyreállt és elegendő biztosítékok lesznek arra, hogy a zavargások nem fognak ismétlődni.

A miniszterelnök teljes nyomatékkal utasította vissza Coudehove helytartó ellen emelt szemrehányásokat, amelyekkel szemben kiemelt minden körülmények között bevált kötelességtudást és tárgyalósságát és azután Adler képviselővel, aki nagy könnyedséggel kétségbevonta a kormány parlamentáris érületét, a legnagyobb határozottsággal polemizál és a következőket jelenti ki: Akarom a parlamentet, hiszek a parlamentben és ami erőmtől telik a parlamentarizmus megerősítésére, az meg fog történni.

Az olasz jogi fakultásra vonatkozólag megjegyzi a miniszterelnök, hogy a bécsi egyetemen történt sajnálatos események a dolog megítélésén nem változtathatnak. A kormány, mint eddig, úgy most is azon az állásponton van, hogy az olaszok jogi fakultás létesítésére vonatkozó igénye jogos (helyeslés.) és hogy az olaszoknak a főiskolai képzés iránt való jogos követelését külföldi egyetemek igénybevétele nélkül a legfőbb kereseti ígak szempontjából az osztrák állam területén belül is teljesíthető, amely célból a kormány a jövő év

január havában javaslatot fog előterjeszteni olasz jogi fakultás létesítése tárgyában.

Egyes szónokoknak a koalíció és a többség alakítását illetőleg ismételt hangoztatott szkeptikus felfogását a kormány nem oszthatja. Nem lehet tagadni, hogy az ezelőtti pártgyűlés nagy nehézségeket oldott meg és hogy a mégis bekövetkezett akadályok nem annyira belső frikciók, mint inkább kívülről jövő zavaró befolyások folyamánai.

Megelégedéssel konstatálhatja a miniszter, hogy két oly kiváló szónok, hogy dr. Stölzel s dr. Kramarz is elvileg a koalíciós eszme jogossága mellett foglaltak állást. A miniszterelnök foglalkozott Romanczuk és Leviczky fejtegetéseivel és biztosítja őket, hogy a kormány elfogulatlanul, szigoruan és tárgyilagosan veszi figyelembe a rutliének kívánságait. Kijelenti végül, hogy a költségvetési vita folyamán ritka egyöntetiséggel jutott érvényre az a gondolat, hogy a pártok érdekei semmiesetre sem viendők keresztül a parlamenti összérdek rovására, hogy mindenekelőtt a népképviselői jogainak kell épségben maradnia. Ez meggyőző bizonyítéka annak, hogy a ház el van határozva a költségvetés ellenőrzésére vonatkozó alkotmányos ösjogát gyakorolni. A miniszterelnök ezért azt hiszi, hogy jogosan kérheti a háztól a provizórium megszavazását. Szavazzák meg ne irántunk, hanem saját magukban való bizalomból. (Élénk helyeslés és taps.)

A költségvetési provizóriumról való folytatolagos vita során Massarik kijelenti, hogy a prágai izgalmat mesterségesen felfújták és a statárium nem volt fogos. A legutóbb létrejött állapotokban bűnös a kormány is, mert tétlenül nézte, hogy Baden öta anarchia kapott lábra a közigazgatásban. A németek és csehek közti megegyezés csak szabadelvű és demokratikus alapon lehetséges. A szónok pártolja a csehek jogos követeléseit, ellene fordul a keresztényszocialisták bizantinizmusának és kijelenti végül, hogy egyetlen cseh képviselő sem szavazhat a költségvetési provizórium sürgőssége mellett.

Glonbynski képviselő: Mig a parlamentnek, tekintettel a monarchia ellen irányuló külső ellenségeskedésre és fenyegetésekre, kötelessége volna a monarchia ellen felhozott legképtelenebb inszinuációkat egyöntetűen és erőlesen visszautasítani, a belső zavarok nem akarnak véget érni. Szólv meglehangu felhívást intéz a viszályban álló népek képviselőihez, hogy haladéktalanul teremtsék meg az előfeltételeket, amelyek alapján a népek közeledhetnek és a parlamentáris kormány biztosítható. (Helyeslés.)

Conci, arra a körülményre való tekintettel, hogy egy nemzetiségi tárca nélküli miniszter egyoldaluan az olaszok ellen lépett fel a bécsi egyetemen történtek alkalmával, felveti a kérdést, nem volna-e célszerű a tárca nélküli miniszteri intézményt megszüntetni. Az egyetemi kérdéstről szólv, az előfordult incidensekért a kormányt okozza, mert nem teljesítette ígéreteit. Szólv reméli, hogy Bienerth miniszterelnök meg fogja valósítani mai konzesszióját, a törvényjavaslatot azonban nem tartja helyes utnak, miután épp úgy, mint annak idején Innsbruckban a jogi fakultás létesítését, úgy áthelyezését is rendeltetélen lehetne eszközölni. Székhelyét illetőleg természetes, hogy olasz egyetem csak olasz földön létesíthető, miután csakis ily helyen működhetnek mint a tudományok igazán hasznos intézménye. Ily hely Trieszt városa volna. Szólv felszólítja a kormányt, hogy ebbeli kötelességét mindenekelőtt teljesítse.

A tárgyalást azután félbeszakították és az ülést a beérkezett irományok felolvasása után hat órákor bezárták. A holnapi ülés napirendjének első pontja: négy alelnök és négy jegyző választása.

Venezuela és Hollandia viszonya. A venezuelai kormány tanácskozott a caraibi tengerre küldött hollandi hadihajókkal szemben követendő eljárásról és akként határozott, hogy az első hajóra, amely ellenséges cselekményt követ el, tüzelést fog. A „Heenskerk hadihajó elhagyta Willemstad kikötőjét és a venezuelai partok mentén fog czirkálni. A „Friesland“ czirkáló Maracaibo kikötőjében San Carlos erődjétől lőtávolságban horgonyoz.

A „Ne temere“ és a konvent.

— A református konvent ülése. —

Budapest, december 9.

A reformátusok egyetemes konventje ma délután folytatta tanácskozását báró Bánffy Dezső főgondnok világi és Antal Gábor püspök egyházi elnökök vezetésével, amelyen mint hallgatók, Claparede Sándor, a genfi egyház egyik világi vezérferfia és magyar születésű felesége is résztvettek. A konvent mai ülésén kezdtek tárgyalni az odó-zussá vált „Ne temere“-ügyet, melynek tárgyában a határozatot többek hozzászólása után holnapra halasztották. Részletes tudósításunk a következő:

Dr. Nagy Dezső, a közjogi bizottság előadója több alapítvány elintézéséről tett jelentést, majd ugyanő jelentette, hogy a tiszánineni, dunántúli és tiszántúli egyházkerületek felterjesztést intéztek a konventhez az 1848. évi XX. t.-cz. végrehajtása ügyében. Javasolja, hogy miután ezen ügy most tárgyalás alatt van és Apponyi Albert kultuszminiszter megígérte, hogy a két protestáns egyház közös bizottságával meg fogja beszélni ezen sérelmes ügyet, tétessenek át ezen felterjesztések a közös bizottsághoz azzal, hogy a miniszter kérsék fel a közös bizottságnak mielőbbi meghívására és az 1848:XX. t.-cz. végrehajtásának mielőbbi elintézésére. A tiszántúli egyházkerület közgyűlése felterjesztést intézett a konventhez az 1848. évi XX. t.-cz. alapján fedezendő egyetemes egyházi és egyházközségi szükségletek összeírása tárgyában. Dr. Nagy Dezső a közjogi bizottság nevében javasolja, hogy az összeírást a konventi íródához bízzák és az terjeszse elő a legközelebbi konventre az adatokat. A konvent ehhez a javaslatához hozzájárult.

A dunamelléki egyházkerület felterjesztést intéz a lelkesi fizetések rendezése ügyében. A konvent elhatározta, hogy ezen felterjesztést a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjeszti fel, azzal, hogy a 2400 korona minimális évi fizetés pótlására a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Ezután az Országos Református Lelkészegyesület alapszabály-jóváhagyásának ügye került a konvent elé. Dr. Nagy Dezső a közjogi bizottság nevében ismertette az ügyet. A református lelkesegyesület alapszabályait mintegy ötnegyed évvel ezelőtt felterjesztette jóváhagyás végett a belügyminiszterhez. A belügyminiszter áttette az ügyet a kultuszminiszterhez, aki december 3-iki kelettel leiratot intézett a konventhez és abban kifejté, hogy miután a lelkesek szervezkedését a református egyház belügyének tekinté, az egyházi autonómia érdekében a neki beküldött alapszabályokat sem jóváhagyni, sem elutasítani nem kívánja, mert szerinte ez az ügy nem tartozik kormányhatósági elbírálás alá. Dr. Nagy a bizottság nevében javasolja, hogy miután az egyház kizárólag az egyházi és világi elem együttes munkálkodásán alapul, vételessék örvendetes tudomásul a miniszter leirata és tétessék át az alapszabályok elbírálása egy öt világi és öt egyházi tagból álló bizottsághoz, amely a konventi elnökség vezetésével a legközelebbi konventnek tegyen jelentést és véleményezze, vajjon a református lelkesegyesület alapszabályai milyen formában terjesztessenek fel jóváhagyás végett. Egyúttal jelenti, hogy a Magyar Református Énekevezérek Egyesületének alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. Javasolja, hogy ezen alapszabályok is felülbírálat végett a kiküldendő bizottsághoz utasítsanak.

Gróf Degenfeld József nem látja fe, hogy miért kelljen a miniszter leiratát örvendetes tudomásul venni. Szerinte nem szabad a lelkesek ügyét a végtelenségbe húzni és ezért indítványozza, hogy a konvent egy kisebb bizottságot küldjön ki, mely még a mai nap folyamán tekintse át az alapszabályokat és a most folyó konvent elé terjeszzen javaslatot.

Báró Bánffy Dezső elnök ama nézetének ad kifejezést, hogy ily rövid idő alatt az alapszabályokat felülbírálni nem lehet. Legezészerűbbnek tartaná, ha az alapszabálytervezetet a lelkesegyesületnek visszaküldenék és felhívnák őket arra, jelentsék ki, hogy vajjon az egyházi életben belül akarnak-e szervezkedni, vagy nem. Megjegyzi még, hogy az egyesület eddig is tudott alapszabály nélkül működni és így a jövőben sem lesz annak gátja. Nagy Károly kifogásolja, hogy a miniszter az Énekevezérek Egyesületének alapszabályait a konvent megkérdőjező nélkül hagyta jóvá.

Gróf Tisza István konstatálja, hogy a kormány két, egymással ellentétes határozatot hozott. Szerinte egyik sem helyes, mert a kormánynak hatáskörébe tartozik minden egyes egyet működésének jóváhagyása, de miután a kormány egyik egyesületnek alapszabályait jóváhagyta, a másikat pedig nem, aggályai vannak aziránt, hogy a kormány más alkalommal is ingerenciát fog gyakorolni egyházi egyetekre. Felkérni óhajtja a kormányt, hogy a jövőben bármely egyházi alkalmazottak egyesületére vo-

natkozólag előbb a konventet kérdezze meg. A Lelkészei-egylet alapszabályai ötven évig fektették a minisztériumban és így ne kívánják, hogy egy fél-nap alatt kellő előkészítés híján határozzanak. Ne kicsinyeljék, mondá végül, a lelkesek mozgalmát, de ne adjunk ennek a mozgalomnak kellenél nagyobb fontosságot.

A konvent még néhány felszólalás után elfogadta Nagy Dezső határozati javaslatát és kiküldte azt a tiztagu bizottságot, amely hivatva lesz a jövő konvent elé véleményes jelentést tenni.

Széll Kálmán előadó a tiszáninneri egyházkerület sérelmére egy 67,000 koronás adóleírás ügyét terjeszt elő. Kéri, hogy a konvent írjon fel a kormányhoz a közigazgatási segélynek ezen összeg erejéig való felemelése iránt. Gróf Tisza István napirendre öhajit tőni az ügy felett, mert a mostani idők nem alkalmasak arra, hogy a kormányhoz forduljunk újabb segélyekért. Remélhetőleg a kormány a maga jószántából is rövid időn belül rendezni fogja a református egyház segélyezésének ügyét. Dókus Ernő felszólalása után a konvent nagy többsége elfogadta Tisza István indítványát.

A „Ne temere“.

A „Ne temere“ ügyében a püspöki és főgondnoki Konferencia határozatait Baksa Lajos referálja.

Az egyetemes konvent át van hatva annak tudatától, hogy a „Ne temere“ kezdetű pápai dekrétum, mely a vegyes házasságokat illetőleg évtizedeken át tanúsított türelmesebb magatartást meglepetésszerűen megváltoztatva s a más államokban ugyanakkor életbeléptetett modus vivendivel ellentétben a legmerevebb negatív álláspontjára helyezkedik, mivel sem indokolt agresszív támadás a felekezeti egyenjogúság s a vegyes házasságban élő sok ezer magyar család lelki nyugalma ellen és a vallási békét alapjában rendíti meg. A maga részéről kész felvenni a harcot, ha arra rákényszerítik, de nem mondhat le a reményről, hogy az államkormány s a vallási béke nagy nemzeti érdekeinek fontossága által áthatott hazafias magyar katolikusok vállvetett erőfeszítésének sikerülni fog elhárítani a békés megoldás akadályait.

Ennélfogva azzal a felhívással teszi át az ügyet a két protestáns egyházat közösen érdeklő ügyek tárgyalására kiküldött közös bizottsághoz, hogy az abban rejlő nagy vallási és nemzeti veszélyekre s annak a Horvát-Szlavonországi jogrendjét fenyegető következményeire a m. kir. kormányt a legnyomatékosabban figyelmeztetni s a vallásfelekezetek közötti viszonyosságának a protestáns egyházaink mélyen sértett méltóságának és jogos érdekeinek megfelelő megoldást minden rendelkezésére álló eszközzel előmozdítani sziveskedjék. Ha pedig a kielégítő békés megoldás lehetetlennek bizonyulna, úgy lépjen konkrét javaslattal a két protestáns egyház illetékes főhatóságai elé, amelyek szervezzék a ránk kényszerített védelmi harcot s megszerezzék számunkra a győzelmes ellenállás előfeltételeit.

Erős Lajos erősebb állásfoglalást kíván foglalni ebben az ügyben.

Tisza István a javaslatot veszi védelmébe. Mindenki tudja, hogy Róma reparációon töri a fejét, tehát ne álljuk utját egy esetleges békés megoldásnak. Mert, ha ez a megoldás nem lesz kielégítő, akkor úgy sem lesz elegendő az állásfoglalás, hanem akkor tenni kell és aközött kell indítani még a katolikus családokban is a Ne temere nemzet és társadalombontó hatása ellen.

Degenfeld József szintén nem tartja elég határozottnak a javaslatot. A következő indítványt nyújtja be:

Az egyet. konvent állami feladatnak tekinti a felekezetek közötti — törvény által kimondott — egyenlőség és viszonyosság biztosítását.

Állami feladatnak tekinti továbbá annak megvalósítását, hogy az 1894 : XXXI. t.-cz. szerint létrejött házasságkötéseknek minden vonatkozásában való érvényét a vallásfelekezetek kérdésessé ne tegyék. Minthogy pedig a X. Pius pápa parancsából a Congr. conc. által Rómában 1907. évi aug. hó 2-án kiadott Eljegyzési és házassági törvény a magyarországi róm. kath. egyháztagokkal kötött vegyes házasságoknak érvényét és azok törvényes voltát a róm. kath. házassággal szemben csak bizonyos kikötések mellett ismeri el s ezzel a magyar házassági jognak 1844 : III., majd az 1848 : XX., 1868 : LIII. és az 1894 : XXX. t.-czikkek által lefektetett alapjait a felekezetek közötti béke veszélyeztetésére alkalmas módon támadja, ugyanezért felkéri az egyet. konvent a m. kir. kormányt, hogy az említett támadás elhárítása iránt intézkedjék.

Nagy Dezső a bizottság javaslata mellett szólal fel és szintén nem kívánja elejét vágni egy esetleges békés megoldásnak.

Nagy Lajos szerint ez a javaslat nem elég gyors. Egy év is eltelik, amíg ilyesformán valami történik, már pedig minden hónapban, minden héten, minden nap családokat veszíthetünk el. Szívesen járul hozzá, hogy a közös bizottság is foglalkozzék a dologgal, de kívánja, hogy a konvent is írjon fel a kormányhoz és sürgesse azt, hogy a Ne temere ellen mielőbb tegye meg azt, ami megtehető.

Amennyiben mind a két javaslathoz még igen sok szónok van feliratkozva, báró Bánffy Dezső elnök a vita folytatását holnap délelőttre halasztja. Ezzel a mai ülés egy óra után véget ért.

A svéd király.

Budapest, december 9.

A svéd király meglátogatta az osztrák császárvárost. A svéd király. Nemrégiben még azt mondták: a svéd és a norvég király. De ennek immár vége. Alig száz évig tartott a dicsőség; az egyik korona lehullt a Bernadotteok fejéről. A Bernadotteok szereztek meg Svédországnak az éjféli nap országát, a fjordok és glecserek hazáját és ők is veszítették el: egy szép álmot volt az egész. A derék Bernadotte-ház jobbat érdemelt volna, de azért a nimbuszokból nem veszítettek semmit, mert az ő nevükhöz; becsület, tisztaság, egyszerű nevükhöz nem férhet árnyék. Maradnak, akik voltak: a legszimpatikusabb, leghiggadtabb, legszerényebb dinasztia. És a legintellektuálisabb dinasztia. Ezt bátran kiemelhetjük, mert nem mindennapos tulajdonsága egy uralkodóháznak, vagy legalább is, — nem tartozik a természetes dolgok közé.

A Bernadotteok mind okos, a korrallal minden irányban lépést tartó, művészi hajlamú emberek. Egy svéd herceg, egyike a legzöldebb tájképfestőknek a Matapan-foktól az északi sarkig. Nem amatőr, nem dilettáns, — művész, az első sorból való. Ismert típus: ritkán fest, ritkán szerepel a nyilvánosság előtt, de ha az ember látja egy festményét, nem veszi le róla a szemét megragadóbb, kellemesebb és mélyebb benyomások nélkül, — ha nem is tudja róla, hogy egy vérbeli herceg festette. Csöndes tájak, a délutáni napsugártól bearanyozott hegyvidékek; fenyveserdők, biborvörös őszi alkonyatok. Virágos, üde, illatos, tavaszi pompában ragyogó fensíkok, csodálatosan szép, mosolygó kék éggel. Észak tiszta, átható, fénylő levegőjével, éles konturjaival. Szóval, elsőrendű festő. Jenő a neve.

Nem az egyedüli művész a királyi családban. Oszkár király megnyerte egy lírai költemény-pályázat pályadíját, anélkül, hogy a bírálók tudták volna, hogy koronás főt koronáznak meg.

Irodalomhoz, festészethez, zenéhez, vagy bölcselethez, természettudományhoz mindenki ért a királyi családban. A jelenlegi királyné fest, rajzol, ír és szobrászkodik. Elmondhatjuk, hogy a királyi ház valódi, egészséges szellemi életet él, ismeri a jelenkor minden társadalmi és politikai mozgalmát, szóval: a modern szellemi áramlatoknak ugyszólván a magaslátán áll. A svéd király irodalmi köre egykor a magának mondhatta Ibsent, Strindberget, Björnson, Lagerlöf Selmát, Lie Jónást, Gustav af Geijerstamot. Csak Lagerlöf Selma, Gustav af Geijerstam és a zseniális Strindberg maradt meg közülük, — meg Ellen Key, a kitünő és beszédes néni, aki északról a világ összes tájékaig cseveg, prédikál és hirdet a feminizmus jegyében!

Gusztáv király még nem olyan híres és ismeretes a nagyvilágban, mint atyja, a finomlelkű, okos, poétikus hajlamú Oszkár király volt. Csak rövid idő óta viseli a koronát — az ötödik uralkodó a Bernadotte-házból.

Nem ifjú már — mert az atyja sokáig élt és sokáig uralkodott — jelenleg ötven éves. De még nyúlunk, mint egy harmincz éves férfi, karesu, mint egy német gárdista. Nyájas, polgári külsejű. Dus haja kissé szürkül már a homlokán, gondosan szétválasztott és kissé alig észrevehetően fűrtös. Keskeny, barna arca van és keskeny, éles vonásu orra. Jól ápolt körszakála, előreugró fogai és ilyen felső ajka. Szemüveget visel. A mai uralkodók uniformisban szoktak a nyilvánosság előtt megjelenni — de ez a szemüveg egészen megfosztja az energikus katonai külsőtől és valami nyájaságot, szerénységet, kedveséget kölcsönöz az arcának. Nem királyi arc, nem — inkább egy tudós, mélyérzésű professzoré. A szemé barnák, okosak, mélyek. Lassan beszél és rövid szüneteket tart, de energikusan ejti ki a szavakat, — igen, szinte úgy tetszik, mintha az energikus kiejtéssel az elfoglaltságát akarná leplezni.

Egészben rendkívül intelligens, mély érzésű, nyájas ember hatását kelti. Olyanét, akire szívesen

emlékszik vissza az ember, ha csak egyszer beszél is vele. És olyanét, aki magáról nem beszél sokat és akiről mások nem beszélnek sokat. Derék egész ember a svéd király.

Titokzatos büntény.

— Gyilkosság, vagy öngyilkosság? —

Budapest, december 9.

Mai számunkban megírtuk, hogy Bécsben titokzatos körülmények közt halt meg egy öreg ékszerész, Frankfurter Gyula. Fia, Frankfurter Róbert akadt rá tegnapi délelőtt, holtan, nagy vértócsa közepette és azonnal föllármázta a szomszédokat és a rendőrséget.

A rendőri hatóság rögtön hozzáfogott a nyomozáshoz és megállapította, hogy Frankfurter déli tizenkét óra tájban küldte el inasát az üzletéből és attól kezdve magányosan maradt. Egy óra előtt néhány perccel meg volt nála egy ismerőse, akivel szívélyesen elbeszélgetett, tíz perccel később azonban már halott volt az ékszerész. Hogy mi történhetett itt rövid percek alatt, azt lehetetlen megállapítani. Mindenesetre rablómerénylet, mert több értékes ékszerdarab eltűnt. Legalább így adja elő Frankfurter fia. A rablógyilkosság mellett szólott aztán több adat. Akadt, aki a rabló személyleírását is meg tudta adni, egyik azt mondta, hogy egy fiatalabb fiú, látták is menekülni, a másik azt jelentette, hogy egy középkorú munkás, számtalan apró momentumok adódtak elő, amelyeket viszont halomra döntött az a körülmény, hogy minden a legnagyobb rendben, a szokotti helyén volt és szinte lehetetlennek látszik annak a valószínűsége, hogy fényes nappal, tíz perc alatt meg lehessen valakit gyilkolni a legforgalmasabb utvonalon.

Mikor a halottat a törvényszéki orvostani intézetben megvizsgálták, akkor fedezték fel füle mögött a lött sebet és ebből arra következtettek, hogy öngyilkos lett Frankfurter. A lövés irányából és egyéb körülményekből arra következtettek, hogy a lövés nem származhatott idegen kéztől.

Ezzel szemben a gyilkosság mellett szól az a körülmény, hogy ékszerek hiányoznak és sehol sem találják azt a revolvert, amelylyel Frankfurter az öngyilkosságot elkövetette volna.

Tehát feltétlenül rablógyilkosságnak kellett történni. Az áldozat fia elmondta, hogy három nap előtt egy férfi jelent meg az üzletben és ékszereket kínált eladásra. Az idegen viselkedését azt a hatást keltette, mintha csak azért jött volna a boltba, hogy helyszíni szemlét tartson. Az nem lehetett a szándéka, hogy az ékszereket eladja, mert az értéküknél többszörösen nagyobb árt kért értük és okvetlen tudhatta, hogy az ajánlatát nem fogják elfogadni. A szomszédos kereskedők is észrevették, hogy a minap egy gyanus külsejű ember járkált az ékszerész bolt előtt és tegnap is az üzlet körül sétált.

A legújabb vizsgálat megállapította, hogy a lövés idegen kéztől ered. A gyilkos akkor támadt az áldozatra, mikor az hátrafordult. A hulla helyzete nem erre vall, de ez még nem bizonyít a föltevés ellen. A munkaasztal fiókjában egy hét milliméteres kilőtt patronot találtak, amely szakértők szerint Browning-pisztolyba való.

Bécsből jelentik késő éjjel: A rendőrség most újabb nyomon kutat, mert jeleket velt fölfedezni, hogy Frankfurter ékszerész gyilkosa valószínűleg tagja annak az orosz terrorista bandának, amely Bécsben rejtőzött el és valószínűleg ugyanaz készítette elő az újpesti bankrablást is. Már néhány hét előtt ezek az orosz terroristák egy bécsi orvost szemeltek ki áldozatul, meg akarták zsarolni s akkor a fenyegető levelet így irták alá: Az orosz forradalmi bizottság. A gyilkossággal egy Brozik Szaniszló nevű orosz gyanúsítanak, akit el akartak toloncolni, de a tolonczkórházban megbetegedett és a gyilkosság idején eltűnt a kórházból két orosz emberrel együtt, akik őt mindennap meglátogatták.

UJDONSÁGOK.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket idejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egy czimszalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

NAPIREND. Naptár. Csütörtök, deczember 10. — Róm. kat.: Oldamur. — Prot.: Judit. — Görög-orosz: nov. 27. Parzs. Jak. — Zsidó: Kiszlev 16. — A nap két reggel 7 óra 38 perczkor, nyugszik délután 4 óra 7 perczkor. — A hold két délután 6 óra 24 perczkor, nyugszik délelőtt 10 óra 48 perczkor.

A miniszterelnök fogad délután 4 órakor. — Az igazságügyminiszter fogad déli 12 órakor. — A pénzügyi államtitkár fogad 12—2 óráig. — A közoktatási államtitkár fogad 12—2 óráig.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi kiállítása nyitva 3—9-ig. Belépő-díj 1 kor. — Modern festők kiállítása a Könyves Kálmánai Nagymező-utczai 37—39. Nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Az Uránia Kigylóéri szalonja rendezés miatt zárva van. — A Nemzeti Szalon téli kiállítása nyitva 9—6-ig. Belépő díj 1 korona. — Az Iparművészeti Múzeum kiállítása és a karácsonyi vásár nyitva 9—6-ig. Belépő díj 1 korona. — Karácsonyi kiállítás az Új művészeti szalonban (Kecskeméti-utca 3.) nyitva 9—1-ig. Belépő díj nincs. — Rembrandt-kiállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 9—6-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum állattárai nyitva 9—2 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquineumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György múzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—12-ig, a téli hónapok alatt novemberből február végéig kedden és pénteken 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— **A német császár betegsége.** Berlinben minduntalan azt híresztelik, hogy a császár a legutóbbi események hatása alatt olyan lelki-állapotban van, amely szinte aggasztó és hogy a császár, ha testileg nem is beteg, de naponként mégis több órát ágyban tölt. Azt is híresztelik, hogy a tavaszra tervezett földközi tengeri utazás el fog maradni. Némelyek tudni vélik, hogy a császár nagy lelki depressziója tulságosan feltűnő vallásosságban nyilvánul meg. E hírek eljutottak a császári udvarba is s ott kijelentik, hogy egy szó sem igaz belőlük. A császár egészségi állapota nem ad okot aggodalomra, a legutolsó betegségét a császár egészen kiheverte, minden nap hosszú sétákat tesz lóháton, fogadja az államférfiakat és intézi az uralkodás teendőit, napi munkája semmiben sem változott és humora is a régi. A B. Z. am Mittag tudósítja az udvarnál tudakozódott és azt az információt kapta, hogy a császár lelki depressziójáról szóló hírek alaptalan kóhalmányok. A császár egészen jól érzi magát, a legutolsó meghűlést kiheverte, nem igaz, hogy naponta több óráig kénytelen ágyban maradni, sőt ellenkezőleg, minden tekintetben jól érzi magát. Bülow herceg ma délelőtt Potsdamban volt és hosszú előterjesztést tett a császárnak. Beavatott körökben azt mondják, hogy szó sincs a birodalmi kancellár elkedvetlenedéséről és Bülow herceg állása szilárdabb, semmint volt valaha.

— **A pápa audienciája.** A pápai audienciák ma újból megkezdődtek. A pápa ma a norfolki hercegnőt fogadta, aki az angol, skót és írországi nők nevében a pápa jubileuma alkalmából háromszáz kelyhet adott át a pápának. Az aláírásokban 40.000 nő vett részt.

— **Vilma királynő családi öröme.** Hágából érkezett távirati jelentések szerint a parlamentben legközelebb be fogják jelenteni, hogy Vilma királynő örvendetes családi esemény előtt áll.

— **A beteg angol király.** Legújabb londoni jelentések szerint az angol király már sokkal jobban érzi magát, ugyanígyra, hogy tegnap Brightonba utazhatott. Ottani tartózkodásának ideje attól függ, hogy mennyi időt vesz igénybe egészségének teljes helyreállítására. A királynak erre a hétre megállapított programját törölték. A király hosszabb tartózkodásra Brightonba ment, amittől az orvosok kedvező hatást várnak. Hír szerint egy híres gégespeczialistának meghívását tervezik. Tegnap a király megérkezésénél feltűnt, hogy a király nyaka gondosan volt be-kötözve és hogy a hangja nagyon rekedt volt. A király színe egyébiránt friss és egészséges. A hivatalos jelentés szerint a királynak influenzája van, de állapota nem ad aggodalomra okot.

— **A német trónörökös ellen.** Amerikából hamis leveleket hoznak Berlinben forgalomba, amelyeknek tartalma arra való, hogy kompromittálja a német trónörökös. A hamisítványoknak az az alapjuk, hogy a német trónörökös jó barátságban volt gróf Hochberg főntendáns fiával, aki Amerikába vándorolt ki és ott felvette a Bearnes nevet. Az ifjú gróf Hochberg ugyanis künn az újjvilágban egy Bearnes nevű gazdag emberrel ismerkedett meg, aki őt pártfogásába vette, de amikor rájött a fiatal gróf gyanus üzelmeire, szakított vele. A hamisított levelekkel állítólag az igazi Bearnes akar boszút állani gróf Hochberg ellen.

— **Kossuth Ferencz betegsége.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter állapotában újabb javulás nem állott be. Müller Kálmán főrendiházi tag, kezelőorvosa tanácsára még mindig az ágyban kell maradnia, mert teljes nyugalomra van szüksége s így a beteg miniszter látogatókat egyáltalán nem fogadhat. A mai nap folyamán mindazonáltal Sztérenyi József kereskedelmi miniszteri államtitkárt fogadta, akivel hosszabb ideig tárgyalt a minisztérium ügyeiről.

— **Bántalmazott képviselő.** Zentai tudósítónk írja, hogy a törökbecsei országgyűlési képviselőt, Mrksity Jásót, aki állandóan Adán tartózkodik, egyik vendéglobben sörözés közben súlyosan bántalmazta Jakovlevits Dusan a dai szerb gazda. Nézeteltérés támadt közöttük és ekkor Jakovlevits, hogy véleményének nagyobb súlyt kölcsönözzön, egy nehéz söröspoharat olyan erővel vágott a képviselő fejéhez, hogy a vastag borsapka ellenére is koponyatörést szenvedett.

— **Az egészségügyi csapat tisztjeinek kiképzése.** Abból a célból, hogy az egészségügyi csapatok tisztjei hasonló kiképzettségben részesüljenek, mint amelyet a többi csapatok tisztjei, a hadtesti tiszt iskolákban nyernek, ezentúl az egészségügyi csapatok négy rangban idősebb főhadnagyát évenként deczember 1-től július végéig az 1. számú egészségügyi osztályhoz Bécsbe vezénylik. A kiképzetés az egészségügyi csapatok parancsnoka által megállapított terv szerint és az ő közvetlen vezetése mellett deczember 1-től április végéig Bécsben, az 1. számú egészségügyi osztálynál, május 1-től július végéig pedig a Lajta melletti Bruckban, a kombinált tábori egészségügyi osztálynál fog történni. Tanítókul a katonarvosi gyakorlati tanfolyam tanítói, az 1. számú szekerész-ezred és az egészségügyi csapatok tisztjei alkalmazandók. A tanítás felügyeletét a hadtesti tiszt iskolák főfelügyelőjére bizzák, aki a tett intézkedések czélszerűségéről 1909. július végéig a közös hadügyminisztériumnak jelentést tartozik tenni. Az 1908—1909-iki évre a kiképzetést Winter Ferencz 6., Kieseletter János 10., Berger János 23. és Veitmann Ágost 1. számú egészségügyi osztálybeli főhadnagyokra bizzák.

— **Vasuti tisztképzők tanfolyama.** A vasuti tisztképző tanfolyamon a Bayer Lajos kir. tanácsos halálával megüresedett anyagszer-ismei tanszékre Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter Kerekgyártó Gyula kassa-oderbergi vasuti főmérnököt nevezte ki. A kinevezés vasutaskörökben általános megelégedést keltett.

— **A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósága** tegnap Hoitsy Pál elnök elnöksége alatt ülést tartott, melyen Fekete Ignác titkár a következő újabb adományokat jelentette be: A. P. től a Pesti Napló utján 2 korona, Bihar Jenő (Győr) 50 korona, Országos Bölcsődeegylet 30 korona, a Budapesti Hírlap utján 882 korona. Az igazgatóság köszönetét fejezte ki a jötevő adakozóknak. Dr. Alföldi Béla indítványát, hírlapíróknak betegség esetére való segélyezése dolgában az igazgatóság elvileg elfogadta, bevárja a Budapesti Újságírók Egyesülete által tervezett értekezletet és azután fog az ügy részleteire nézve határozni. Az igazgatóság a rendes tagok közé felvette Vidor Jenőt és Zemplényi P. Gyulánét, a II. és III. nyugdíjosztályba befogadta Gratz Gusztáv, Huszár Károly, Seress László és Virág Géza rendes tagokat. Azután megállapította az igazgatóság a deczember havi költségelölírányzatot és elhatározta, hogy deczember hó 18-tól 22-ig a Könyves Kálmán magyar műkiadó r.-t. helyiségeiben az intézet javára karácsonyi aukciót rendez. Végül az igazgatóság karácsonyi ajándékol egyik elhunyt tag özvegyének kiadta a Falk Miksa-alap kamatait és a Bródy Zsigmond-alapból segélyeket szavazott meg.

— **A Steinheil-ügy bonyodalmai.** Steinheilné ügyében fordulat állt be. Kiderült ugyanis, hogy Jappy asszony csak néhány nappal a gyilkosság napja előtt Montboutonba utazott, de csakhamar megint visszatért Párisba, mert Steinheilné sürgős ügyben telefonon hazahívta. Az a tény, hogy Jappy asszony nem önszántából, hanem leánya felszólítására tért vissza Párisba, nagyon terhelő körülmény Steinheilnéra nézve. André vizsgálóbíróhoz, mint az ilyen szeszácziós esetekben már megszokott dolog, naponta rendkívül sok levél érkezik, melyeknek némelyike igen értékes anyagot szolgáltat. Egy dreuxi kereskedő bejelentette, hogy a kettős gyilkosság napján több gyanus külsejű ember olyan neveket és adatokat emlegetett a vendéglobben, amelyekről akkor még nem állt semmi alapokban, de a per folyamán szóba kerültek. Az illetők különösen a Wolf-családról mondtak el sok olyan dolgot, ami most szóbeszéd tárgya. Az illetők a korcsmában igen nagy összegeket költöttek el.

— **Csöke Ferencz beteg.** Csöke Ferencz miniszteri tanácsos, a kereskedelmi minisztérium elnöki osztályának vezetője péntek óta betegen fekszik lakásán. Betegsége bár könnyebb természetű, mégis néhány hétig nem hagyhatja el a szobát.

— **Egy nagy dráma utolsó felvonása.** Az Allensteini drámára, melynek passzív hőse Schönebeck őrnagy, aktív hősei Schönebeck őrnagy és Greben kapitány voltak, még bizonyára emlékezik az olvasó közönség. Greben kapitány, aki szerelmes volt az őrnagy feleségébe, az asszony tudtával, sőt annak biztatására meggyilkolta az őrnagyot. A gyilkos kapitány a börtönben öngyilkosságot követett el. Az asszony a börtönben oly magatartást tanusított, hogy elmeállapotának abnormális voltára lehetett következtetni. A köznagsbergi igazságügyi orvosi tanács megállapította, hogy az asszony beszámíthatatlan állapotban van és volt, ugyanígyra, hogy a gyilkosságra való felbujtásáért a törvény megfelelő szakasza értelmében felelőségre nem vonható. Így került az özvegy a fogtáborból Kortaubába, az ottani tébolydába. Mint most Allensteinből jelentik, Schönebeckné a tébolydában annyira felgyógyult, hogy onnét elbocsátották, de egyelőre egy szanatóriumba internálták. A meggyilkolt őrnagy után két kiskorú árva maradt, akiket az őrnagy bátyja neveltet. Sorsuk annyiból is biztosítva van, hogy 85.000 márka atyai örökség maradt rájuk. Schönebeckné internálásával a nagy dráma aktái végleg le vannak zárva.

— **Elsüllyedt torpedónaszád.** Már napok óta híresztelik, hogy a Huszár nevű nyílt tengeri torpedónaszád elsüllyedt. Most érkezett hiteles hír róla, hogy a Huszár a múlt héten Gravosánál a sűrű ködben homokzátanyra jutott és sikerült ugyan kiszabadítani, de nagy lékét kapott és elsüllyedt.

Valódi porosz szalonköszönet

és kocszot zsákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállít

Rédei és Társa
Közénnagykereskedő
Központi iroda: V., Béla-utca 4.
Telefon 36—83.

— Báró Bánffy Dezső beteg. Báró Bánffy Dezső országgyűlési képviselő az est folyamán rosszul lett, úgy hogy kénytelen volt ágyba fekiüdni. Báró Bánffy Dezső ennélfogva a konvent további ülésén előreláthatólag nem elnökölhet.

— Hatvan évig császár. Ily ezimen a „Frankfurter Zeitung“ hosszabb cikkben foglalkozik királyunkkal. Részletesen bonczolgatja egyéniségét, mely minden egyes cselekedetének titkos rugója. Végül erős argumentumokkal rámutat arra, hogy mik azok a külső okok, amelyek a mai zavaros állapotot megteremtették. 1848. decz. 2-án — írja a Frankfurter Zeitung — trónralépet egy tizennyolcz esztendő főherceg, kinek az a feladat jutott, hogy vérbefojtsa a forradalmat. 1908. deczember 2-án ugyanennek az embernek egy lendületes vezércikket szentelt a szociáldemokrata „Arbeiterzeitung“, mely a császárt a népi jogok buzgó és megbízható bajnokának mondja. E két tény közé esik az az ut, melyet Ferencz József megjárta és az a fejlődés melyen a hatvan évi uralkodás alatt átment. Nem kell a monarchiai bölcsesség hivatásos csodálójának lennünk, hogy belássuk, hogy a béke művében előbb abszolutisztikus, később alkotmányos államfőnek nem csekély személyes érdemét egy bizonyos tulajdonságra vezethetjük vissza. Ferencz József azt, hogy rendkívül nehéz hosszú uralkodói hitelességének minden nehézségét le tudta győzni, egy erényének köszönheti: példátlan önmegtagadásának, tárgyilagosságának, melynek folytán minden alkotása mellett saját személyét szerényen háttérben tartotta s amely erőt adott neki nemcsak fáradhatatlan munkálkodására, de arra is, hogy személyes vágyait, kívánságait le tudja győzni. „Az úgy kívánja így“, ez volt a kategorikus imperativusa egész életének. Oly korban, melyben mások már megcsontosodva és macacsul elzárkoznak az új kor követelményei elől, ő felküzdötte magát azokhoz a politikai gondolatokhoz, melyeknek eltiprására és megsemmisítésére tiltették trónra. Hatvan éves uralkodás tapasztalatai álltak rendelkezésére s mégis soha sem akart okosabb lenni tanácsadóinál, mindig ismerni akarta azoknak indokait is, akik kormányzatának egy-egy intézkedését helytelenítették. S ennek az uralkodói erénynek eredménye? ... Csehországban a már alig leplezett polgárháború, Prágában statárium, Magyarország és Ausztria közt csak elnapolt, de végig még éppenséggel nem küzdött hárcz, a határon néhány törpe állam, mely azzal fenyegeti a nagyhatalmat, hogy rágyújtja a tetőt, az olasz tartományok elvesztek, a német birodalomból kirekesztették, az egész állam roskadozó épület, melyet csak a szomszéd házak ellentállása óv még a beomlástól. A cikk aztán az esztrák viszonyokat tárgyalja, majd így folytatja: Az agg uralkodói uralkodásának hetedik évtizedében megint a bel- és külpolitika legnehezebb feladatát állt áll. Akarata ellenére háboruba sodorják, hogy karddal hódítson meg oly tartományokat, melyeket már harmincz éve bir és kormányoz. Megint hiábavaló hivatalnokainak, tisztviselőinek minden munkája, mert ott settenkedik a pap s csontkezdő ráteszi a hódításra. Mert ha Szerbiában, Törökországban és Boszniában a nép húzódozik is az annexiótól, mely pedig ez országra áldás, ezt az érzelmét főként a hódító egyház ellen érzett ellenszenv sarkalja, melynek vakbuzgó és türelmetlen képviselője, Stadler érsek, egy papi sereg élén diktál. Ennek átlátásához Ferencz József hatvan évi uralom daczára még nem jutott; annak belátására, hogy birodalmának minden nyomorusága végeredményben az ellenreformáció szármánye s még ma is a legtöbb baj, mint például Olaszországhoz való, még mindig határozatlan viszonyunk. Rómával szemben való gyöngeségünk folyamánya. De ezen is okulni, egy hetvennyolcz esztendő, megpróbáltatásokon átment, szinte kizárólag liberális emberektől körülvevett embernek, alighanem későn van s liberális türelmetlenség volna ezt meg nem érteni.

— Az automobil gázol. Ifj. báró Grödel Bernát szeptemberben Dész mellett agyongázolt automobiljával egy embert. A törvényszék ma tárgyalta a halált okozó súlyos testi sértés büntét. A kir. ügyész a söfőrön kívül báró Grödel Bernát ellen is vádat emelt bűnrészeséért. A bíróság magáévá tette a kir. ügyész álláspontját, elismervén a vád jogosságát a söfőr és báró Grödel önbevallása alapján.

Az Egyetértés Karácsonya

A karácsonyi ünnepek közeledtével bejelentjük olvasóinknak, hogy ebben az esztendőben karácsonyi ajándéku olyan meglepetésben lesz részük, amelyet nem készíthet olvasóinak egyetlen fővárosi lap sem. Az „Egyetértés“ olvasói karácsonyi ajándéku az

Egyetértés Vasárnapjának

gyönyörűen kiállított, dus tartalmu ünnepi számát kapják.

Nem tudunk kellemesebb ajándékot, mint egy díszesen kiállított, sok képpel tarkított munkát, amely tartalmára érdekesebb és tanulságosabb lesz mindenféle más mellékletnél.

Az Egyetértés Vasárnapjának

minden száma változatos és minden alkalommal feltelei a bel- és külföld aktuálitáisait. Olvasóink és a nagyközönség körében hihetetlen gyorsan népszerű lett és ma már nehezen várt vasárnapi vendége minden háznak és öltetes, eleven kiegészítője lapunknak.

Az Egyetértés Vasárnapjának

karácsonyi száma egyenesen szenzációs lesz. Külföldi összeköttetéseink révén megszereztük és megszerezzük addig, ami fényképreprodukciókban megszerezhető és gondoskodtunk arról, hogy budapesti fényképészeink is kellő anyaggal álljanak rendelkezésünkre. A bel- és külföldi aktuálitásokon kívül adunk pompás utleírásokat, gyönyörű képekkel, adunk mulattatót, tanulságosat, vegyest.

Az Egyetértés Vasárnapjának

karácsonyi száma olyan lesz, hogy olvasóink beköthetik és könyvtárukba helyezhetik mint mindenkor értékes munkát. Ugy tartalma, mint ragyogó kiállítás a elsőrendű munkává fogja avatni, amelyben minden művelt embernek öröme fog telni.

A mellékletnek, miután karácsony nem esik vasárnapra

Az Egyetértés Karácsonya

czimet adtuk.

Föhlívjuk erre már most az olvasóközönség figyelmét és reméljük, hogy ezzel az ajándékkal őszinte örömet szerzünk minden hívőknek.

— A boszniai bakákért. Nincs ugyan háboru, de itt van a tél s a Boszniába vezényelt bakának, aki most kettözött éberséggel, és éjjelnappal végzi az őráratit szolgálót, az ily kemény időben teljesített kötelesség háboruval élt fel. S a téllal együtt közeledik a karácsony is, mely ragyogó és ajándékosztó karácsonyfa, meleg kályha és terített asztal mellé gyűjti baráti és rokoni körével együtt a családot. Ily időszakban a legtevékenyebb a jótékonyosság s legfőbb gondol a szegényekre és az elhagyottakra a humanizmusért érző nemes szív. Nem csoda, ha az ily nemes sziveknek nemcsak a városi nyomor jut eszükbe, hanem eszükbe jut a hóban, fagyos ködben és metsző szélben, lakatlan hegytetőkön, magányos erdőkben járó, s a világtól elzárt őrházakban pihenő bakák, akik közt sok olyan lehet, akikre ha gondolnak is azok, akik szeretik őket, de gondolatnál többet nem küldhetnek nekik. Ezért keletkezett a fővárosi közönség körében egy kedves jótékonyági mozgalom, mely nemcsak gyűjtés és aláírás folytán, hanem egyénileg és önállóan is karácsonyi megemlékezésül, oly tárgyakat, (bor, szilvórium, kávé, tea, rum, szalonna, sonka, sült hus, szivar, dohány, édes tészta, stb.) ami a poszton álló katonának kedves, utána akar küldeni a Boszniába vezényelt bakának, magyaros jószívűből, vendégszeretéből, mely olyanokat vendégl ilyenkor, akiket vendégl nem isem hívhat. A budapesti hadtestparancsnokság is értesült erről a kedves társadalmi mozgalomról és hogy az abban rejlő nemes szándék fölösleges fáradságot, járást-kelést s a helyi és katonai viszonyok nem ismerésével járó tájékozatlanság, idővesztés ne okozzon, a maga részéről is szívesen áll a mozgalom szolgálatára; s ennélfogva elhatározta és közhírré engedti tétetni, hogy az esetben, ha akár testületek, egyletek, akár egyesek, akik nem családtagok számára küldeményeket óhajtának eljuttatni a Boszniában és Herczegovinában levő, vagy odaérkező bakáknak, e küldemények csupán a rendeltetés megjelölésével felküldhetők egyenesen a hadtestparancsnoksághoz (I., Színház-utca 5. sz.).

— A Nemzetközi Párbaellenes Szövetség megalakulása. Mint ismeretes, Budapesten ez év június havában megtartott I. nemzetközi párbaellenes kongresszus egy „nemzetközi szövetségnek a párbaellen és a becsület védelmére“ és ezzel kapcsolatosan egy „nemzetközi központi iroda“ létesítését határozta el. E határozat kereshatárolására Budapesti alakuló ülésre gyűltek egybe a külföldi párbaellenes szövetségek kiküldöttei. Az alakuló ülésen Desseffy Arisztid elnököt, Gergely Ede főtitkár, előadó ismertette a nemzetközi szövetség alapszabály-tervezetét, amelyet alapos megvitatás után a bizottság egyhangulag elfogadott. Ily módon a nemzetközi szövetség megalakulván, az egész nemzetközi szervezet vezetésével a budapesti központi iroda bizatott meg. A szövetség védnökévé Bourbon Alfonz osztrák estei herceg, spanyol infans, elnökévé Dessewffy Arisztid, főtitkár Gergely Ede választott meg.

— Letartóztatott kereskedő. A rendőrség ma délben letartóztatta Léwy Majer ötvenhat éves volt ungvári kereskedőt, akit hamis bukás miatt körözött az ügyészség. Léwynek Ungváron volt férifiruha-üzlete, de a bolt leégett s ekkor Léwy felhagyott a kereskedéssel. Egy biztosító társaság huszonhatezer koronát fizetett ki neki. Nagyszámú hitelezőinek csak egy igen kis részét elégitette ki Léwy ebből az összegből. A megkárosított hitelezők panaszára a beregszászi törvényszék hamis bukás büntette miatt vád alá helyezte a kereskedőt, aki az idézések elől Budapestre menekült. Ma ráakadtak a detektívek és behozták a főkapitányságra, ahol dr. Keleti Géza rendőrfogalmazó letartóztatta Léwyt.

— Házasság. Gerber József Budapestről, eljegyezte Strauss Erzsit Abádszalókról.

— Nászajándékok. jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán műtörás ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. I. em. szerezhethők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Ki a betörő? A mult éjszaka betörtök egy pusztaszentlőrinczi villába. A ház őrzetével megbízott kertész meglepte a gonosztevőt és rálött a menekülőre. Esméletlen állapotban került az István-kórházba. Hogy kicsoda, azt még nem tudták megállapítani.

— **Papi jubileum.** Barbolovics Alimp görög-katolikus püspöki helynök ma ünnepelte ötven éves papi jubileumát Szilágysomlyón. A városi tanács, különböző egyesületek és hívei tisztelegtek ez alkalommal az agg főpappal. Az ünnepséget szent mise előzte meg, melyet a főpap fényes segédlettel celebrált. A jubiláns főpappnak a magyarság és románság között lévő jó viszony ápolásában nagy része van és az ünnepség általános lelkesedéssel folyt le. A római kat. egyház részéről Körössy Endre és a minoritarrend testületileg üdvözölte az ünnepeltet.

— **Magyar munkások sztrájkja Amerikában.** A perthamboyi, illetve a keasbeyi „National Fireproofing Company” óriási gyárában több mint ezer ember dolgozik, akiknek legnagyobb része magyar. A mostani rossz évben a munkások bérét itt is leszállították, de azzal hitegették őket, hogy ha Taft lesz elnöknek megválasztva, visszakapják régi bérüket. A választás után pár hétig türelemmel várták a munkások a béremelését, de végre mikor többszöri sürgetésükre sem emelték fel bérüket, november hó 23-án sztrájkba léptek. A sztrájktagya egy magyar korcsma volt, ahol naponta gyülekeztek a munkások, hogy a munkaadókkal tárgyaljanak.

November 24-én délután a gyártelep mellett járt Bollschmeiler polgármester, akit a magyarok szavazattal választottak meg perthamboyi polgármesternek és aki programjában megígérte, hogy a republikánusok győzelménél a régi munkáviszonyok fognak megújulni Perth Amboyban és a környékén. Amint a munkásnép meglátta a polgármestert, inzultálni kezdte s később kövekkel meghajigálták. A polgármester visszatérve a városházára, rendőrséget küldött ki. Némely forrás szerint arra készül a munkásság, hogy az egész telepet kiforgatják helyéből. A rendőrség a gyártelep felé vonult reggel, mikor már valami ezer ember gyűlt össze, akik csöndben vonultak a város felé. A deputy sheriff megállította a menetet, amire elkeseredett harc tört ki a sztrájkolók és a rendőrök között. A rendőrök revolvert rántottak elő és tüzeltek, mire a tömegeből szintén revolverlövésekkel feleltek. A tüzelések beszüntével a sztrájkolók visszavonultak a sztrájktagyára, magukkal vivén sebesülteiket. Állítólag öt magyar és egy angol munkás sebesült meg, de a magyarok csak négy munkást adtak ki a mentőknek, névszerint: Lakatos Józsefet, Gallay Andrást, Szofián Jánost timári (Szabolcsmegye) és Kopaszovics Györgyöt. A munkások a vér látására még jobban felbőszültek és a gyár irodáit támadták meg, ott mindent összeromboltak s az igazgató csak úgy menekült meg a haláltól, hogy elbújt.

A hangulat izzóvá vált s így telefonon kikérték a munkások Kovács Lajos new-yorki plébánost. Ezernél több ember fogadta a népszerű papot. A sztrájkoló magyarok felkérték Kovács Lajos plébánost, hogy adja elő követelésüket a gyárosoknak s megbizták, hogy nevéükben tárgyaljon. Kovács plébános érintkezésbe lépett magával a gyártulajdonossal és az igazgatókkal és hosszas tanácskozás után a gyárosok engedtek, de csak részben. Az eddigi 13 centes órai munkadíjat 14 centre felemelték s a gépészek és szakmunkások követeléseit teljesítették, a sztrájkolók azonban elvetették a gyárosok ajánlatát s kijelentették, hogy 15 centen alul egy lélek sem megy munkába. Kovács Lajos plébános higgadságra intette a magyarokat. A gyűlés végén nagy lelkesedés támadt. A környéken dolgozó 4000 magyar munkás, daczára, hogy semmi követelésük nincs, sztrájkba lépett s kijelentették, hogy addig nem dolgoznak, míg a keasbeyi gyárban dolgozó magyar testvéreik a követelésüket meg nem kapják.

— **A cukrászsegédek sztrájkja.** A cukrászok sztrájkja a bojkottált mestereknél egyre tart, kivéve Gerbeaudot, akinél az önként jelentkezett osztályvezetőket visszafogadták.

— **Eltűnt beteg.** Oppenheim Simon baranyamegyei, somberki bérlő, november 28-án Budapestre utazott, hogy a fővárosban idegességét kigyógyítsa. Azóta nyoma veszett. Azt hiszik, hogy a Dnábba ölte magát.

— **A panamák panamája.** A panama-szó fogalma tudvalevőleg a Panama-csatorna óriási botrányából származott. Évtizedek előtt keletkezett ez a botrány; időközben a skandalum hullámai lecsillapultak, majd más irányt vettek, de mind máig nem tudott véget érni, noha a személyek és érdekek egészen mások, mint amilyenek kezdetben voltak. Washingtonból érkezett kábeltudósítás szerint az Egyesült-Államoknak tegnapielőtt megnyílt 60-ik kongresszusa mindjárt napirend előtt szenzációs ügyet tárgyalt. A newyorki „Sun” és az „Indianapolis News” című újságok ugyanis kipattantották, ami különben sem volt már titok, hogy a Panama-csatornának Franciaországtól való megvásárlása alkalmával az érte fizetett 200 millió koronából 140 milliót egy amerikai közvetítő-szindikátus vágott zsebre, amelynek tagjai közé tartozik Charles Taft, a jövőbeli elnök bátyja és Douglas Robinson, Roosevelt elnök sógora is. Robinson ugyan egy nyilatkozatban azonnal visszautasította a vádat és aljas hazugságnak mondotta az újságok közleményeit, mert a francia kormány hiány nélkül kapta kézhez a kialakított összeget, a közvélemény azonban máris a szindikátus ellen fordult és azért Henry Rayne, Illinois állam képviselője, napirend előtt felszólalt az ügyben, mire a szenátus elhatározta, hogy szigorú vizsgálatot indít. Ezzel kapcsolatban Newyorkból közlik, hogy Roosevelt elnök is nyilatkozott ebben az ügyben és a meggyanúsítás határozott visszautasítása mellett, hazug rágalmozóknak nevezte azokat, akik ezt a híresztelést világgá röpitették. A kongresszus egyébként külön bizottságot küld ki a Panama-csatorna ügyeinek felülvizsgálatára.

— **Tél a tengeren.** Az adriai partvidéken a már hetek óta tartó enyhe időjárást a múlt éjjel fagy és szél váltotta fel. A tengerre sűrű köd ereszkedett, úgy hogy a hajók csak nagy vigyázattal közlekedhettek. A Marianna nevű osztrák gőzös Trieszt-velencei útjában éjjel a nagy ködben oly közel tévedt a partokhoz, hogy Chioggia közelében egész előrésszel fennakadt a parton. Triesztből két gőzöst küldtek segítségére, de eddig még nem sikerült felszabadítani. A velencei rendes hajózáratok gőzösei nagy késéssel érkeznek Velenczébe a köd miatt.

— **Magyar sör sikere a külföldön.** Londonból értesülünk, hogy az ottani kereskedelmi kamara a Grand Prix-vel tüntette ki a Kobányai Polgári Sörfőzdét, melynek sörét az Earls Courtban idén megtartott kiállításon annyira megnyerték az angol közönség tetszését, hogy ezen kiváló magyar ipari termék állandó kivitele Londonban biztosítottak látszik.

— **Sztrájkba lépnek a szénmunkások.** A szénmunkások nagy része, több mint 300-an — mint teljesen megbízható forrásból értesülünk, — holnap reggel sztrájkba lép. A sztrájk oka az, hogy a szénmunkások szakosportjának hatósági felosztása után a főnökök nagy része semmisnek nyilvánította a munkásokkal kötött kollektív szerződést és leszállította a munkabéreket. A munkások ebben nem akartak megnyugodni és megkísérelték békes egyezkedés után visszaállítani a régi béreket, de az egyezés nem sikerült. Ezért a munkások kimondták, hogy mindazon czegeknel, amelyek a béreket leszállították, holnap sztrájkba lépnek.

— **Az idomított oroszán karmei közt.** Kiev közelében Uman városban megrázó jelenet folyt le egy cirkusban. Bojani nevű állatszédítő mutatott produkciókat. Több oroszánt vezetett be, amelyek közül az egyik kötélen csinált mutatványokat. Egyszerre félrelépett, leesett és emiatt olyan dühre gerjedt, hogy rávetette magát az állatszédítőre s néhány pillanat alatt szétépte. A közönség körében pánikot keltett a véres jelenet. Az emberek észvesztetten rohantak a kijáratok felé. Tolongás támadt, amelyben több asszonyt és gyermeket agyonnyomtak, sokan pedig súlyosan megsérültek. A dühöngő oroszánt azután agyonlőtték. Körülbelül negyvenszer lőttek rá, amíg végre le bírták teríteni.

— **Greguss Ágost emlékezete.** Greguss Ágostnak, a nagyevü esztétikusnak és írónak a Kerepesi-uti temetőben levő sírja fölé díszes emléket állítanak volt tanítványai és tisztelői. Az emlékmű ünnepi leleplezését 1910-re tűzték ki, még pedig a néhai tudós budapesti egyetemi tanárságának negyvenedik évfordulójára. Az emlékbizottság ügyeit Palmer Kálmán, a főrendináz buzgó titkára vezeti.

— **A Vonatkisérők Otthonának megnyitása.** A Vonatkisérők Országos Otthonát január 25-én nyitják meg ünnepélyesen. A megnyitó ünnepség védnökéül Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert, Sztérenyi József államtitkárt és Ludwig Gyula elnök-igazgatót fogják küldöttségileg felkérni. A vidékről érkező vendégeket január 24-én, vasárnap fogadják s délután testületileg felkeresik a kerepesi temetőben Kossuth Lajos sírját, ahol alkalmi beszédet Birki Mihály, az Otthon elnöke mond. Hétfőn délelőtt tizenegy órakor leplezik le az Otthon tanácstermében Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter arczképét. Délután két órakor díszelő lesz, este pedig hangverseny a Gutenberg-Otthon dísztermében.

— **Az iskolabotrányok ügye.** A hetek óta folyó rendőri nyomozás, amely annyi szemetet hozott felszínre a polgári iskolák magánvizsgálatainak kulisszái mögül, a mai nappal befejezést nyert. Délelőtt még letartóztatásokról, szenzációs fordulatról beszélt mindenki. Támogatta ezt a feltevést az a körülmény is, hogy a rendőrség lázas sietséggel fejezte be a tanúkihallgatásokat és szembesítéseket és az összes szereplőket, tanukat és gyanúsítottakat egyaránt beidézték a főkapitányságra, délben pedig egy polgári iskolai tanárt, aki legjobban van kompromittálva, rendőri őrizet alá helyezték a főkapitánysági őrszobán. Délután három órakor azután bekövetkezett a fordulat: az összes beidézettek hazaküldték azzal, hogy többé ez ügyben nem kell megjelenniök. A szenzációs fordulat elmaradt, mert, mint hírlik, a rendőrség a mai nappal a nyomozás aktáit lezárta és az ügyet holnap átteszik az ügyészséghez. Értesülésünk szerint Krenkó Géza nagyszébeni segédtanfelügyelő ellen, aki szintén kompromittálva van az ügyben, felettes hatósága elrendelte a fegyelmi vizsgálatot és fel is fogják függeszteni állásától.

— **Dinamit a tüzhelyen.** Marossolymoson Krisán Áron házában robbanás történt. Az asszony fát tett a tüzre és a tüzhely abban a pillanatban a levegőbe repült. Az asszony jobb karját a robbanás összeroncsoolta. A vizsgálat megállapította, hogy Krisán valamelyik ellensége boszúból az udvaron lévő tüzfából egy darabot megfúrt és abba dinamittöltényt helyezett el. A nyomozás folyik. A súlyosan sebesült asszonyt a dévai kórházba szállították.

— **Lemaradt utasok.** A ruttkai gyorsvonat utasai november huszonegyedikén lemaradtak a vonatról, mert a keleti pályaudvar portása és a vonatok irányát jelző táblák kezelői fölületesen végezték a dolgukat. Több utas panaszára a kereskedelmi miniszter elé került a dolog és Kossuth Ferenc kereskedelemi miniszter elrendelte a vizsgálatot. Mivel a vizsgálat megállapította, hogy a hibát a portás és a táblák kezelői követték el, a portást elhelyezte és fegyelmi vizsgálatot rendelt el ellene, a másik két alkalmazottat pedig pénzbüntetésre ítélte. Hogy ez az eset többé ne ismétlődhessék, a miniszter új be rendezést készített, hogy a szolgálatot tevő tisztviselő minden tévedést kizáró módon értesíthesse a portásokat a vonatok indulása felől.

— **Öngyilkosság a kapitányságon.** Devecseri József tizenkilenczéves legényt, aki ismert zsebtolvaj, tegnap csavargás miatt kísérték be a VII. kerületi kapitányságra. Ott azt mondta, hogy dolga van egy félreeső helyen, s amikor egy rendőr kikísérte, Devecseri hirtelen átvette magát az elsőemeleti korláton. Összetörte magát és haódokolt, amikor a doklogkórházba szállították.

Harisnya-Ház

Kardos és Steiner
Andrássy-ut 50. sz. (Octogon)

Harisnyák, keztyűk, valódi dr. Jäger trikók, alsó ruhák, berliner kötött áruk és mindennemű test-edző (sport sweter), valamint színházi cikkek stb.

Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldenek.

— **Automobil-baleset.** Washington határában felborult egy automobil, amelyben a külön misszió alkalmából ott időző Barrios, Guatemala külügyminisztere, a guatemalai követ és egy délamerikai nagybirtokos ültek. Barriost, aki agrárkérdést, koponyatörést és valószínűleg belső sérüléseket is szenvedett, súlyosan sérült állapotban a kórházba vitték. A többi utasok is megsebesültek, de csak könnyen.

— **Lövöldöző munkás.** Vázsonyi István és Mety Sándor vegyészeti munkások ma reggel összevesztettek Kohn és Fried újpesti gyára előtt. Vázsonyi háromszor rálőtt a társára. Egy golyó Metyt a jobbkarján találta, a második golyó pedig a véletlenül arra haladó özvegy Berzsey Andrásné magánzónát találta a bal felső karján. Vázsonyit becsérték az újpesti kapitányságra.

— **Részeg emberek garázdálkodása.** Kohn Géza vendéglőt és feleségét tegnap este, amikor a sötét Teleki-téren hazafelé siettek, két ittas ember megtámadta. Az egyik beledöfte Kohn mellébe a kését. A vendéglős segítségért kiabált, mire a szomszédos Rákóczi-kávéházból többen kisziettek. Köztük volt Klász Antal kelmefestő, akit a másik részeg támadott meg. Többször belemártotta a kés, aztán megfutamadott a társával együtt. A rendőrség ma kinyomozta a tetteseket Bölcsey András és Vitók János napszamosok személyében. Letartóztatták őket.

— **Halálozások.** Fűzi Sándor, az 6-tordai református egyház költői lelkületű papja, hatvanhét éves korában, nemesen betöltött lelkészi hivatásának harmincznyolcadik évében meghalt.

Orlovsky István, a kassai főreáliskola igazgatója, czimzetes tankerületi főigazgató ötvenhárom éves korában Kassán elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

Dr. Medgyaszay Dezső Debreczen sz. kir. város árvaszéki ülnöke életének ötvenedik évében e hó 7-én, hosszas szenvedés után, elhunyt Debreczenben.

Idősebb Temple Rezső természettanúdos nyolczvanéves korában Budapesten meghalt. A megboldogult számos külföldi természettudományi, gazdasági és állatvédő egyesületnek volt tiszteletbeli és levelező tagja. Tudományos működéséért általános tiszteletnek örvendett és a külföldön is nagyra becsülték. Az elhunytban Temple Rezső belügyminiszeri segédtitkár és Temple Richárd, az osztrák-magyar bank tisztviselője édesatyjukat gyászolják. A gyászborult család iránt fővárosszerte nagy a részvét.

Mihailovics István hírlapíró ma délután temették el a Szent István-kórházból, kartsársainak nagy részvéte mellett. A szertartást Lavaty István, a kórház lelkésze végezte és a végtisztességadásán többek közt a Magyar Hírlap szerkesztője jelent meg. A megboldogultat a rákoskeresztúri új temetőben helyezték örök nyugalomra.

— **Coco bucsufelléptel.** A Royal Orfeumban kiválóan mulattató decemberi műsora keretében még csak e hó 15-éig lép fel utólréhetetlen produkcióival Coco, a „majomhiúságok" egyik legérdekesebb képviselője. Amit a Maxim című jelenetében, mint főszereplő produkál, az valóságos párját ritkítja és amint saját névaláírásos névjegyét a nézőtérre kiosztja, a legnagyobb derűtséget kelti. A „Primadonna" és az „Egy perc késés" című bohózatokon kívül a decemberi attrakciók vonzanak esténként, szintugy érdekes új műsorral szolgál a télikerthi Royal Cabaret is. Jegyek a nappali pénztárnál, Bárd és Molitor jegyirodáiban és Kontinó dohánytőzsdéjében válthatók, elővételi díj nélkül.

— **Löffkovic debreczeni ékszerésztől** hozasson átjegyzéket.

x Fodor-léle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Kötények legzéliszélesebb ajándék. 10% engedmény Röslernél, Budapest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán.

x Ideális asztali víz ugy kellemes ízénél, mint kiválóan alkalmas diatetikus hatásánál fogva a Rohitschi Tempel-forrás vize. Hurutellenes és az anyagcsere előmozdító hatása már több, mint 100 év óta ismeretes és általános elismerésnek örvend.

Elegáns férfiruhákat

szállítok mérték után és mérsékelt ezabott árban.

Uj férfiruha bérletemet a ruha visszaadása nélkül

és a ruhatár díjtan karbantartása mellett az előkelő urközlőség figyelmébe ajánlom.

Deutsch F. Károly,
Budapest, VI., Andrassy-ut 1. l. em

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Székely Arnold.** A mai hangversenyt meghozta a maga szenzációját. Székely Arnoldtól sokat vártunk, de többet nyújtott. A sok másod-harmadrangu hangverseny között felülül az ember, ha végre egy igazán hivatott művész jelenik meg a pódiumon. Ilyen volt a mai est is. Nemes, stílusos zongorajátékával osztatlan elismerésre ragadta a közönséget. Mindama jelzőket, amelyeket számtalanszor elmondanak, elmondhatjuk róla is. Hogy játéka befejezett, átértett, nagyfokú intelligencia sugárik belőle, hogy billentésének ezer változata szinte a hangképző hangszerek mellé állítja a zongorát, ezt az egyébként kemény és lelketlen hangszert, hogy gyönyörű kantilénája ezt a hatást még intenzívebbé teszi és sok egyebet. Mindezeket egybevetve pedig kimondhatjuk, hogy igazi nagy művész, akinek játéka gyönyörűséget okoz minden zeneértő embernek. Műsorát Brahms F-moll Szonátájával kezdte, a gyönyörű kompozíciót a maga teljes szépségével juttatva érvényre. Schumann Papillons-ját ritka átérzéssel interpretálta. Chopin Etude-, Mazurka- és Nocturne-je következett. Utolsónak Saint-Saens Menuette Valse de concert-jét játszotta. Amit a műsorból kihagytunk, arról külön akarunk szólni. Azok képezték ugyanis az estnek második szenzációját. Három zeneszerzőnek a munkái ezek, melyek a Royal-terem képét ma egy rövid időre megváltoztatták. Bartók Béla, Debussy és Vincent d'Indy az a három lánglelkű művész, akinek sikerült ma a mi közönségünket megkacagtatni. Benünket természetesen legkövetlenebbül a magyar származású Bartók érdekel. Ő szerepelt a három közül elsőnek a műsoron, egy Valse című kéziratával. Az egymásra halmozott zenei ötletek, az invenciótól duzzadó hangfészek komplexuma ez a tisztán zenei, tömör muzsika. És mit váltott ki a hallgatóságból ez az igazán kvalitásos zenei produktum? Kaczagásba fuladva tobzódtak e reájuk nézve szenzációsan mulattató jelenség hatása alatt. Mindehhez az impulzust pedig zenei közéletünk nem egy kitűnősége adta meg. Ugyanez történt, de már jóval lefokozottabban Debussy és d'Indy darabjainál, hogy itt a vihar pianissimóbb volt, az természetes, hisz annak a híre már hozzánk is eljutott, hogy e két nagy zeneszerzőt a külföld már régen ünnepli és az őket megillető becsben tartja. Szomorú szenzáció ez, mert bevilágít egy kissé abba a sötétségbe, melyben tapogatódzva haladunk — vissza-fel. (o. d.)

(*) **Az Operaházban** holnap, csütörtökön Környei betegségére folytán „A hegyek alján" előre hirdetett előadása elmarad s helyette „A törpe gránátos", „A parasztszület" és Hüvös Iván nagy sikerű balletje, „A csodaváza" kerül színpadra. A Mascagni operájában Szantuzát Szamosy Elza, Lolát M. Szeyer I., Luciát N. Várent, Turiddu Pichler, Alfiót Mihályi énekli. Vezényel Benkő Henrik h. kar-

mester, rendező Kiss D. A két balletben Nyirsy, Pálai, Brada, Szmeraldy adják a főszerepeket. Vezényelő karmester Szikla Adolf, rendező Guerra Miklós balletmester. (Évi bérlet 138.) Holnapután, pénteken Svárdström Valborg felléptével „Romeo és Juliá"-t adják. (Évi bérlet 139., felemelt helyárak.)

(*) **A nemzetközi tárlat aranyérmel és pályadíjal.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi tárlatán odaitélenző állami aranyérmek és díjak pályabírószámai szerdán tartották meg ítélkező ülésüket a városligeti műcsarnokban. Legelsőben az állami érmek pályabírószáma ülésezett, dr. Berzeviczy Albert belső titkos tanácsos elnökelete alatt s beható szemle és tanácskozás után kijelölték azokat a művészeket, akiket a művészeket megillető legmagasabb, az állami aranyérmekkel való kitüntetésre föltérjeszt gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatási miniszter elé, aki e díjakat, a szabályok értelmében, végérvényesen személyesen ítéli oda. A Ráth-díjat, amely ezerkét száz koronából áll, ezuttal európai hírnevű művésznők: Karlovsky Bertalan kapta meg, 53. katalógus-szám alatt kiállított, Magyar parasztasszony című olajfestményére, amelylyel több esztendei távolmaradása után máris oly nagy sikert aratott s amelyet Budapest székesfőváros képzőművészeti bizottsága megvételre jelölt ki. A kétezer koronás Röck-díj egyhangulag jutott a tehetséges fiatal szobrászművésznök: Szentgyörgyi Istvánnak, 234. katalógus-számú Panasza című szobrátért. A kitüntetett művész még egészen fiatal ember, Brüsszelben tanult Vander Stappennél, a világhírű belga szobrásznál. — Végül az Eszterházy Miklós Móróc gróf alapította díj pályabírószáma a huszezer koronás díjat Székely Andor 680. szám alatt kiállított, Román parasztudvar című képére, aki szintén már több ízben keltett feltűnést a tárlatokon.

(*) **Koszu Beöthy Zsoltnak és Ábrányi Emilnek.** Komárommegye és Komárom városa közmivvelődési egyesülete elhatározta, hogy Beöthy Zsolt és Ábrányi Emil írói működésük ötvenedik évfordulójára alkalmából remekművü ezüst babékoszoruval tisztelik meg. A koszoruk átadását holnap, csütörtökön délelőtt tíz órakor fogja az egyesület egy küldöttsége átadni és a küldöttség vezetője Sárközy Aurél cs. és kir. kamarás lesz. A küldöttség tagjai: Antal Gábor ref. püspök, Kálmán Rudolf főispán, Gyeczy Dénes alispán, Lőrinczy György fő. alelnök, Vitausek Károly és Tuba Károly.

(*) **A kolozsvári egyetemi énekkar bemutató hangversenye.** Kolozsvárt most tartotta első hangversenyt az újonnan alakult kilenczven tagu kolozsvári egyetemi énekkar a Nemzeti Színházban nagy számú díszes közönség jelenlétében. A műsor minden egyes száma nagy sikert aratott. Különösen Kierulfi híres Hardangeri Nászutja keltett viharos tapsokat gondosan kidolgozott finom előadásukban. A közönség főleg a karigazgatóknak, Rietly Károlynak és Virányi Jenőnek adózott lelkes tapsokkal. Az énekkart az ország több nagyobb városába meghívták vendégzereplésre.

(*) **Színházi botrány Párisban.** Octave Mirbeau sokat emlegetett darabja, „Le Foyer" tegnap került bemutatásra a párisi Comédie Française-ben. Az előadást botrányos jelenetek zavarták meg. Mindnyáján emlékezzünk az eset előzményeire. A premiére ugyanis csak sok nehézségek után jöhetett létre. Egy szenátor és egy szerzetes roppant antipatikusán van beállítva a cselekményébe. E miatt az igazgatók húzódoztak a színrehozásától és előzőleg szerzője és Claretie közt heves perlekedés zajlott le. Tegnap aztán rendkívül lármás tüntetések zavarták meg az előadást. Egy tuczat fiatalember, köztük a rojalisztikus Action Française több munkatársa pissegett és közbekiáltott az első és második felvonás különböző jeleneteinél. Annnyira lázongtak, hogy az előadást negyedórára meg kellett szakítani. A rendezőket, akik a rendőrségnek is ellenszeggültek s akiket a színházból erőszakkal kellett eltávolítani, a rendőrfőnökségre vitték és éjjel egy óráig fogva tartották. Többek ellen ellenszeggülés és erőszakoskodás címén a rendőrség megindítja a büntető vizsgálatot.

(*) **A Ringtheater égésének évfordulója.** Bécsnek tegnap gyásznapja volt. Évfordulója annak a borzalmas katasztrófának, mely a Ringtheater égésekor annyi áldozatot követelt és annyi családra hozott gyászt. Huszonhét év előtt, 1881. december hó 8-án a „Hoffmann meséi" előadása alatt tört ki a tűz. A bécsi udv. Operaházban tegnap éppen a „Hoffmann meséi" volt kiütve. Csak később figyelmzették az igazgatóságot, hogy ez a választás

fájdalmas visszhangot fog kelteni. Rögtön meg is változtatták a színlapot és az ominezus darab helyett „közbejött akadályok miatt” Puccini „Bohém”-jét vették elő.

(*) **Amerika irodalma.** Ezen a czímen tartotta délután fölolvasást a Nemzeti Múzeum dísztermében gróf Vay Péter apostoli protonotárius, akinek számtalan utja alkalmával bőséges alkalmá nyílt Amerika politikai és irodalmi életébe tekinteni. A dísztermet előkelő és nagyszámu közönség töltötte meg, mint a tudós pap többi érdekes fölolvasása alkalmából, nagy érdeklődéssel hallgatta meg a fölolvasást és végül zajos ovációban részesítette a rokonszenves előadót.

(*) **Intim-Színpad.** A Sándor-téri délutáni színház műsora hétről-hétre bővül két-három új színdarabbal és új ötletes magánzámokkal. Szombaton „Az udvarlók” cz. bohózatnak lesz a bemutatója, melynek szerzője Pugin Leó. Ugyanakkor lesz Offenbach operettjének, a „Tulipán sziget”-ének és a „Hazajöttem” című népszínmű bemutatásának előadása, mely újdonságok mellett a műsor legjobb számai szerepelnek. Vasárnap a színház külön esti előadást tart 8 $\frac{1}{2}$ –11 óráig.

(*) **Modern festők kiállítása.** A Könyves Kálmán művészeti társaság (Nagymező-utca 37–39.) szalonjában a modern festők alkotásaiból rendezett kiállítást a közönség nagy érdeklődésére való tekintettel szombatig nyitva tartja az igazgatóság. A kiállítást naponta reggeltől estig díjtalanul tekintheti meg a nagyközönség.

FŐVÁROS.

A főváros közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 9.

A főváros törvényhatósági bizottsága ma tartotta meg rendes közgyűlését. A városatyák nagy számmal jöttek el a közgyűlésre. Ez a tömeges látogatás azonban nem a napirendnek szólt, mely ma semmi érdekességet sem ígért, hanem a közigazgatási bizottság és az igazoló-választmány megüresedett helyeinek. Részletes tudósításunk a következő:

Fülepp Kálmán főpolgármester a közgyűlés megnyitása után jelentette, hogy a főváros épületeinek tűzkárbiztosításáról szóló ügyet, kellő előkészítés hiján, levették a napirendről. Ugyancsak az előző tudatta, hogy Gyarmathy Károly és Morcell Károly rendes tagok, továbbá Lindmayer György és Gömöri Károly póttagok, akik mindannyian virilis jogon választottak meg, adóalap hiánya miatt töröltettek a bizottsági tagok névsorából. Az ekkép kimaradt rendes tagok helyébe Osztoics Mihályt és Lippert Lajost hívják be a törvényhatósági bizottságba. Ezután áttértek a napirendre.

Dr. Bódy Tivadar tanácsos ismertette a belügyminiszter ama kérelmét, hogy a főváros engedjen át a Gyáli-úton megfelelő területet a rendőrségi kórház céljaira. A tanács azt javasolja, hogy a főváros 4000 négyzetméter területet bocsásson a rendőrségi kórház céljára. A közgyűlés a tanács javaslatát egyhangulag elfogadta.

Kassa város átiratot intézett a fővároshoz, amelyben kérte, hogy az adóreformra vonatkozó petíciójához járuljon hozzá a főváros és a kérelmet külön felirathal is támogassa.

E tárgyhoz dr. Glücksthal Samu szólalt fel, aki körülbelül egy évvel ezelőtt a főváros közgyűlésén azt az indítványt tette, hogy az egyenes adóreformra vonatkozó javaslatok ellen való állásfoglalás céljából az ország összes városai tartanak kongresszust, mert a javaslat első sorban a városok lakosságát sújtja. A kongresszus februárban össze is ült és nagyobb felterjesztést intézett a parlamenthez és ebben részletesen felsorolta az összes sérelmeket. Dr. Glücksthal mai beszédében kiemelte, hogy a kormány a városok felterjesztésében foglalt sérelmekkel behatóan nem foglalkozott és az aggodalmakat azzal ítötte el, hogy a tervbe vett reform nem jelent adóemelés, hanem husz millió korona bevételi csökkenést a kincstárra nézve. A szónok részletesen kifejtette, hogy oly budget, amely mindössze 50.000 korona bevételi fölösleggel és oly zárszámadás, amely 1907-ben öt millió korona felesleggel zárul, nem bírhat el egy husz millió koronás minust, mert ha ez igaz volna, az állam-

kincstárnak amugy is veszélyeztetett egyensulya egy csapással megbomlanék. Az elmondottak alapján dr. Glücksthal következő javaslatot terjeszti a közgyűlés elé:

Mondja ki a közgyűlés, hogy a tanács által javasolt felirat sürgősen terjesztendő a képviselőház elé és hogy a felirat előzetes tudomásvétel végett a pénzügyi bizottság elnökével közlendő;

hogy a felirathoz az a kérelem terjesztendő elő, miszerint méltóztassék a képviselőháznak a tökéletesen tekintetében a pénzügyi bizottság javaslatának elvetésével a kormány eredeti javaslatát elfogadni;

hogy a kereseti és általános jövedelmi adó tekintetében állapítsassék meg a földadó mintájára az a szabály, miszerint az adókulcs megfelelőleg leszállítandó, ha az adóbevétel a kontingentált összeget meghaladja.

Bárczy István polgármester szólalt fel ezután. Az átirat — ugymond — olyan tartalmu, hogy külön felirat előterjesztésére szükség nem lett volna, mert a városok kongresszusa mindezekre a kérdésekre kiterjeszkedett. Hogy mégis ideterjesztették, arra az az aggodalom adott okot, hogy a városok kongresszusának kívánásait mellőzni fogják. A jövő év tavaszán a városok újból kongresszusra jönnek össze s azon be kell majd számolni az akció eredményéről. Nagyon szomorú volna, ha teljes eredménytelenségről kellene számot adni. Ő ma is abban a hitben van, hogy ha az összes városok újból kifejezést adnak méltányos kívánalmaiknak, lehetetlen, hogy a parlament elzárkózzék a polgárság ama részének óhajaitól, amely városokba tömörülve, az ország gazdasági és szellemi kulturáját képviseli. Glücksthal indítványához egész terjedelmében hozzájárul. A közgyűlés az indítványt egyhangulag magáévá tette. A napirend további során Rényi Dezső tanácsos ismertette a budapesti villamos városi vasút kérelmét csavargózós társasággal kötött szerződésének jóváhagyása iránt. Ennél a pontnál Bárczy István Gyula dr. annak a kívánásnak adott kifejezést, hogy az átszálló jegyeket ne csak a villamos vasutak kaulazai, hanem a csavargózós pénztárai is kiadassák. Az indítványt elfogadták.

Gróf Pestetich Géza tanácsos ismertette ezután a tanács előterjesztését Szabó József bizottsági tag ama indítványára nézve, hogy a tanszemélyzeti alkalmazásoknál a fővárosi alkalmazottak özvegyei és árvái előnyben részesüljenek. A tanács kijelenti, hogy ebben az irányban direktívára nincsen szükség, mert a tanács eddig is méltányos elbánásban részesítette a főváros alkalmazottainak hozzátartozóit.

Dr. Szóts Elek, dr. Baránszky Gyula, dr. Leitner Adolf és dr. Szalay Mihály felszólalása után a közgyűlés az előterjesztést tudomásul vette.

Ezután elnök kihirdette a közigazgatási bizottságban és az igazoló választmányban megüresedett helyek betöltési dolgában lefolyt szavazás eredményét. Beadtak összesen 285 szavazatot. Megválasztották a közigazgatási bizottságba: Frivaldszky Sándort (256), dr. Kiss Józsefet (257), dr. Morzsányi Károlyt (220), Sándor Páit (215) és dr. Szébeny Antalt (166). Az igazoló-választmány tagjai lettek: Hüttl Tivadar (257), Hivös József (253), dr. Kovács Béla (257), dr. Leitner Adolf (252), dr. Németh Imre (257), dr. Rigócz Kálmán (219), Szabó János (218) és dr. Tóth László (221).

A közgyűlés végén Rényi tanácsos válaszolt dr. Földes Árpád interpellációjára, amelyet a Népszínház-utcai villamos dolgában tett abból az alkalomból, hogy dr. Nagy Dezső országgyűlési képviselő vezetésével egy küldöttség tisztelgett a belügyminiszternél. Rényi tanácsos ismertette az ügy előzményeit. Előadta, hogy a közgyűlés a társaságot felemeltette az átalakítás kötelezettsége alól, ha évenként 5000 koronát fizet. A közgyűlésnek ezt a határozatát a belügyminiszter nem hagyta jóvá s leiratában kiüzentette, hogy az ellenszolgáltatás, amelyet a társaság kínál, kevés. A tanács ennél fogva kötelességének tartotta, hogy újabb tárgyalást indítson meg a társasággal nagybősszegű ellenszolgáltatás kieszközölése végett. A társaság már megtette erre vonatkozólag javaslatát s a közlekedési bizottság legközelebb abban a helyzetben lesz, hogy az újabb ajánlattal foglalkozzék. Így áll most a dolog; arról tehát, hogy a tanács reménskedett volna, szó sem lehet, annál kevésbbé, mert jogerős határozat ebben a kérdésben nincs is. — Dr. Földes Árpád a választ tudomásul veszi.

A közgyűlésnek egyéb tárgya nem volt.

(*) **A kerületi előjárók értekezlete.** A kerületi előjárók ma délben Bárczy István polgármester elnöklésével értekezletet tartottak. Az értekezleten azt vitatták meg, hogyan lehetne egyszerűsíteni és

meggyorsítani a központ és a kerületek között a kézbesítést. A kérdést tanulmányozni fogják.

(*) **Iskolaszéki választás.** A belvárosi iskolaszék tegnap tartotta alakuló gyűlését, amelyen elnökke megválasztották Sággy Gyula udvari tanácsost és országgyűlési képviselőt, másodelnökké pedig dr. Acsay Antal egyetemi tanárt és dr. Csetényi Adolf ügyvédet. Jegyző lett dr. Neumann Árpád ügyvéd.

(*) **Az erzsébetvárosi napközi otthon.** A napközi otthon intézményére legtöbbet áldozó a hetedik kerület polgársága. A Wesselényi-utcai iskolában központi konyhát rendeztek be, amelyben naponként kétezerszáz gyermeknek főzhetnek meleg ebédet. A napközi otthont ma nyitották meg. A megnyitás ünnepén megjelent Fülepp Kálmán főpolgármester, Bárczy István polgármester, gróf Pestetich Géza tanácsos, Kiss Ferenc előjáró, a kerületi bizottsági tagok és iskolaigazgatók. Megjelent a hölgybizottság is, amely egész télen végzi az ellenőrzés és rendezés nehéz munkáját. Tizenegy óra előtt töltött be az éhes gyermekereg s hamarosan körülvette az asztalokat. Elénekeltek a Himnusz és egy kis leány mondott köszönetet a jötevőknek. Ehrlich G. Gusztáv mondotta el azután, hogyan szervezték a kerületben a jótékonyaságot. Ma 1400 gyermek kap ebédet, de 2500-ra vannak berendezve. Fülepp Kálmán főpolgármester válaszolt s kijelentette, hogy a legszebb humanizmus, amikor a gyermekekről gondoskodnak. Elismeréssel adózik azoknak, akik nemcsak filléreikkel, hanem munkásságukkal is hozzájárulnak, hogy a szegény gyermekeknek biztosítsák az ebédet. Az apróságok örültek, amikor végére jutottak a ceremóniának s a párolgó jó leveles került az asztalra. Hozzá is láttak hamarosan s vidáman költöttek el az ebédet.

(*) **A kórházak gyógyszerészükséglete.** A törvényhatósági bizottság, mint megirtuk, a Budapesti Gyógyszerészegyesület e célra alakult konzorciumával husz éves szerződést kötött, amelylyel a fővárosi közkórházak részére szükséges gyógyszerek beszerzését és szállítását a konzorcium részére biztosítja. A közgyűlés határozatát most meglebbezték. A felebbezés megokolása hangsulyozza, hogy a gyógyszerészet küszöbön álló reformja a közkórházak részére nyilvános jellegű gyógyszertárak felállítását biztosítja, amiből a fővárosnak anyagi előnyei származnának. A közgyűlés által elfogadott szerződés azonban illuzóriussá teszi ezt az előnyt, mert a kórházak eme joga érvényesítésének 20 évre utját állja.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Katolikus Háziasszonyok első estélye.** A Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetségé tegnap este tartotta a Katolikus Kör dísztermében első hangversenyyel egybekötött szövetségi összejövetelét. A program egyik fő vonzóereje Székesfehérvár tudós püspökének, dr. Prohászka Ottokár magasszárnyalású beszéde volt, amelyben sokott meggyőző ékesszólásával vont meg azokat a határokat, amelyen belül a nő legmagasztosabb hivatása, a háziasszony tisztsége mellett a szociális téren is maradó nyom alkotásoknak veheti meg alapját. Juhász Aladár zongoraművész játékca után Beethoven: Andante és Változatok a Kreutzer szonátából című műveit játszotta el ezután Hubay Jenő zeneakadémiai tanár Székely Arnold zongorakísérete mellett. A Hubay—Popper-féle vonósnyegyes, melynek tagjai Hubay, Kemény, Szerémi és Popper zeneakadémiai tanárok, briliáns játékca fejezte be a várakozáson felül sikerült estélyt. Az első estély nagy sikere a szövetség fáradhatatlan elnökének, gróf Károlyi Lászlónak érdeme.

(—) **A Közjótékonyági Egyesület** ma tartotta gróf Csáky Albinné elnöklete alatt választmányi ülését, amelyen a főtítkárs Rákospatolán létesítendő alkohol-szanatórium megnyitása kapcsán tett intézkedéseket jelentette be. A választmányi ülés után az egyesület rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen el-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi ádás gyomorbaajosoknak és ezékszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt tel. Jelen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

fogadták az elnökség által előterjesztett alapszabályokat, majd megválasztották a tisztikart. Elnökké egyhangu lelkesedéssel gróf Csáky Albinnét, alelnökké gróf Apponyi Albertné, Berzeviczy Albertné és lovag Falk Zsigmondot, főtítkárrá dr. Lányi Márton, főpénztárossá gróf Pejácsevich Jolánt választották meg. A kétszáz tagból álló választmány és a számvizsgáló-bizottság megválasztása után a rendkívüli közgyűlés véget ért. A közgyűlés után az új választmány nyomban ülést tartott, amelyen elfogadták a főtítkár által előterjesztett ügyrendet, majd kiküldötték az egyes szakosztályokat és a végrehajtó-bizottságot, amelyeknek tagjai lettek: az egyesület újonnan megválasztott tisztviselői, továbbá gróf Hüller Györgyné, báró Roszner Ervinné, Roznizsly Irma, dr. Feleki Sándorné, dr. Szabó Arthurné, Sebestyén Arthur, Eszláry Sándor, dr. Marschan Géza és dr. Székely Aladár. Végül a végrehajtó-bizottság tartott ülést, amelyen a folyó ügyeket intézték el.

Nyilt-tér

rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN
Jogi szeminárium
 Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.
 Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
 Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Küldöttség az igazságügyi miniszternél. A II. kerületi közjegyzői állás betöltése tárgyában a II. kerületi függetlenségi párt, valamint a budai katolikus kör és a II. kerületi iparoskör holnap, e hó 10-én, csütörtökön délelőtt küldöttségileg tisztelgnek Günther Antal igazságügyi miniszternél. A küldöttség tagjai déli 12 órakor találkoznak a Nádor- és Vécsey-utcák sarkán levő kávéházban.

§ A jó bírő. A jó bírő névvel Franciaország közvéleménye Magnaudt, a chateau-thierry-i törvényszék elnökét ruházta fel, aki humánus ítéleteivel, liberális törvényalkalmazásával méltán rá is szolgált erre a névre. Magnaudt a közvélemény mint apostolt ünnepelte, a maradi gondolkodásnak azonban pálczát törtek felette. Hires ítéleteit, amelyek ugyszólván az egész világsajtót élénken foglalkoztatták, könyvbe foglalva ki is adták. Ez a rendkívül becses tanulságokkal szolgáló könyv most magyar nyelven is napvilágot látott. A Társadalomtudományi Könyvtár sorozatában jelent meg a mű, amelyet dr. Sándor Aladár fordított le.

§ A Magyar Jogszegylet e hó 12-én délután 6 órakor az ügyvédi kamara helyiségében kezdi meg az új ipartörvény-tervezet jogi főkérdéseinek tárgyalását. Az első vita-ciklus tárgya: a munkaviszony általános feltételeit szabályozó szerződés (kollektív, tarifaszegylet; ter. 706-718. §.) A vitát Székely József államtitkár tisztelettel nyitja meg. A vita előadói: dr. Fekete Ignác, dr. Pap Dávid, dr. Ágoston Péter, dr. Meszlény Artúr, dr. Szladits Károly, dr. Pap Dezső. Vendégeket szívesen lát az egylet.

§ A végrendelet-hamisítók. A budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírájának megkeresésére a londoni írásbírók kamará kisértette fel a fővárosba a Gelléri Szabó-féle milliós végrendelet hamis tanuit. A három Krudy-testvért és Landau Samut. Két szuronyos csendőr hozta fel őket a fővárosba, ahová reggel érkeztek meg. A csendőrök bérkocsin kísérték be a foglyokat az ügyészség fogházába. Kovács vizsgálóbíró rövid kihallgatás után kihirdette előttük a végzést, amely szerint az előzetes letartóztatást fentartja ellenük.

§ Szemle a büntető törvényszéken. Dr. Törny Gusztáv igazságügyminiszteri államtitkár tegnap dr. Rottenbiller Fülöp törvényszéki bíró kíséretében

megjelent az alkotmány-utcai büntető törvényszék épületében s itt Zsitvay Leó törvényszéki elnök kaulozásával megtekintette a tárgyalótermeket, azon czélból, hogy a gyermekbírók működésének alkalmas termet jelöljön ki, mely minden tekintetben megfelelő legyen a czélra. A szemle azonban eredménytelen maradt, mert az államtitkár nem tudott alkalmas és megfelelő tárgyaló-termet találni arra, hogy a fiatalok bűnösök bűnügyei zavartalanul tárgyalhatók legyenek.

§ Rágalmazó nyilatkozat. Mikor tavaly augusztus havában V. Krammer Teréz operaházi szerződése lejárt s úgy volt, hogy a művész Bécsbe szerződik, Bárd Mór zeneműkereskedő vállalkozott arra, hogy a művész részére új előnyös szerződést eszközöl ki Mészáros Imre igazgatónál. Az intervencióra azonban nem lett eredménye s amikor a tárgyalások meghiusulása nyomán a lapok foglalkoztak az esettel, Krammer Teréz is megszólalt és védekezése során Bárd Mór közbenjárását is szelöztette. Elmondta, hogy Bárd Mór a csömöri villájában tett látogatása után harmadnapra magához kérte őt az irodájába s ott újra biztosította őt arról, hogy egy tíz esztendő szerződést évi negyvenezer koronával fog kapni az ő közbenjárása révén. Amikor a férje erre azt jegyezte meg, hogyan véli ezt elérhetőnek, mikor az igazgató egy öt éves szerződést is megtagadott, Bárd kijelentette, hogy van neki egy jó embere, akitől az ügynek elintézése függ s akivel ő a provizióját megfeleli s ez a jó embere Nebenführer gazdasági főnök.

E leleplezés után Nebenführer rágalmazásért pört indított Bárd Mór ellen, Bárd Mór pedig a művésznőt fogta pörbe rágalmazásért, mert ő a gazdasági főnököt meggyanúsító nyilatkozatot állítólag sohasem tette. Az előbbi pört ma tárgyalta a budapesti büntető törvényszék Füzesessy bíró elnöklésével. Bárd Mór vádlottat dr. Zboray Miklós védte.

Bárd Mór ma is a leghatározottabban kijelentette, hogy az inkriminált nyilatkozatot sohasem tette s hogy a Nebenführer nevét nem is említette. Krammer Teréz és a férje, Vágó Lipót, viszont ma is azt vallották, hogy Bárd a tanácskozás során hivatkozott Nebenführer gazdasági főnökre, aki mindenben a kezére jár neki s akinek proviziója felét átengedi.

Kihallgatták Mészáros Imre igazgatót, aki csak annyit tud a dologról, hogy Bárd a művész érdeklében nála interveniált. Az elnök kérdésére megjegyzi az igazgató, hogy Nebenführer ebben az ügyben, mint minden más ügyben korrektül járt el. Gilmont Vilmos látogatásban volt a művésznőnél, amikor Bárd telefonon jelentkezett. A tanu az egyik kagylón hallgatta a beszélgetést. Bárd jelentette, hogy képtelen egy tíz éves szerződést kijárni, amire a művész azt felelte neki, hogy akkor ne fáradjon többet a dolgában.

A bíróság Bárd Mór tetséért negyyszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a vádlott és védője felebbezett.

§ A spiritizmus áldozata. Harmafokon ma foglalkozott a királyi Kuria azzal a bűnpörrel, amelyet dr. Eránosz István vagyonos fővárosi ügyvéd özvegye indított család miatt Gennári József olasz vívomester ellen. Az özvegy azzal vádolta Gennarit, hogy szemfényvesztő szellemidézéssel teljesen a hátlójába kerítette Eránoszt, aki lassanként egész vagyonát a spiritizma szeánszok költségeire fordította. Közvetlenül halála előtt utolsó máramaroszigeti házának vételára fejében kilencezzer koronát kapott Eránosz, de ennek a pénznek nyoma veszett. Az özvegy azt állította, hogy Gennári vette magához a pénzt, de a vívomester ezt határozottan tagadta. Mivel a pénzes-levélhordó is azt vallotta, hogy a pénzeslevél tartalmát a beteg ügyvéd átadta feleségének, aki azt a szekrénybe zárta, a főtárgyaláson a királyi ügyészség elejtette Gennári ellen a vádat, akit a törvényszék erre fölmentett. A budapesti királyi tábla szintén jóváhagyta a törvényszék ítéletét. A Kuria harmadik büntető tanácsa ma Székely Ferencz koronaügyész indítványára elutasította a főmagánvádló semmisségi panaszát.

§ Kirabolt éjjeli ór. A főváros közbiztonsági állapotait szomorúan jellemzi az a vakmerő rablási eset, amelyet ez év július 14-én délelőtt tíz óra tájban

követett el a Dugonics-utczában Tischler Márton gyári munkás egy ismeretlen társával együtt. Vas Ferencz, a Ganz-gyár éjjeli őre a nevezett napon a Dugonics-utczán kereszttől fardatn és álmosan bandukolt hazafelé. A Dugonics-utca 11. számú ház előtt a vele szemben jövő Tischler Márton és ismeretlen társa hirtelen megtámadták. Tischler Márton ököllel úgy orron ütötte, hogy a szegény ember eszméletlenül terült el az utczán. Ezután gyorsan átküldték zsebeit s abból egy hat korona értékű órát, két korona értékű kését és tízennegy koronát tartalmazó pénztárczáját elvették. Mire a szerencsétlen ember magához tért, támadói már elmenekültek. A jelenetnek szemtanui azonban üldözőbe vették őket és az Illés-utca sarkán rendőri segítséggel sikerült az egyik támadót, Tischler Mártont elfogni. Nála meg is találták az elrablott órát és a zsebkést. A budapesti büntető törvényszék esküdtbírósa ma vonta felelősségre Zsitvay Leó elnökléte alatt Tischler Mártont s verdiktje alapján rablás büntetéseért öt évi fegyházra ítélte. A vádlott semmisségi panaszszal élt

Köztudomásu
 hogy köszvény, csusz, ischias, csont és izületfájdalmak ellen a
Zoltán-féle kenőcsben
 egy oly kipróbált szert ismernek az orvosok és betegek, melytől évek óta szenvedők is már néhány szori bedörzsölés után meggyógyulnak. Üvege 2 korona Zoltán gyógyszerárban, Budapest, V. kör., Szabadság-ter.
 Postai szállítás naponta 2-szer

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. december 9-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt borús idő uralkodott és számos helyen fordult elő kisebb lecsapódás. A hőmérséklet emelkedett, de keleten még erős éjjeli fagy volt; a maximum Czirkveniczán 7 fok C., a minimum pedig Botfalun — 22 fok C. volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lassu hőemelkedés és elvélve némi csapadék várható.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmér. (árktól)	
						max.	min.
A.-Szlátina	76.8	17.0	NE	2	2	9	17
Ungvár	73.0	7.4	S	4	—	6	5
Késmárk	71.1	5.3	W	4	—	5	7
Losonc	72.7	5.0	NE	4	—	1	8
Gyalla	71.0	3.7	E	4	1	2	5
Budapest	72.1	3.2	NE	4	1	0	8
Hérvény	69.9	1.8	W	2	4	1	2
Keszthely	70.1	1.8	SE	4	ny	1	3
Pécs	71.6	1.8	NE	4	—	1	2
Zágráb	73.9	3.1	NE	1	1	0	0
Fiume	68.7	0.3	N	1	0	—	6
Ferencváros	72.1	5.7	N	1	2	ny	3
Ferencváros	72.0	5.0	N	1	2	ny	4
Nagyvárad	71.9	7.5	E	1	1	ny	2
Kolozsvár	74.4	9.8	N	1	4	ny	6
Nagyzeben	73.2	9.2	SSW	1	—	11	12
Szatmár	—	—	—	—	—	—	—
Eger	—	5.2	N	2	4	2	4
Arváraja	—	4.0	NW	1	4	1	2
Solmezbánya	—	7.0	NNW	1	4	1	4
Komárom	—	—	—	—	—	—	—
Magyar-Ovár	—	2.8	SE	1	4	—	0
Sopron	—	1.8	S	2	4	1	3
Eszék	—	1.8	NE	2	4	1	2
Győr	—	1.9	—	0	—	—	7
Dobozon	—	6.0	NE	2	4	1	3
Kecskemét	—	5.6	—	4	—	—	3
Órosháza	—	4.0	SE	2	4	ny	3
Arad	—	4.1	NW	2	4	1	2
Zombolya	—	6.4	NE	2	4	ny	2
Versecz	—	6.8	N	1	2	—	7
Orsova	—	1.6	NE	1	4	—	1

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
 Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Maglár — — — — — 21—26 frt
 Fe. ölt. vagy — — — — —
 Telikabát — — — — —
 Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
 Kossuth Lejos-utca mellett.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
 rubáskodhatik minden ember finoman és elegánsan
 az ország-elsősorban
Zélinger Samu ur-asabónal

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
 raklárakban vásárolt 8-8 méteres legújabb divatu
 minta gypaszövetekből mérték szerint készítek;
 finom öltönyt — — — — — 21 frtért
 nagyon finom prima öltönyt — 26

KÖZGAZDASÁG.

Egy hitbizomány parcellázása. A Magyar Parcellázó és Telepítési Bank R.-T. az utóbbi időben ismét nagy parcellázásokat hajtott végre. A gróf Karátsonyi Aladár-féle, de most gróf Karátsonyi Jenő tulajdonában levő beodrai (Torontál m.) birtok parcellázása most folyik. Azonkívül tárgyalásokat folytat a bank egy huszezerholdas aradmegyei hitbizomány parcellázása érdekében is. Ez a művelet azonban sok nehézségbe ütközik, mert a tulajdonos gyámi hatósága akadályokat gördít az egyezség útjába.

Alföldi gazdák nagygyűlése Szegeden. Az Alföldön működő gazdasági egyesületek, gazdakörök és szövetkezetek képviselői tegnap délelőtt Szegeden gyűlést tartottak, melyen dr. Becsey Károly országgyűlési képviselő elnöki megnyitóját követően Polgár József hattonyali közjegyző, szőlő-nagybirtokos tartott előadást a homoki szőlőgazdák szervezkedésének szükségességéről. A gyűlés kimondta, hogy a homoki szőlőgazdák országos szövetségének megalakítását szükségesnek tartja s e szervezése céljából gróf Károlyi Imre, gróf Teleki József, Rohonczy Gedeon, Ormódy Béla, Polgár József, Bokor Pál, Kenéz Zoltán, Maurer János, dr. Becsey Károly és dr. Bodor Antal személyében bizottságot küldött ki. Majd az ülés kimondta, hogy a borértékesítés rendezése érdekében az Alföld különböző borvidékein szövetkezeti pincesz felállítását szükségesnek tartja és a határozat végrehajtását az elnökségre bizza. Ezután a gyűlés több kisebb ügyet intézett el.

Vegyészeti gyárosok gyűlése. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete dr. Helvey Tivadar elnöke alatt tegnap tartotta folytatódó gyűlést, amelynek tárgyai közül különösen az államvasuti tarifaemelés kérdésében fejlődött ki magasszínvonalú vita. Ugyisint behatárolták a munkásbiztosítási ügyet is. Ezenkívül a folyó ügyeket intézték el, melyek során az elnök melegen emlékezett meg Matlekovits Sándor érdemeiről is.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseketelenségeket közli: Kabcsovics Resa ruhakereskedő, Eszék; — Braunfeld József kereskedő, Nyitra; — Schuster Lajos kocsigyáros, Pozsony; — Berkovics Károly kereskedő, Turkeve; — Schiller Vilmos kereskedő, Győr; — Vajda Ernő, Szeged.

A hajlított fabutorgyárosok trösztjét megújították. Ismeretes, hogy a magyar és az osztrák hajlított fabutorgyárosok trösztje egyesültek és megalakították a „Mundus” egyesült magyar hajlított fabutorgyáros részvénytársaságot. A gyárosokat azonban a törökországi bojkott nagyon súlyosan érinti. Ezenkívül a dél- és északamerikai, meg az ausztráliai kivitel is pang, úgy, hogy a gyárak termelésüket emiatt egyharmadával voltak kénytelenek redukálni. Mindez arra indította a gyárosokat, hogy karteljüket — amint értesülünk — egy évre meghosszabbítsák. Sebeikre a tapasztalás hamar megtalálta.

A földmivelési kamarák kérdése. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége októberben tartott közgyűlésén a földmivelési kamarák dolgában általánosságban elfogadván a Bernát-Rubinek-féle tervezetet, a részletek megállapítására felkérte és kiküldötte az O. M. G. E. elnökeit és a gazdasági egyesületek egy-egy kiküldöttjét. Mérey Lajos előadót és a tervezet készítőit. E határozat végrehajtásaképp a kiküldöttek ma délelőtt a Közteleken kezdték meg a tanácskozást. Bujanovics Sándor, az O. M. G. E. alelnöke, annak a határozatnak az ismertetésével nyitotta meg az értekezletet, üdvözlőlvén a kiküldötteket. Bejelentésként, hogy Mérey Lajos előadói tisztéről lemondott, amit sajnálattal vettek tudomásul. A tanácskozás rendjére vonatkozó elnöki előterjesztéshez Szentiványi Árpád szól, kívánván az általános tárgyalást. Gróf Keglevich Gábor ehhez csatlakozik. Domahidy István az elvi kérdések fölött kíván megállapodni. Kovács Sebestyén, Telegdy József felszólalása után megindult az általános vita. Szentiványi Árpád perhorreskálja a kamarai rendszert. Domahidy István szerint a decentralizáció fele kell törekedni. Gróf Andrassy Sándor szerint pedig a létező gazdasági egyesületeket nem szabad működésükben megbénítani. Kötelező társulás alapján kívánja a gazdasági egyesületeket szervezni, azokat megerősíteni, amiből kisarjadanék az érdekképviselet. Ezután Ivánka István a tárgyalás rendjéről szól. Almásy Endre a vármegyei gazdasági egyesületek jövődjéhez szól, Hoyos Miksa a kérdések szabatos kitűzését sürgeti, mert csak így lehet a tárgyalásnak eredménye. A tárgyalás további folyamán Bokor Pál felszólalása után Mezey Gyula ragaszkodik a nagygyűlés határozatához s a tervezet részleteinek vitáját sürgeti, Hertelendy Ferenc a

nagygyűlés határozatát világítja meg. Bujanovics Sándor elnök felvilágosításai után ögróf Pallavicini Ede kimutatja, hogy eredményes munkát csakis az önkormányzati szervekkel kapcsolatban lehet kifejteni; a mezőgazdasági érdekképviseletet is a vármegyei szervezetbe kell beilleszteni. Többek felszólalása után Laehne Hugó utal arra, hogy a nagygyűlés már elfogadta a javaslatot általánosságban, a kisebbségnek már most kötelessége deferálni s a részletekben keresztülvinni törekvéseit. Többek felszólalásai után szavazattöbbséggel kimondja az országos értekezlet, hogy a javaslatok elvi kérdéseit tárgyalja.

Pénzüntézetli tisztviselők szervezkedése Biharban. A biharmegyei pénzüntézetli tisztviselők december 13-án Nagyváradon a Kereskedelmi Csarnok helyiségében nagy gyűlést tartanak, amelyen megalakítják a Bihar Megyei Pénzüntézetli Tisztviselők Szövetségét. A gyűlés előkészítése igen széles alapon történt, úgy, hogy a Bihar Tisztviselők Szövetsége előreláthatólag igen erős lesz. Remélhető, hogy a kisebb kerületekben való szervezkedés után majd végre az egész országban sikerül egy egységes szövetkezt létrehozni a Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetségében, amire a pénzüntézetli tisztviselőknek valóban szükségük is van.

Telefon-forgalom. A kereskedelemügyi miniszter a beszercebányai, czeplédi, hatvani, kiskunfélegyházi, losonci, szegedi, szolnoki és váci városi távbeszélő-központot az Abbáziával és mellékközpontjával való helyközi távbeszélő-forgalomba bevonatta. Az egyszerű beszélgetés díja az Abbáziával és mellékközpontjaival vagy viszont folytatott beszélgetésekért 3 perccenként 2 korona 50 fillér. A kereskedelmi miniszter a Budapest és Felixdori között a távbeszélőt helyközi forgalomba helyezte. A beszélgetések díja 3 perccenként 2 korona 20 fillér, a sürgős beszélgetéseké pedig 7 korona 80 fillér; szolgálati értesítések díja ezen viszonylatban is 1 korona.

Uj vasutak. A kereskedelemügyi minisztérium legutóbb a következő új vasutakra adott előmunkálati engedélyt: Deutsch Emil, Deutsch Lipót és Erdélyi Mihály építési vállalkozóknak a szegedi tiszai pályaudvarból kiindulólag a Pálffy Ferenc-féle tanynyág. — Dr. Pirkolák Mihály kisczelli földbirtokosnak és Hoffmann Fülöp kemenesszentpéteri vállalkozónak a győr—sopron—ebenfurti vasut Kapuvár—Gartha állomásából kiágazólag Kisfalud, Mihályi, Vadosfa, Páli, Vág, Kemenesszentpéter, Magyargenes és Kemeneshögyész községek érintésével a m. kir. államvasutak Vinár állomásáig és innen Nemesszalók Porszalók, Dobrony, Vid, Vecse és Nagyszőlős községek érintésével a m. kir. államvasutak Devecser állomásáig. — Sárvár, Káld és Csepreg községek közönségének a dunántúli helyi érdekű vasutak Türje állomásától Véged, Bögöte, Hosszuperesztég, Eger-vasutakvölgye és Kám községek érintésével a szombathely—rumi helyi érdekű vasut Rum állomásáig, továbbá Hosszuperesztégtől Káld, Gércze, Kissitke és Nagysitke községek érintésével a m. kir. államvasutak Sárvár állomásáig s folytatódólag Rábasömjén, Rábabogyszóló, Alsópaty, Felsőpaty, Rábakövesd és Zsedény községek érintésével a dunántúli helyi érdekű vasutak Hegyfalva állomásáig, további Keményegerszeg, Porládony, Mesterháza és Bö községek határain át a cs. kir. szab. déli vaspálya Bük állomásáig s innen folytatva Csepreg és Loesmdán községek érintésével a sopron—köszegi helyi érdekű vasut Felsőpulya állomásáig. — Hollós Jakab nyug. államvasuti főfelügyelő budapesti lakosnak a nagybánya—felsőbányai h. é. vasut Giródtótfalu állomásából kiindulólag Laczfalu, Dióshalmi, Laczház, Kápolnakonostor és Borkut községek határain át Magyarlápósig, esetleg innen folytatódólag Macskamező, Dánpatak, Dombház, Drágasfalva és Blenkemező községek határain át a szamosvölgyi vasut Galgó állomásáig. — Girerer, Schoch és Grossmann budapesti vállalkozó cégnek a tervezett titel—nagybecskerek h. é. vasutvonal Perlasz állomásától Csenta, Baranda és Opovó községek határain át a torontáli h. é. vasutak nagybecskerek—pancsovai vonalának Torontálvásárhely állomásáig. — Dr. Gyuricsits-Bioratz Miklós ügyvéd dolnji-miholjaci és Gyuricsits-Bioratz Sándor kereskedő rumai lakosoknak a rumavidniki vasutvonal Pavloveci állomásától Stejanovci, Besenovo, Orgurevci, Mangjelos, Calma, Divos és Bingula községek érintésével Erdevikig vezető szabványos nyomtávu gőzüzemi helyi érdekű vasutvonalakra

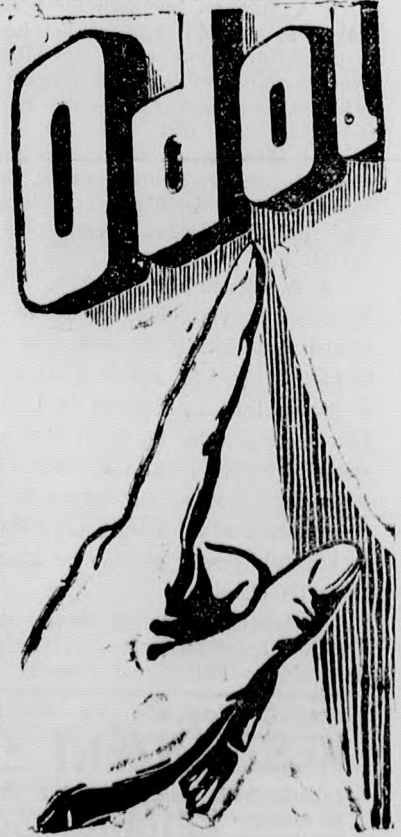
A tengeri soronkívüli szállítása. A győr—sopron—ebenfurti vasut igazgatósága intézkedést tett aziránt, hogy a morzsolt uj (friss) tengeri, akár zsákokban, akár ömlesztett állapotban (á la rinfusa) kerül eladásra, ez év december hó 1-től kezdve visszavonásig, legkésőbb azonban 1909. évi február hónap az élőállatok, a friss hus, a friss gyümölcs, a friss főzelék és a tojásküldemények kivételével az üzletszabályzat 56. szakaszának 4. bekezdése alapján sorrenden kívül, minden egyéb kocsirakományu teheráru és gabonaszállítvány előtt, de az uj (friss) tengeri feladásának sorrendjében rakassék a kocsikba és szállíttassék el. — Amennyiben a befuvarozás alkalmával a berakásra nem állana azonnal kocsi rendelkezésre, a morzsolt uj (friss) tengeri az üzletszabályzat 55. szakasza (2.) bekezdése értelmében, illetőleg ez év végéig az 55. szakasz 3. pontjának alkalmazása mellett átvétetik mindaddig, míg az állomás tárolási hely felett rendelkezik. Árufelvételi korlátozás esetén azokra a vonalrészekre, melyekre nézve felvételi korlátozás áll fenn, a morzsolt friss (uj) tengeri sem vehető fel.

Ingyen szederfacsemeték. Öt millióra emelkedett már a folyó évben az a kereset, amelyet tavaszait a selyemhernyótenyésztőknek a beváltott gubókért kifizettek. A földmivelésügyi miniszter a gazdasági mellékhaszonvételnek, mely azért is jelentős, mert tüke nélkül, a legszegényebb ember által is megkezdhető, akként óhajtat lendületet adni, hogy az állami faiskolákban termelt eperfacsemetéket ingyen engedélyezi a községeknek. Ugyanis az eddig százezerre tehető selyemhernyótenyésztők száma aszerint növekszik, az eddig tett tapasztalatok szerint, hogy van-e elegendő eperfa-level? Azért lelkesíti a szeszárdi selyemtenyésztési felügyelőség a községeket, hogy szegényebb lakostársaik jóvoltára gondoskodjanak arról, hogy faiskoláikban kellő mennyiségű eperfacsemetét neveljenek.

Az Osztrák-Magyar Bank állása e hó 7-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1,942,716,000 (—57,029,000) korona, érczkészlet 1,530,805,000 (—3,358,000) korona, leszámítási tárcza 592,118,000 (—45,673,000) korona, lombardkölcsonök 73,075,000 (—4,209,000) korona, adóköteles bankjegyforgalom 11,911,000 (—53,671,000) korona.

A kecskeméti borszüret. A kecskeméti fogyasztási javadalmakat kezelő hivatal már összeállította a borszüret eredményét. Az eredmény a legvérmesebb reményeket is felülmúlja, amennyiben a tavalyi 41,000 hektoliter természéssel szemben 1908-ban 164,000 hektoliter bor termett, tehát éppen négyszer annyi, mint amennyi normális években teremni szokott. Az óriási bormennyiség mintegy 15—18,000 katasztrális hold szőlőterületen termett. Különbösen is a szőlők évről-évre nagyobb komplexumot vesznek igénybe, így a jövő évben mintegy 700 katasztrális holdat vonnak a szőlőtermelés alá.

Felolvasás. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés december 10-én, csütörtökön délután hat órakor az Egyesülés helyiségében felolvasó-ülést tart, amelyen dr. Balkányi Kálmán, az O. M. K. E. titkára tart előadást: a sajtó és kereskedelemről. Vendégeket szívesen lát az Egyesülés.

A legkiválóbb kutatók egybehangzó adatai szerint az Odol manapság legtekélyesebben felel meg a szájpótlás igényeinek, amiért is a jelenleg ismert szájpótlók legjobbika-nak van elismerve.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, december 9.

A készáru piacra lanya volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak és később szállítandó árukat csak olcsóbb árakon vettek, míg helyben lévő, rögtön átvehető áruért változatlan árakat fizettek. A forgalom korlátozott maradt, mindössze mintegy 17.000 mm. buza kelt el, nagyjából 20 fillérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 27 korona volt 81 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 24 korona 75 kilós felsőmagyarországi, hibás buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 20 fillérrel olcsóbb, zab változatlan, tengeri csendes. Forgalomba került: 800 mm. rozs 20.75—20.80 koronás árakon és 400 mm. zab 17.50—17.80 koronás árakon. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor igen lanyhán és az utolsó zárhatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben igen élénk, sőt viharos volt az üzlet, igen nagyarányú s roppant sürgős volt a kínálat, mi mellett még tovább csökkentek a jegyzések, később azonban a meglehetősen visszaesett árfolyamok mellett már nem nagy hajlandóság mutatkozott a véleményes eladásokra, mire aztán nyugodtabb hangulat és erősen megcsappant forgalom mellett lassan csekélységgel javultak az árfolyamok. A hétfői zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza huszonnyolcz fillérrel, az áprilisi zab szintén huszonnyolcz fillérrel, az áprilisi rozs harminczkét fillérrel, az októberi rozs harminczhat fillérrel, az áprilisi zab nyolcz fillérrel, a májusi tengeri tizennégy fillérrel csökkent.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Árn 100 kg.	kilós	Árn 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	25.80—26.35
"	76	25.45—24.85	80	25.85—26.55
"	77	25.65—26.05	81	26.20—26.60
"	78	25.85—26.20	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	25.70—26.10
"	76	25.25—26.75	80	25.85—26.80
"	77	25.45—25.80	81	—
"	78	25.65—25.85	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.65—26.05
"	75	—	79	25.80—26.10
"	76	25.35—25.65	80	26.95—26.40
"	77	25.55—25.85	81	—
Bánsági uj	74	—	78	25.70—26.05
"	75	—	79	25.85—26.25
"	76	25.40—25.10	80	26.00—26.45
"	77	25.60—26.00	81	26.95—26.55
Bácskai uj	74	—	78	25.15—26.20
"	75	—	79	26.00—26.45
"	76	25.45—25.85	80	26.05—26.55
"	77	25.65—26.05	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	21.00—21.20
" középminőségű uj	—	—	—	22.70—20.00
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.45—16.65
" II.-rendű	—	—	—	16.05—16.35
Köles	—	—	—	13.75—14.00
Zab I.-rendű	—	—	—	17.45—17.75
" II.-rendű	—	—	—	17.05—17.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.00—14.60
Repce: Káposztarepcze	—	—	—	—

A készáru piacra elkel:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 81 kg. 27.— korona, 100 mm. 80 kg. 26.70 korona, 100 mm. 80 kg. 26.70 korona, 150 mm. 80 kg. 26.60 korona, 100 mm. 79 kg. 26.55 korona, 100 mm. 79 kg. 26.50 korona, 200 mm. 79 kg. 26.50 korona, 400 mm. 79 kg. 26.40 korona, 100 mm. 78.5 kg. 26.30 korona, 100 mm. 78.5 kg. 26.40 korona, 100 mm. 78 kg. 26.60 korona, 100 mm. 26.20 korona, 200 mm. 78 kg. 26.20 korona, 100 mm. 78 kg. 25.50 korona, fűzkös, 100 mm. 77 kg. 26.20 korona, 100 mm. 77 kg. 26.10 korona, sárga, 100 mm. 76.5 kg. 26.— korona.
Pestvidéki: 100 mm. 79 kg. 26.50 korona, 100 mm. 79 kg. 26.40 korona, 200 mm. 79 kg. 26.50 korona, 100 mm. 78 kg. 25.50 korona fűzkös, 500 mm.

78 kg. 26.40 korona, 500 mm. 78 kg. 26.30 korona, 100 mm. 78 kg. 26.40 korona, 100 mm. 77.5 kg. 26.10 korona, 1140 mm. 77 kg. 25.80 korona, 100 mm. 77 kg. 26.— korona, 100 mm. 76.5 kg. 76.— korona, 1015 mm. 76.3 kg. 25.80 korona, 870 mm. 75.5 kg. 25.40 korona sárga, 100 mm. 75.5 kg. 25.— korona.
Bácskai: 300 mm. 77.8 kg. 26.60 korona.
Fehérmegyei: 300 mm. 77 kg. 26.15 korona, 150 mm. 76 kg. 26.— korona.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 80 kg. 26.40 korona sárga, 200 mm. 77 kg. 25.90 korona, 100 mm. 75 kg. 24.— korona hibás, 250 mm. 76 kg. 25.80 korona.
Dunai: 3000 mm. 75.8 kg. 25.20 korona.
Erdélyi: 200 mm. 78.5 kg. 26.10 korona, 100 mm. 78 kg. 25.90 korona hibás.
Rozs. 500 mm. 20.80 korona, 300 mm. 20.75 korona kp. par.
Zab. 100 mm. 17.70 korona, 100 mm. 17.60 korona, 100 mm. 17.50 korona, 100 mm. 17.80 korona kp.
Az árak 100 kg.-ként koronákban értendők.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1909 áprilisra 12.92, 12.94, 12.84, 12.90.
Buza 1909 októberre 11.24, 11.30, 11.20, 11.24.
Rozs 1909 áprilisra 10.78, 10.62, 10.66, 10.70.
Rozs 1909 októberre 9.74, 9.66.
Zab 1909 áprilisra 8.86, 8.87, 8.85.
Tengeri 1909 májusra 7.55, 7.57, 7.56.

1 óra 30 percig zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.85—12.86
1909. októberi buza	11.22—11.23
1909. áprilisi rozs	10.64—10.65
1909. októberi rozs	9.69—9.70
1909. áprilisi zab	8.84—8.85
1909. májusi tengeri	7.52—7.53

Budapesti gabonaforgalom.

1908. december 6-tól december 8-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	35247	—
Rozs	7398	300
Arpa	5549	15
Zab	2969	—
Tengeri	3166	200
Liszt	204	14104
Korpa	—	3043

Értéktözsde.

A külpolitikai események ismét kedvezőtlen hatást gyakoroltak a tőzsde irányzatára s a múlt hét végével megindult javulás már a tegnapi magánforgalomban megakadt. Ma pedig bécsi és pesti eladások nyomasztóltag hatottak a tőzsde irányzatára és így az árfolyamok lemorzsolódtak. A vezető értékek a mai megnyitáskor a legutóbbi záróárfolyamoknál valamivel alacsonyabb áron kerültek forgalomba és az eladások fokozatos áresökkenést idéztek elő. Zárhat felé valamivel jobb volt már a hangulat, de azért az értékek legnagyobb része a legalacsonyabb árfolyamokon zárult. A tegnapielőtti

zárathoz viszonyítva, végeredményképpen olcsóbb bodott ma: Osztrák hitel 3.50 koronával, Magyar hitel 4.—, Államvasut 3.25, Leszámitolóbank 3.—, Jelzalog 2.—, Rimamurányi 4.75, Városi villamos 1.50 Közúti vasut 2.— koronával. Hadfelszerelési 10.— koronával, Hazai bank 3.50 koronával, Salgó 3.— koronával. Forgalomba került: Osztrák hitel 617—618—614.25—614.75 koronán, Magyar Hitel 719—720—716 koronán, Államvasut 668—664.50 koronán, Leszámitolóbank 468.50—465 koronán, Jelzalog 411.— koronán, Rima 518—515 koronán, Városi villamos vasut 258 koronán, Közúti 578—576.50 koronán, Magyar koronajáradék 91.30—91.25 koronán, Hazai bank 273 koronán, Salgó 575 koronán, Hadfelszerelési 190 koronán.

Előtözsde.

Előtözsde gyengült.

Kötött: Osztrák hitelrészvény 618.—615.— Magyar hitelrészvény 720.—717.— Osztrák-magyar államvasut 668.50—666.50. Rimamurányi vasmű 518.—516.— Magyar leszámitolóbank 468.50. Jelzalogbank 411.— Közúti vaspálya 578.— Városi villamos vasut 258.— Magyar koronajáradék 91.30 Hazai bank 274.—

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyenge.

Kötött: Osztrák hitelrészvény 615.—615.25 Magyar hitelrészvény 717.—716.— Osztrák-magyar államvasut 664.50. Rimamurányi vasmű 515.—514.— Magyar leszámitolóbank 465.— Jelzalogbank 410.—409.— Közúti vaspálya 575.—576.— Városi villamosvasut 258.—259.— Magyar koronajáradék 91.25.—

Forgalomba került továbbá: Első magyar iparbank 372.— Kereskedelmi bank 3320.— Magyar általános takarékpénztár 578.— Országos központi takarékpénztár 1610.— Ujlaki téglagyár 270.—280.— Magyar hadfelszerelési gyár 190.—

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K 8 napra 8.—10.— K, 1908. december hó végére 24.—26.— K.

Utótözsde.

Az utótözsde iránya bécsi vételekre és helyfedezésekre nézve mérsékelt forgalom mellett megszilárdult. Az értékek árfolyamai barátságos hangulattal mellett 1—2 koronával javultak. Kötött: Osztrák hitelrészvény 614.75—616.75. Magyar hitelrészvény 717.50—718.— Államvasut 667.—668.— Leszámitolóbank 466.50. Rimamurányi 516.—

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, december 9. (Saját tudósítónktól.) A kedvező időjárási viszonyok az utolsó hetekben lehetővé tették, hogy a nagyon elmaradt mezei munkákat majdnem teljesen bevégezzék s az a körülmény, hogy minden oldalról kedvező jelentések érkeztek a mezőgazdasági viszonyok felől, ugyisintén az észak-amerikai piacok jelentékeny árhanyatlásai és a külföldi mértékadó tőzsdék lanyha jelentései az itteni tőzsdén hanyatló irányzatot idéztek elő. Buza és rozs 10 fillérrel olcsóbb lett, anélkül, hogy a konzum vásárlási kedve felmerült volna. Általában a lehető legnagyobb üzlettelenség uralkodott s takarmányárakban is egészen jelentéktelen volt a forgalom, de tengeri és zab meglehetősen tartott volt. Árpában változatlan árakon csak némi csekély üzlet mutatkozott.

Jegyzetelt buza: uj tiszavidéki 13.50—13.90 korona, marosi és bánáti 13.25—13.55 kor., mosoni 12.70—13.10, korona, tótfelvidéki 12.60—13.15 korona, déli vasúti 12.80—13.25 korona, marchfeldi 12.40—12.80 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.60—10.85 korona, csepeli 10.55—10.70 korona, pestmegyei 10.70—10.85 korona, déli vasúti 10.55—10.80 korona, különféle magyar 10.55—10.80 kor., osztrák 10.40—10.65 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.35 kor., marchfeldi 8.50—9.10 korona, bécsvidéki 9.—9.30 korona, tótfelvidéki 8.—8.90 korona, csepeli 7.80—8.40 korona, középduinai állomások 8.20—8.80 korona, déli vasúti 8.40—9.40 korona,

SZÉN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra
Telefon: Detail 26-27, 75-26. Engros 164.

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körut 78: szám.
Sürgősségim: ANTRACIT BUDAPEST

északmagyarországi 7.60-9.10 korona, tiszavi-déki 7.60-8.50 korona.

Magyar tengeri: régi 9.15-9.40, új 7.60-7.90 korona, cinquantin 10.25-10.40, új 9.10-9.60 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.85-9.40 kor., közepes kor., elsőrendű kor., válogatott 9.40-9.80 korona, csehországi 8.90-9.05 korona.

BECSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, december 9. A piac a mai értéktőzsdén fiatározottan gyenge magatartást tanúsított. A német birodalmi kancellár beszédét ugyan kedvezően ítélték meg...

11 órákor: zárulnak

Osztrák hitel. 614.50. Magyar hitel. 717. Länderbank 418. Allamvasut 665.50. Elbavölgyi vasut. Déli vasut 104.25.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 615. Magyar hitel 716. Länderbank 417.50. Unio-bank 519. Allamvasut 665. Anglo-bank. Bankverein.

Bécs, december 9. (Osztrák értékek zárlata) 4.2 százalékos papir-járadék 94.55, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.55, 1860-as sorsjegy 150.75, Osztrák hitelsorsjegy 458.

Bécs, december 9. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.25, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 137.25, Magyar hitelbank részvény 717.50.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, december 9. (Értéktőzsde.) A mai tőzsde forgalma a legszűkebb korlátok között mozgott, ami abban leli magyarázatát, hogy a nyugati tőzsdék semmiféle ösztönzést nem nyújtottak...

csendes forgalom mellett, nyugodt. A készpénzpiacz iparértékei többnyire gyengülés felé hajlottak. Magánleszámitolási kamatláb 2% százalék, napi pénz 2 százalék és ez alatt.

Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papirjáradék, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.70, osztrák hitelrészvény 193.90, Déli vasut 19.

Frankfurt, (Zárlat.) december 9. 4.2 százalékos papirjáradék, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.90, Osztrák hitelintézeti részvény 193.80.

Hamburg, (Zárlat) december 9. 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.50, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasut 18.75, 4 százalékos aranyjáradék 97.60.

London, december 9. Angol consol 83 1/16.

Páris, decz. 9. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 97.07, Osztr. aranyjáradék 96.80, Magyar aranyjáradék 94.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, december 9-én. (Hivatalos tudósítás) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül)

Sertéskonsumvásár.

Budapest, decz. 9. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 873 darab sertés, 230 darab süldő, 7 darab malacz. Pótfelhajtás - drb sertés, - drb süldő - malacz.

malacz. Eladatott 2107 darab sertés, 65 darab süldő, - darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 611 drb sertés, 216 darab süldő, 7 drb malacz.

VIZÁLLAS.

Table with columns for 'm é t e r' and 'm é t e' for various locations like Innsbruck, Passau, Linz, etc., with dates 'decz. 9. decz. 7.' and 'decz. 9. decz. 7.'

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

BUTOR RESZLETI FIZETÉSRE... ÉRTÉKTŐZSDE... BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17.

Helyen vagy időlt bujakór-bántalmak... Dr. Oliver vértisztító piskótái... melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémiá által engedélyezve...

POLGÁR SÁNDOR magy. kir. szabad. nyert orvosi mű- és létszerész Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz. Ajánlja dusan felszerelt rakatárát...

Table with multiple columns containing market prices for various goods like flour (Buza), other grains (Egyéb gabonaneműek), wine (Burgonya), and various types of bonds and securities (Kassai-odérv, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalom, Különléle vállalatok).

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Irta: RICHARD DALLAS.

16

Felpillantottam; Winters volt! A világos felöltő volt rajta. Barna, puha kalapiját idegesen forgatta kezében.

A fejét lehajította, de látni lehetett, hogy az arca nagyon sápadt volt, a szeme pedig homályos, megtört a sok sirástól. A védtelen, vád alatt álló ember, aki látszólag nem is tudta, milyen veszedelmes helyzetben van, igazán nyomorúságos látványt nyújtott. Kénytelen voltam elfordulni, olyan fájdalmasan esett ez a látvány. De a tömeg szinte megbüvölten nézte, talán éppen azért, mert visszaríadt tőle.

A felügyelő ismét felhívta Smith tanut.

— A jelenlévő tanuk közül felismeri azt az embert, aki az ötven dolláros bankjegyet el-látszotta? — kérdezte tőle.

Minden, habozás nélkül rámutatott Wintersre és kijelentette, hogy az volt az ember.

Rövid szünet következett most; láttam, hogy Dalton habozik ezt a kérdést Robertshez intézni, mert attól tartott, hogy ez majd tagadni fogja és ezáltal lerontja a bizonyító anyag döntő erejét. De a kötelesség parancsolta és felhívta, miközben éles hangsúlyval kérdezte, vajjon ez-e az az ember, akivel kedden hajnalban együtt volt és aki elvesztette a játékban a pénzt?

A tanu eleinte kitérően akart válaszolni, de úgy látszik, hiányzott a bátorsága és halk hangon felelt:

— Igen.

Most Dalton lassan Winters felé fordult és éles hangon így szólt:

— Henri Winters! azon gyanu alatt áll, hogy

Withe Arturt meggyilkolta. Van valami megje-gyezni valója.

Ismét Wintersre néztem. Meg sem mozdult helyéről, csak a szemeit függesztette mintegy kőrőn Daltonra, azután körülnézett a terem-ben, mintha azon iparkodnék, hogy mindazt, ami körülötte történik, megértse. De nem felelt sem-mit és rövid idő múlva lesütötte a szemeit és ismét elmerült előbbi téltenségébe.

A felügyelő egy intésére rendőr lépett hozzá, aki eddig a háta mögött állt, béklyót tett a kezére és minden ellentállás nélkül kivezette a teremből.

A tömeg ez alatt a jelentet alatt teljes csend-ben várakozott. Mikor Winters elvezették, megkönyebbülten lélekzett fel, mintha valami istenítélet után ébredt volna fel.

Nagy erőfeszítéssel tudtam csak az önural-mamat fentartani és a tárgyalás befejezését figyelemmel kísérni.

A felügyelő előbbi hivatalos hangján beje-lentette, hogy a bizonyítási eljárás befejezett-nek tekinthető és felszólította az esküdteket, hogy mondják ki az ítéletet.

Most már semmi kételey sem főroghatott fenn, hogy mi fog bekövetkezni.

Az esküdtek visszavonultak, de csak né-hány percig, pusztán a forma kedvéért marad-tak benn. Azután visszajöttek és az elnökük kihirdette az ítéletet:

— Az esküdtek ítélete szerint Withe Arturt 1908 január 10-én reggel Newyork városában Henri Winters előre megfontolt szándékkal há-lálisan megszúrta.

Ez volt minden.

Az esküdteket elbocsátották, a tömeg szét-oszlott és a tragédia első felvonása befejező-dött.

HETEDIK FEJEZET.

A tárgyalás berekesztése után azonnal el-távoztam a tárgyalási teremből és egyenesen hazamentem.

Otthon egy széklet töltem a kádalló elé,

rágyújtottam a pipámra és gondolkozni kezdtem az egész eset felett.

Ha ennél a munkánál szisztéma szerint akartam eljárni, akkor előbb jól meg kellett ér-tenem az egészet és ha a vádolt ártatlanságát akarom bizonyítani, akkor jó és alapos érve-ket kell felhoznom.

Tehát alaposan meggondolt logikus módon kellett levezetnem ezt a tanuvallomásokból.

A rendőrség nyert ügynek tekinti a Winters ellen való vádat és összes lépéseit és vád-ait most már csak ellene fogják felállítani. Ha tehát meg lehet akadályozni az elítélését, ez csak egy módon lehetséges, ha más felfogást tudnék elfogadható érvekkel támogatni, szóval a gyilkost más uton-módon kell keresni, az ő ártatlanságát direkte bizonyítani nem is le-het, csakis az előbbi érveléssel lehetne eredményt elérni.

De vajjon képes leszek-e erre a feladatra?

Az ellene szóló bizonyítékok nagyon su-lyosak voltak, ez félreismertetlen, de azért nem megdönthetetlenek. Ezt éreztem és erre akartam építeni minden ellenérvemet.

A tények ezek voltak: Winters azon az éj-szakán tényleg ott volt Withe házában és egyik bankjegy, melyet Van Bult hagyott ott, tényleg a birtokában volt; de azért még nem feltétlenül bizonyos az, hogy ő lenne Withe gyilkosa. Ak-kor vehette el esetleg a pénzt, mialatt Withe aludt és nem is zavarta tovább. Ez a feltevés megállhat ugy a tényekkel, valamint Winters ártatlanságával is.

Ha ez lenne az eset, miért nem lehetne Winters teljesen ártatlan?

Hiszen alapiában véve csak ez a két tény-állítás, jelenléte a házában és a bankjegy volt tu-lajdonképpen az, amit ellene felhozhatnak, ám-bár a coroner előtt tartott tárgyalás alkalmával majdnem az volt a látszat, hogy Winters bü-nössége teljesen be van bizonyítva a tanuval-lomások által.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön 1908. december 10-én

Nemzeti Színház

Az urhatnám polgár.

Énekes és táncos vigjáték 8 felvonásban, írta Molière. Fordította Csiky Gergely. Zenéjét szerzelte Szully.

Jordán Horváth J.
Jordánné S. Fáy Sz.
Lucile Várady A.
Cleonte Meszáros A.
Dorméne Vizvári M.
Dérante Horváth Z.
Nicole Nagy J.
Corielle Rzsabóczy
Táncmester Nagy J.
Füvésztáros Nádor E.
Vivomester Bakó
Filozófus Gál
Szabómester Hajdu
Zanómester Bónis
Művi Kovács
Szabólegény Szóke
Kezdeté fél 8 órakor

III. Kir. Operaház

Törpe gránátos.

Paraszbocsület.

Malodra a 1. felvonásban zenéjét szerzelte Mascagni P. szövegét írta Larcioni-Torsetti és Menasci, Fordította Anta Santuzza Szamosi
Lola Szover
Turiddu P. Chier
Alfio Minávi
Lucia Valent

A csodaváza.

Kezdeté 7 órakor.

Vigszínház

A tanítónő.

Falusi életkép három felvonásban, írta Bródy Sándor

Személyek:
A tanítónő Varsányi Il.
Óreg Nagy István Szerényi
Nagyasszony Harasztli H.
A tanító Tihanyi
Kántor Venurey
Kántorkisasszony Komlóssy
Főúr Hegedűs
Káplán Bárdi O.
Szolgabíró Tapolczai
Törvénybíró Balassa
Kray Ida Hegedűsné

Kezdeté fél 8 órakor.

Királyszínház

Mary Ann.

Operette 3 felvonásban, írta Hájós Sándor, zenéjét szerzelte Kacsob Pongrácz.

Személyek:
Lancolet Király
Péter, barátja Palásthy
Mary Ann Petrass
Mr. Leadbetter Marosi A.
Kitti Lóránt I.
Lady Stewben Orley F.
Alice Kosári E.
Lord Leafes Csizsér
Parrot hadnagy Papir

Kezdeté 1/8 órakor.

Várszínház

Zárva

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órakor

„A primadona“ „Egy perc késés“
kacagató bohózatok.

10. előrangú

attrakciók.

A téli kertben reggeli 5 óráig ROYAL CABARET.

Jegyek elővételre díj nélkül a nappali pénztárban, Bárd és Molitor jegyirodáiban a kontinó dohánygyárudájában válthatók.

DELI

ÉTTEREM ÉS KÁVÉHAZ
a dunaparti korzón (Wurm-utca sarkán).
Az újonnan átalakított
étteremben naponta
Délután és este a KRAUSE művészvartett hangversenyt rendez.

A fényesen berendezett emeleti díszterem estélyek rendezésére kiválóan alkalmas.

A meleg és hideg ételeknek házhoz szállítása, alkalmi ebédek és estélyek rendezése, úgy mint eddig, a legpontosabban és izélesen eszközöltetnek.

DELI étterem és kávéház Mária Valéria-u. 12.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Nemzetközi
Artista-szemle.

különlegesség 18 különlegesség

Az előadás kezdete 8 órakor.

Jegyelővétel 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál

PENZTÁRI TELEFON: 93-36.

A téli kertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK szingyzenekara hangversenyez.

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Ma és mindennap: Kezdeté 1/8 órakor.
Ujdonság! Zsiga nem akar! Ujdonság!
Bohózat, írta Glinger és Tauszig. Fordította Steinhardt G.
Ezt követi

A nőtlen férj

Bohózat, írta: Glinger és Tauszig. Fordította: Szóke, Steinhardt, Gyárfa, Solti és Pápay teljesen új improvizációkkal, valamint Vanderó's tornászok, Les Angelotti's turbillion táncosok és Boston and Philadelphia centrikusok telidője.

A remek téli kertben zene és tánc reggeli, elsőrendű attrakciók. Beleértéjük nincs. — Jegyek: 9-12-ig és 8-6-ig Rákóczi-ut 63. és Ozv. Konti Józsefné dohánykifőzőlegességét árudájában Andrassy-ut 29. — Vasárnap délután fél 4 órai kezdettel mérsékelt helyre előadás. Szinre kerül: A Nőtlen Férj. Steinhardt fellépte maraszánzáiban.

2 zenekari hangverseny

Pénteken, december 11-én és szombaton 12-én a 10. vigadó nagytermében

Wiener Concertverein

Lüwe Nándor és dr. Strauss Richard vezelése alatt
Jegyek minden estélyre külön 4, 12, 10, 8, 4, 3 és 2 koronáért kaphatók a „HARMONIA“ zeneműkereskedésben Váci-utca 20.

Elismert ki-tűnő minőségű fényképező készülékek

saját és idegen szerkezetben. Kodakok K 650 től feljebb, jobb objektivekkel is. Száraz lemezek, másoló papír és mindenféle vegyszerek

mindig friss állapotban.

Aki egy jó készüléket óhajt beszerezni, forduljon teljes bizalommal cégünkhez. — Fizetési könnyítések egyezség szerint.

R. LECHNER, Wien, 30 Graben 31.

Cs. és kir. udv. fényképező készülékek gyára. — Atelier.

A Franklin-Társulat kiadásában most jelent meg:

A modern pedagogia utjain.

Tanulmányok.

Írta Dr. WESZELY ÖDÖN.

— Ára 8 korona. —

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
BUDAPEST, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.Szőnyeg-
ujdonság! Rosenberg és Qitt200-300 nagyságban nyírott
Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 5 fnt 80 krért.női divat, szőnyeg- és vászondruk
nagy áruház

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Alapították 1895.

ÉLETBEVÁGÓ

Ha órája pontosan járó!

NIKKELÓRA 5 KORONA.

Egyfedeltű oxidált lapos gavalér-óra — 7.- K
Egyfedeltű oxidált fekete női óra — 7.50 „
Egyfedeltű ezüst női óra — 9.- „
Duplafedeltű ezüst női óra — 11.- „
Duplafedeltű ezüst férfóra — 12.- „
14 kar. arany egyfedeltű női óra — 24.- „
14 kar. arany duplafedeltű női óra — 30.- „
Pontos járású ébresztőóra — 9.- „
Omega, Glashtütte, Schaffhausen, Pateck különlegességi órák állandóan raktáron, írásbeli jótállás mellett.

RITTER TESTVÉREK

órás-műhely

Budapest, Marokkói-utca 4., Andrassy-utal szemben.

Telefon 16-11. Alapították 1829. Telefon 16-11.

Vidéki megbízásokra különös gondot fordítunk.

Arjegyzzék ingyen és bérmentve.

VILLANYOS

üveg- és bronzcsillárok

Lakások teljes berendezése világító testekkel. Régi lámpák és csillárok átalakítása villanyra és légszeszre.

GIERGL HENRIK Váci-utca 12. Telefon 10-90.

Butor

kézpénzért és részlete

3 szoba teljes berendezés 360 forintért
mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a leggyorsabb kivitelű a legfinomabbig. Képes arjegyzzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sark.)

A „GLOBUS“ műintézet és kiadóval-
latat részvénytársaság
Budapesten, VI., Aradi-utca 8. sz.

2 millió darab
Képes-Levelezőlap
készletét mélyen leszállított
árak mellett eladja

Raktáron vannak karácsonyi, újévi,
husvétii, valamint genre kártyák a
legváltozatosabb művészi kivitelben. Ár:
1000 darabonként 7 korona, utánvét
vagy az ár előzetes beküldése ellen.
1000 darabnál kisebb mennyiség nem szállíthatik.

Eredet francia gumiaranyu
para, selyemgummi és halhólyagok
tartalja kor. 1, 2, 3, 4, 5, 10 koronáig.
Egy korona beküldése után franko és ber-
mentve küldök 8 drb. legfinomabb mintá-
gyűjteményt díszítő mellé.
NEUMAYER LIPÓT Budapest,
gummi-árú különlegességek
VI., Váci-körút 3. sz., Auferényház.

HETI MŰSOR.

December	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Óránia	Várszínház
11 Péntek	Nóra	Romeo és Julia	Visszatérés Jeruzsálembe	Mary Ann	A tuisó partról	Hogyan mulatunk	—
12 Szombat	Cyrano de Berger	Téli rego	Vissza a szerelem	Mary Ann	A szerencse tin	Mozgófénykép-előadás Visszaelődás	—
13 Vasárnap	d. u. este	agglegények	A csavargó	Az ördög	A dollarkirálynő	A sashók	—
	Urhatnám polgár		Vissza, Jeruzs.	Mary Ann	A holnap		

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1908. december 10-én.

Magyar Színház Apolló-Projektográf TELEFON 68-39.

A HOLNAP.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá Ha Jos Sándor. Személyek: Az ifjú báró Z. Molnár, Az ifjú baronessa Mészáros G., Dr. Diederich Sarcolla T. Halmai Á. Egyedüi Akos Törzs

Kezdeté fél 8 órakor.

Urániaszínház

Hogyan mulatunk Kezdeté fél 8 órakor

Cowboyok és indiánok harca. Művészesalád. — Érezdánya. — A házörző kutya. Rabszolganő. — III. Richárd (nagy kiállításos szindarab). — Vándor komédiások. — Jól nevelt gyermekek. — Szarvasvadászat Gógán (saj. felv.) — Atváltzó művészf. — A paróka. — A telefon (drámai jelenet). — Orosz kóstáncz. KEZDETE: 5 órakor, vasár- és ünnepnap 3 órakor.

FOLIES CAPRICE

gazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: TT SANDOR Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor 10 órakor: Ma Ujdonság!

«CORPUS DELICTI»

Bohózat, irtá: Arnold Leoomte. Fordította: Sely. Rendező: Rott Sándor. Végül! 11 órakor. Végül!

«Scheiden thut weh.»

Bohózat, irtá: ROSSE. Rendező: Rott Sándor. Továbbá: Lugosi Jenő, Bálint Béla és Pálfi Mariska újonnan szerződöttek tagok és Türk Berta, Manoa és Trebitsch Sándor fellépte Nappali pénztár d. e. 9-11-ig és d. n. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú táncatraktiók — Kezdeté fél 12 órakor. —

A PARADICSOM KABARET

ÜLLŐI-UT 48. szám. — Telefonszám: 115-84.

Igazgató Widóczy Részó József, Karmester Nádor Mihály, Hóvész Lonka, Koudor Ernő, Nogrady Gizi, Csabai Ksóf, Lugosi Jenő, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dalnoky Imre, Bálint Béla, Tarján Vilmos, Báttaszóky Lajos konferenciér

„RABLÓK A BANKBAN“

Aktuális tréfa, elődaja az egész személyzet.

BUDAPESTI CABARET

BONBONIERE VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

Minden este 9 1/2 órakor az óriási sikeres műsor:

BÖRZE ANKÉT.

Társadalmi szatíra.

Az első hó (Nagy revue.) Bordó pongyolában (bohózat). A bizonyítvány gyár (Tréfa). Luchányi Olga, Vörös Ili, Kókény Ion, Virag Kabók, Tarján, Nagy. Conferenciér: Dr. Szalay József. Jéyek: 6, 5, 4 és 3 korét minden jegyválasztó helyen. Bővöböt a plakátok.

SIMPLON KÁVÉHAZ

József-körút 8. Nemzeti Színházzal szemben.

Hidog buffet. Színházi vacsora.

Vezéprémi MISS JANCSI cigányprimás vezérlése mellett este 8-tól nagy hangverseny!

ROZSATEJ

Kitűnő teint-ápolószer 2.-K Hatalos bőrszépítő készítmény a bőrnek balzsam-szappan hozzá - 60K

OSAN fogápoló-szer.

szájvíz 1.50 K. fogpor — 85 K

TANNINGENE hajfestő-szer

hőlelég megmarad és nem enged leest. Sötétszókéro. Lárnára és lelkésre.

Anton J. Czerny, Wien, XVII, Carl Ludwigsstr. 61. V. Wallfischg 5

Halka: gyógyszárakban, parfümeriákban stb.

Hull a haja? Petroleum-hajszesz-t.

Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főzetküldési hely: Gara Géza és Tsa drogeria Bpest, VIII, József-körút 70. Tessenek árjegyzékét kérn!

Surányi szalonczukorkák legfinomabb minőségben 1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.; utánvétel mellett bérmenve. Finom friss teasütemény is kapható. Surányi cukorkagyár Nagy-Surány Nyitra megye.

KOVÁCS GYULA zongoratermelő BUDAPEST, (Gresham-palota) V., Ferencz József-tér 5-6. TELEFON 110-66

Tévedés kikerülése végett vásároljon óvszer-különlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál HATSCHKEK N. Csakis: Budapest, Károly-körút 6. ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

KARÁCSONYFADISZ ÖLCSÓSÁGOK 12 darab nyönyörűen csillagos karácsonyfadisz ujdonság 30 fillér 12 drb csillag-szoró esoda-nyerlya 30 fillér. 12 drb pyönyörű csillag vegyítva 60 fill. 12 drb repülőgép. léghajó, hólapda, hőemberka, vegyes hangszerek, trombita, harang, esengő vagy különféle pyümböcsök és állatok vegyítve — 50, — 70, 1. — és 2. — korona. 100 db gyöngy, színes — 50, — 70, 1. — és 2. — korona, 12 drb gyertyatartó ragóval 20 fill. 25 db karácsonygyertya, színes 20 fill. Angyalok és lepkek repülő szárnyakkal, drblja 16, 30 és 50 fill. Karácsonyfaragásokék gyönyörű angyalkák-kal nickelből drblja 50 fill. és 1 kor. DUKE SZ MIKSA karácsonyfadisz nagybani raktára Bpest. Ó-utca 8. az udvarban.

DÓCZI M. Budapest, Rákóczi-ut 10/A. Egyedárusítása a világhírű amerikai „GO-ON”-cipőknek. Párja 18 és 20 kor.

Table with 2 columns: Item description and Price (Kor.). Rows include: Férfliczipők: Legújabb! Amerikai cipők, széles talppal — 13.-; Legfinomabb boxbőr, cugos 9.50, lúzós — 10.-; Francza sevró, cugos vagy lúzós 10.- gombos 11.-; Borjubőr illúós, sima vagy betétes — 8.-; Posztó, bőrrel körül 8.50, oroszakkal — 9.50; Ugyanilyen, 24 cm. magas-szaru bőrrel — 10.-; oroszakkal borítva — 11.-; Női cipők: Zergo- vagy borjubőr, lúzós vagy cugos — 7.-; Legfinomabb boxbőr, lúzós v. cug. 8.50, gombos 9.-; Francza sevró, lúzós vagy cugos 10.-, gombos 10.50; Posztó, bőrrel körül 7.50, oroszakkal — 8.-; 10.000 par női, posztó kemélcipő — 2.- 3.-; Fecficsizmák: Amerikai boxbőr, tisztí eszma — 24.- 28.-; Bagaribőr, erős deplatalppal — 18.- 22.-; Hát nabol, többféle kiállításban — 12.- 16.-; Vidéki megrendelések aznap eszközöltetnek. Rendelések 20 koronán fölül bérmentve. Még nem felelt árút készséggel beoszerélek. 150 főnyköppel ellátott remekül kiállított képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldöm.

Akar-e Ön kényelmes, tartós és elegáns lábbelit viselni? Ez esetben csakis „Angyal Cipőt” vásároljon, mely akkor valódi, ha a talpán ezen látható. Kapható az ország minden jobb üzletében. vizontelárusítók forduljanak a törv. védett Angyal-cipők gyárához: Engel Simon Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 8.

Amato - Lámpa

a világ legtökéletesebb lefelé égő gázlámpája, meglevő bármely gázlámpára azonnal felszerelhető.
40° gázmegtakarítás! **Háromszoros fényhatás!**

A teljes világosság lefelé!
Magyarországi vezérképviselők: **MIKLÓS TESTVÉREK** BUDAPEST, VI. kerület, Liszt Ferenc-tér 3. sz.
Sürgőnyczim: »Exelstor.« TELEFON: 16-37. Ismertető prospektus ingyen és bérmentve.

MESÉS
AJÁNDÉKOT AD
A BAZÁR
A DIVATLAPOK KIRÁLYA
KERJEN EGY MUTATVÁNYT
A KIADÓBÓL
BUDAPEST, DOHÁNY-U. 16.

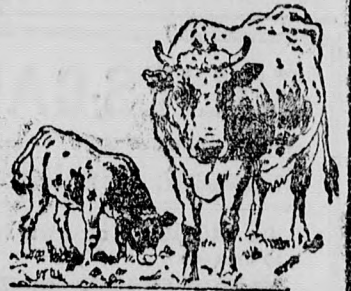
Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900.
KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diätetikus szor lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.
50 év óta használatos a legtöbb tetélőkben érvénytelenség és rossz emésztés esetében, lehetség a tej javítására és a tej gyarapítására.

Valódi csak ezen védjeggyel.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: **TÓRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrásy-ut 28. szám.

A világhírű **ODEON**
FOROTIPIA
JUMBO hanglemezek,

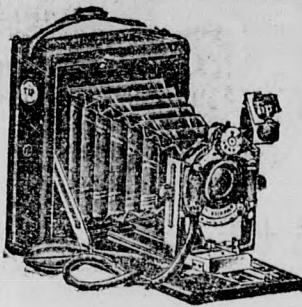
ugyszintén a páratlan szerkezetű Lindström-féle

RECORD
PARLOPHON
GRAND
MONARCH
OLYMPIA

beszélőgépek minden előkelő hangszer- és beszélőgép-kereskedésben kapható.

Főlerakat és vezérképviselő Magyarországon részére:

Schiff és Társa
Budapest, Ferencz József-rkpt 24.

**Fényképező-
gépek és
Látcsövek
részletfizetésre**

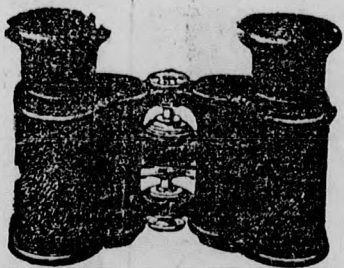
kaphatók

**Aufrecht és
Goldschmied**

optikai áruházában

Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám.

Árjegyzék ingyen!

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök magasabb összegre konvertáltak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levéltől díjtalanul szolgálunk. Sürgős kölcsönügyek soronkívül elintéztetnek. Megszavazás után kamatmentes előleg folyósítatik.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett 6-6 1/2% kamatra 5-30 évi törlesztésre engedélyeztetik, vagy tőketörlesztés nélkül csupán kamat és életbiztosítási díj fizetés mellett, állami, megyei, városi, vasuti tisztviselők, gőzhajózási tisztek, katonatisztek és nyugdíjasok részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA
Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz
TELEFON: 69-75. TELEFON: 69-75

Iv lámpa - szenek

»A«

minőségű belvilágításra. Hatásbél- és tömörszenek.

»G«

minőségű külvilágításra. Bél- és tömörszenek.

Iv lámpa

nagybani lerakat

Iv lámpa

kölcsönbeadás

Izzólámpa

és

Wolframlámpa

lerakat

Schiff és Társa

a schwechati ivlámpaszéngyár magyarországi telepe
Budapest, Ferencz József-rakpart 24. sz.

Most jelent meg! • • • Most jelent meg!

ALMANACH

XXII. évfolyam. 1909. Az 1909. évré.

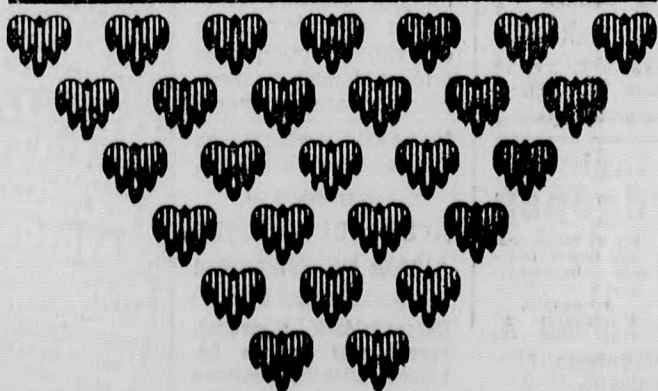
Szerkesztő:
Mikezách Kálmán

TARTALMA:

Eltész: Mikezách Kálmántól.	Pokár Gyula: A szerencsének összeesküvése.
Szikra: Joo Pista.	Rákosi Viktor: Réz Péter különös története.
Lovik Károly: La Cote.	Lőrinczy György: A verébballadás.
Hevesi József: Grandvitéz.	Horozog Ferencz: Lozenko.
Ambrus Zoltán: Egy kis tévedés.	Bárony István: Mese a boszorkányról.
Farkas Pál: A német mérnök.	Mikezách Kálmán: További időkötésben.
Soossa Dávid: A baronca.	Utószó: Bródy Sándortól.
Gárdonyi Géza: Egy ember.	
Krudy Gyula: Húsz év.	
Zöldi Márton: Az utolsó kereszt.	
Vértesy Gyula: Újmann mellett.	

Ara díszkötésben 2 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál
SINGER és WOLFFERTEL Budapeston, VI., Andrássy-ut 10

Elsőrendű vadonatúj

Singer női varrógépet

27 forintért karikahajtást 40 forintért, centralbozint 45 forintért, iparospékekot gen olcsón 5 évi jótállással szállított, vidékre árlegyzők ingyen. **KRAUSZ HENZEL** varrógépgyári raktára Budapest IV. Veress Pálné u. 40. I. és 5. Víztorlatóknak Árenyedm.

Legelőnyösebb részleírtetése

zongorát, pianinót, czim balmot, hegedűt

készpénzbeni áraton a legújabb rendszerű **bank hitel** után kizárólag csak a Reményi nagy magyar bank szertelében. Prospektus és árjegyzék ma ingyen. Budapest, Király-ut 58. szám.

INGYEN. SÉRVKÖTŐ,

műtárok, műkövek, műfűzők, támgóvák, egyenesítők, háskötők

és az összes betegségek elleni hatékony és gyors gyógyítást biztosító eszközök. Prospektus és árjegyzék ma ingyen. Budapest, Király-ut 58. szám.

Universális sérvkötők

széleskörűen alkalmazhatóak mindenféle sérvek, törések, húzóerők ellen. Prospektus és árjegyzék ma ingyen. Budapest, Király-ut 58. szám.

Sérvkötők

széleskörűen alkalmazhatóak mindenféle sérvek, törések, húzóerők ellen. Prospektus és árjegyzék ma ingyen. Budapest, Király-ut 58. szám.

Gummiharisnyák, háskötők

széleskörűen alkalmazhatóak mindenféle sérvek, törések, húzóerők ellen. Prospektus és árjegyzék ma ingyen. Budapest, Király-ut 58. szám.

Magyar Orvosi Műszertár

Bpest, VII., Rákóczi-ut 88. (a Hódmezővásárhelyi szomszékban). Fontos útjára és a vöröskereszthez közelitünk.

A m. kir. szabadalm. osztály-sorsjáték II. osztályának huzása f. 6. december 15-én 16-án 17-én.

II. osztályú sorsjegyek árai:	II. osztályú vételár:
(melyek az I. osztályban játszottak.)	(új vevők részére)
1/1 sorsjegy 20.- K.	1/1 sorsjegy 32.- K.
1/2 > 10.- K.	1/2 > 16.- K.
1/4 > 5.- K.	1/4 > 8.- K.
1/8 > 2.50 K.	1/8 > 4.- K.

A XXIII. sorsjátékban rövid idő alatt 16 millió 153.000 kor. készpénz lesz kisorsolva.

TÖRÖK A. és Tsa

bankház R.-T. Budapesten. Legnagyobb osztálysorsjátéküzlet.

Központ: Szervita-tér 3/c. (Török palota.)
Fiókok: Váci-körút 4. sz. Teréz-körút 46.

ágy

részletesen, jó acélsodrony-bútorral ... 16 - 18 - 19 - 20 - 21 - 22 - 23 - 24 - 25 - 26 - 27 - 28 - 29 - 30 - 31 - 32 - 33 - 34 - 35 - 36 - 37 - 38 - 39 - 40 - 41 - 42 - 43 - 44 - 45 - 46 - 47 - 48 - 49 - 50 - 51 - 52 - 53 - 54 - 55 - 56 - 57 - 58 - 59 - 60 - 61 - 62 - 63 - 64 - 65 - 66 - 67 - 68 - 69 - 70 - 71 - 72 - 73 - 74 - 75 - 76 - 77 - 78 - 79 - 80 - 81 - 82 - 83 - 84 - 85 - 86 - 87 - 88 - 89 - 90 - 91 - 92 - 93 - 94 - 95 - 96 - 97 - 98 - 99 - 100 - 101 - 102 - 103 - 104 - 105 - 106 - 107 - 108 - 109 - 110 - 111 - 112 - 113 - 114 - 115 - 116 - 117 - 118 - 119 - 120 - 121 - 122 - 123 - 124 - 125 - 126 - 127 - 128 - 129 - 130 - 131 - 132 - 133 - 134 - 135 - 136 - 137 - 138 - 139 - 140 - 141 - 142 - 143 - 144 - 145 - 146 - 147 - 148 - 149 - 150 - 151 - 152 - 153 - 154 - 155 - 156 - 157 - 158 - 159 - 160 - 161 - 162 - 163 - 164 - 165 - 166 - 167 - 168 - 169 - 170 - 171 - 172 - 173 - 174 - 175 - 176 - 177 - 178 - 179 - 180 - 181 - 182 - 183 - 184 - 185 - 186 - 187 - 188 - 189 - 190 - 191 - 192 - 193 - 194 - 195 - 196 - 197 - 198 - 199 - 200 - 201 - 202 - 203 - 204 - 205 - 206 - 207 - 208 - 209 - 210 - 211 - 212 - 213 - 214 - 215 - 216 - 217 - 218 - 219 - 220 - 221 - 222 - 223 - 224 - 225 - 226 - 227 - 228 - 229 - 230 - 231 - 232 - 233 - 234 - 235 - 236 - 237 - 238 - 239 - 240 - 241 - 242 - 243 - 244 - 245 - 246 - 247 - 248 - 249 - 250 - 251 - 252 - 253 - 254 - 255 - 256 - 257 - 258 - 259 - 260 - 261 - 262 - 263 - 264 - 265 - 266 - 267 - 268 - 269 - 270 - 271 - 272 - 273 - 274 - 275 - 276 - 277 - 278 - 279 - 280 - 281 - 282 - 283 - 284 - 285 - 286 - 287 - 288 - 289 - 290 - 291 - 292 - 293 - 294 - 295 - 296 - 297 - 298 - 299 - 300 - 301 - 302 - 303 - 304 - 305 - 306 - 307 - 308 - 309 - 310 - 311 - 312 - 313 - 314 - 315 - 316 - 317 - 318 - 319 - 320 - 321 - 322 - 323 - 324 - 325 - 326 - 327 - 328 - 329 - 330 - 331 - 332 - 333 - 334 - 335 - 336 - 337 - 338 - 339 - 340 - 341 - 342 - 343 - 344 - 345 - 346 - 347 - 348 - 349 - 350 - 351 - 352 - 353 - 354 - 355 - 356 - 357 - 358 - 359 - 360 - 361 - 362 - 363 - 364 - 365 - 366 - 367 - 368 - 369 - 370 - 371 - 372 - 373 - 374 - 375 - 376 - 377 - 378 - 379 - 380 - 381 - 382 - 383 - 384 - 385 - 386 - 387 - 388 - 389 - 390 - 391 - 392 - 393 - 394 - 395 - 396 - 397 - 398 - 399 - 400 - 401 - 402 - 403 - 404 - 405 - 406 - 407 - 408 - 409 - 410 - 411 - 412 - 413 - 414 - 415 - 416 - 417 - 418 - 419 - 420 - 421 - 422 - 423 - 424 - 425 - 426 - 427 - 428 - 429 - 430 - 431 - 432 - 433 - 434 - 435 - 436 - 437 - 438 - 439 - 440 - 441 - 442 - 443 - 444 - 445 - 446 - 447 - 448 - 449 - 450 - 451 - 452 - 453 - 454 - 455 - 456 - 457 - 458 - 459 - 460 - 461 - 462 - 463 - 464 - 465 - 466 - 467 - 468 - 469 - 470 - 471 - 472 - 473 - 474 - 475 - 476 - 477 - 478 - 479 - 480 - 481 - 482 - 483 - 484 - 485 - 486 - 487 - 488 - 489 - 490 - 491 - 492 - 493 - 494 - 495 - 496 - 497 - 498 - 499 - 500 - 501 - 502 - 503 - 504 - 505 - 506 - 507 - 508 - 509 - 510 - 511 - 512 - 513 - 514 - 515 - 516 - 517 - 518 - 519 - 520 - 521 - 522 - 523 - 524 - 525 - 526 - 527 - 528 - 529 - 530 - 531 - 532 - 533 - 534 - 535 - 536 - 537 - 538 - 539 - 540 - 541 - 542 - 543 - 544 - 545 - 546 - 547 - 548 - 549 - 550 - 551 - 552 - 553 - 554 - 555 - 556 - 557 - 558 - 559 - 560 - 561 - 562 - 563 - 564 - 565 - 566 - 567 - 568 - 569 - 570 - 571 - 572 - 573 - 574 - 575 - 576 - 577 - 578 - 579 - 580 - 581 - 582 - 583 - 584 - 585 - 586 - 587 - 588 - 589 - 590 - 591 - 592 - 593 - 594 - 595 - 596 - 597 - 598 - 599 - 600 - 601 - 602 - 603 - 604 - 605 - 606 - 607 - 608 - 609 - 610 - 611 - 612 - 613 - 614 - 615 - 616 - 617 - 618 - 619 - 620 - 621 - 622 - 623 - 624 - 625 - 626 - 627 - 628 - 629 - 630 - 631 - 632 - 633 - 634 - 635 - 636 - 637 - 638 - 639 - 640 - 641 - 642 - 643 - 644 - 645 - 646 - 647 - 648 - 649 - 650 - 651 - 652 - 653 - 654 - 655 - 656 - 657 - 658 - 659 - 660 - 661 - 662 - 663 - 664 - 665 - 666 - 667 - 668 - 669 - 670 - 671 - 672 - 673 - 674 - 675 - 676 - 677 - 678 - 679 - 680 - 681 - 682 - 683 - 684 - 685 - 686 - 687 - 688 - 689 - 690 - 691 - 692 - 693 - 694 - 695 - 696 - 697 - 698 - 699 - 700 - 701 - 702 - 703 - 704 - 705 - 706 - 707 - 708 - 709 - 710 - 711 - 712 - 713 - 714 - 715 - 716 - 717 - 718 - 719 - 720 - 721 - 722 - 723 - 724 - 725 - 726 - 727 - 728 - 729 - 730 - 731 - 732 - 733 - 734 - 735 - 736 - 737 - 738 - 739 - 740 - 741 - 742 - 743 - 744 - 745 - 746 - 747 - 748 - 749 - 750 - 751 - 752 - 753 - 754 - 755 - 756 - 757 - 758 - 759 - 760 - 761 - 762 - 763 - 764 - 765 - 766 - 767 - 768 - 769 - 770 - 771 - 772 - 773 - 774 - 775 - 776 - 777 - 778 - 779 - 780 - 781 - 782 - 783 - 784 - 785 - 786 - 787 - 788 - 789 - 790 - 791 - 792 - 793 - 794 - 795 - 796 - 797 - 798 - 799 - 800 - 801 - 802 - 803 - 804 - 805 - 806 - 807 - 808 - 809 - 810 - 811 - 812 - 813 - 814 - 815 - 816 - 817 - 818 - 819 - 820 - 821 - 822 - 823 - 824 - 825 - 826 - 827 - 828 - 829 - 830 - 831 - 832 - 833 - 834 - 835 - 836 - 837 - 838 - 839 - 840 - 841 - 842 - 843 - 844 - 845 - 846 - 847 - 848 - 849 - 850 - 851 - 852 - 853 - 854 - 855 - 856 - 857 - 858 - 859 - 860 - 861 - 862 - 863 - 864 - 865 - 866 - 867 - 868 - 869 - 870 - 871 - 872 - 873 - 874 - 875 - 876 - 877 - 878 - 879 - 880 - 881 - 882 - 883 - 884 - 885 - 886 - 887 - 888 - 889 - 890 - 891 - 892 - 893 - 894 - 895 - 896 - 897 - 898 - 899 - 900 - 901 - 902 - 903 - 904 - 905 - 906 - 907 - 908 - 909 - 910 - 911 - 912 - 913 - 914 - 915 - 916 - 917 - 918 - 919 - 920 - 921 - 922 - 923 - 924 - 925 - 926 - 927 - 928 - 929 - 930 - 931 - 932 - 933 - 934 - 935 - 936 - 937 - 938 - 939 - 940 - 941 - 942 - 943 - 944 - 945 - 946 - 947 - 948 - 949 - 950 - 951 - 952 - 953 - 954 - 955 - 956 - 957 - 958 - 959 - 960 - 961 - 962 - 963 - 964 - 965 - 966 - 967 - 968 - 969 - 970 - 971 - 972 - 973 - 974 - 975 - 976 - 977 - 978 - 979 - 980 - 981 - 982 - 983 - 984 - 985 - 986 - 987 - 988 - 989 - 990 - 991 - 992 - 993 - 994 - 995 - 996 - 997 - 998 - 999 - 1000

PROHASZKA JÁNOS gyáros
Grót Zichy Jenő u. 46.

Nagyon sok vizet fizetek!

Megszűnik minden háziurnak ez a panasz, ha a vízfogyasztást házban vízmérő után fizeti és vízfogyasztását szakértői ellenőrnk által hetenként leolvastatja. Az ellenőrzés díja 15 koronától feljebb. A heti ellenőrzés nyomban fölfedi a hálózat, vagy a felszerelési hibát és elejét veszi minden túlfogyasztásnak:

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság, Kunz F.
Vízmérők szakgyára. Saját gyártelep.
Vízfogyasztás ellenőrzési osztálya: BUDAPEST, I., BORS-UTCA 14
TELEFON: 11-06.

Gőzeke acetilen-lámpák

Éjjeli munkásoknál gőzekekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák

kézi, kocsi, kocsirúd, pózna, asztali, udvari, kert, istálló

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF
Automobil R. T. Budapest

Főtelep: VI. ker., Kossár-utca 9. szám.
Városliget: VI., Liszt Ferenc-utca 12. szám.
Telefon: 18-28. Városi éjszakai telefon: 18-34.
Szállóhely: PREUBATIL.
Árjegyzék kinyitása ingyen és bérmentve.

